

EVANGÉLIKUS Élet



Nyolcszáz kilométer
futás Wittenbergbe

Könyv készül
a Szehtlo-
gyerekekről

Jegyet vettek
a végrendeletnek

Kéthetente megjelenő magazin | ára: 600 Ft | 82. évfolyam, 33-34. szám | 2017. augusztus 27. | Evangélikus.hu



FABINY TIBOR

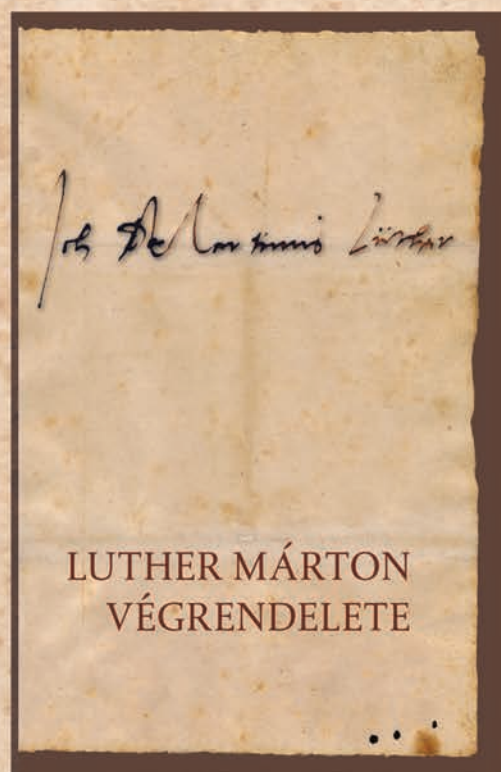
LUTHER MÁRTON VÉGRENDELETE

Aligha lehet azon csodálkozni, hogy a reformátor Luther Márton fontosnak érezte, hogy testamentumot írjon. Az 1537-es schmalkaldeni találkozó idején súlyosan megbetegedett, ezért úgy érezte, végrendekeznie kell. Ebben az iratban főleg a maga szellemi örökségét próbálta összegezni. Öt évvel később egy immár magánvégrendeletnek minősülő újabb testamentumot írt. Kutatók újra és újra kiemelik, hogy a kor jogszokásával ellentétben nem gyermekeit, hanem feleségét nevezi meg örökösének. Az 1542 vízkeresztjén íródott dokumentum súlyát és egyháztörténeti jelentőségét növeli, hogy azt Luther három közvetlen munkatársa, Philipp Melanchthon, Johannes Bugenhagen és Caspar Cruciger hitelesítette.

Nem sejtették, hogy a vízkeresztli testamentum majdan egy gyűjtő, báró Jankovich Miklós jóvoltából Magyarországra kerül, és idővel az evangélikus egyház tulajdona lesz.

Ennek a végrendeletnek a keletkezési körülményeit, tartalmát és utóéletét írta meg népszerű formában Fabiny Tibor egyháztörténész. Az Evangélikus Országos Múzeum megálmodójaként és első igazgatójaként sokat tett a becses dokumentum közkinccsé válása érdekében, a szép kiállítású könyv pedig Luther születésének 1983-as félezredes évfordulója alkalmából jelenhetett meg. A korábbi kiadások idővel elfogytak, így a Magyarországi Evangélikus Egyház Reformációi Emlékbizottsága úgy döntött, hogy a kötetet újra megjelenteti. A képanyag jelentős mértékben megújult.

A reformáció hagyományainak megfelelően szeretnénk jobban jelen lenni a tudományos közéletben és a társadalomban. Mindenekelőtt igyekszünk az evangélikus iskolák és főképpen a gyülekezetek lelki és szellemi megelevenedéséhez hozzájárulni, őket értékes kiadványokkal ellátni. Ennek jegyében évről évre újabb kötetet jelentetünk meg a Luther válogatott művei sorozatban, és e célt szolgálja ennek a könyvnek az újrakiadása is.



3990 Ft / 104 oldal / keménytáblás
(a kiadvány német nyelven is megvásárolható)

KÖNYVEINK MEGRENDELHETŐK
A WWW.LUTHERKIADO.HU/BOLT OLDALON



Evangélikus könyvesbolt: 1085 Budapest, Üllői út 24.
Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 9–17 óra között
www.lutherkiado.hu/bolt • kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518
Levelezési címünk: Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24.

Földön, levegőben, papíron

Szégnyen a futás? Nem feltétlenül. Jeszenszky Péter kiskunhalasi testvérünk szerint éppen ellenkezőleg. Korábban vele készült riportunkban – Luther Márton örökbecsű szavainak parafrázisával – úgy fogalmazott, hogy „itt futok, másként nem tehetek”. És így van ez jól, a reformáció kezdetének emlékében mindenki azt tegye be a közösbe, amiye van. Ő például úgy döntött, hogy a Deák téri templom elől indulva elszalad egészen Wittenbergig, a keresztény hit megújításának ősforrásáig. Éppen ellentétes irányba halad azzal, ahogyan annak idején a wittenbergi egyetem magyar hallgatói elhozták a hitújítás szellemét Magyarországra.

Ugyancsak a régi iránnyal szemben haladt még valami, ami a magyar és a német lutheránusok számára egyformán becses. Nem a földön, hanem javarészt a levegőben jutott el Wittenbergbe, a jubileumi kiállításra Luther Márton testamentuma, amelyet immár jó ideje a magyar evangélikusok őriznek. A reformátor magánjogi végakarata kalandos úton jutott a birtokunkba, s azóta is egyházunk egyik legfontosabb, féltve őrzött dokumentuma. A becses iratot Czenthe Miklós, az Evangélikus Országos Levéltár vezetője vitte el magával külföldre, s még csak nem is poggyászként, hanem sokkal inkább

a végrendelet útítársául szegődött. A vele készült interjúból kiderül, hogyan, miféle előkészületek után szállították ki Németországba a dokumentumot, s az is nyilvánvalóvá vált az irat külhoni fogadtatásából, hogy a németek számára Luther mint történelmi személyiség jóval többet jelent, mint a keresztény hit megújítója. Pedig hát mi csak tudjuk, hogy annak sem elhanyagolható.

Jeszenszky Péter úgy időzítette (lapzártánk idején még bőven zajló) futását, hogy éppen a wittenbergi magyar napok idején érjen célba, és a nevezetes testamentum is ennek a rendezvénysorozatnak egyik kiállított ékessége.

Fabiny Tamás püspök egy képzeletbeli, évszázadokkal ezelőtti a reformátor asztala körül elhangzott párbeszédet rögzít Égtájéolójában. Luther az egyik, meglehetősen összetett és történelmi távlatoktól sem mentes álmát osztja meg jeles asztaltársaságával, s mindeközben feleségét, Katalint uraságnak szólítja, ezzel is jelezve, hogy a nadrág otthoni viselésének sarkalatos fontosságú kérdése még akkor is felvetődhet, ha a nevezetes, kétszárú ruhadarabot az európai kultúra, politikai és gazdaság egy legfontosabb megújítójának kell/kellett viselnie.

■ ILLISZ L. LÁSZLÓ

Egyedül nem megy

Magad uram, ha... senki nem segít. A gyóni lelkésznek ennél sokkal jobb dolga van, hiszen rátermett, tenni akaró önkéntesek igyekeznek részben levenni válláról a gyülekezet pásztorolásának terheit.



Az önkéntesek pedig éppen azt adják közösségüknek, amit manapság, ebben a feszülő, zsúfolt világban az egyik legirigyeltebb luxuscikknek tartunk: szabad idejüket.

32. oldal

Megidézett Gaudiopolis

A „Sztehlo-gyerek” szóösszetétel ma már leginkább a történelemből, egyháztörténetből ismert. 1944 és 1950 között több mint ezer gyermeknek adott menedéket gyermekotthonában a hajdan-



volt evangélikus lelkész, Stehlo Gábor. Riportunkban egy valamikori „Sztehlo-gyerek” idézi fel emlékeit az Örömvárosról, és egy készülő könyvről is szó esik.

28. oldal

Nem a ruha teszi

Luther-kabátban mindenki egyforma. A földig érő, fekete öltözet persze éppen úgy rejthet egy tisztességben megőszült, fizikai kiterjedésében ugyancsak meggyarapodott lelkészt, mint egy takaros, kondícióját örvedetesen karbantartó, ifjú lelkésznőt. Mondhatják erre, hogy civilben, a tisztesség keretein belül, ő is járhat úgy, ahogyan csak kedve tartja. De vajon tényleg annyira Istentől elrugaszkodott ötlet volna megreformálni a lelkészi viseletet? Ismerve a stólaviseles körül időről időre fellángoló (értelmes?) vitát, provokatívnak, de feltétlenül érdekesnek hat a felvetés.

16. oldal



Láthatóan evangélikus



FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Lipták Dániel zeneakadémiai hallgató, zenetanár, hegedűs – Szeged. Olvastam egy tanulmányban, hogy a gyermekek közül nagy részben azok járnak templomba, akiknek az édesapjuk is templomba jár. Érzem én is a felelősségemet... Szeretünk templomba járni, lányunkat, Ilkát is mindig visszük magunkkal, és amikor úgy hozza a helyzet, akkor az istentisztelet végéig is ott tudunk maradni. Életünk egyik legmeghatározóbb élménye, hogy keresztények vagyunk. A kereszténység mondja el ugyanis a legtöbbet arról, hogy mi a dolgunk és hol a helyünk a világban. A szegedi piarista gimnáziumban tanítok. Valom, hogy érdemes tanítani, ha a tanítványokban Isten képét és Isten gyermekét látjuk. Még ha nem is mondjuk, de a gyermekek megérik. Az iskolában liturgikus szolgálatokat is vállalunk. Van egy kis zenészcsoporthunk, velük nagyon jó hangulatú, egyúttal missziói alkalmakat is tartunk. Vannak olyan gyermekek, akik maguktól nem gondolnának arra, hogy elmenjenek a templomba, mégis, természetes a számukra, hogy a templomban énekelnek. Hiszem, hogy ez nem múlik el nyomtalanul.

A mai evangélikus arcképcsarnok az interneten a lathatoan.reblog.hu és a [facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

Gyülekezeti nap Balatonszepezden. A Kővágóörs–Révfülöp–Kapolcsi Társult Evangélikus Egyházközség Balatonszepezden rendezte meg – az anyagyülekezet presbitériumának szervezésében – 2017. évi gyülekezeti napját.

Az evangélikus templomban Veress István lelkész üdvözlő szavai után dr. Galli István címzetes egyetemi docens, az egyházközség felügyelője tartott előadást, amelyben új megközelítésben mutatta be Luther Márton és családja küzdelmes életét.

A megemlékezés szeretetvendégséggel folytatódott a Bertha Bulcsu Közösségi Ház udvarán, ahol egyházi zenét is hallgathattunk. A kitűnő ételek és italok fogyasztása közben kötetlen beszélgetésekre került sor. Szóba került többek között a kereszténység jelenlegi állapota, valamint a gyülekezetek építése és rombolása napjainkban. Biztató jel ilyen időkben az ökumenikus összefogás és a hívekkel megtelt templom.

A presbitérium köszönetet mond dr. Sebestyén László polgármester úrnak, aki kezdeményezte a balatonszepezdi helyszínt, továbbá felajánlotta a szeretetvendégség megrendezéséhez a közösségi házat. Köszönet az önkormányzat dolgozóinak az aktív segítségnyújtásért és minden megjelentnek, akik nem csak szerettek volna eljönni, hanem azt meg is tették.

■ SZABÓ GYULA (Kővágóörs) – Forrás: Veol.hu

ORATIO OECUMENICA

Istenünk, Atyánk! Hálátelt szívvel köszönjük meg neked, hogy igéd ma is szól hozzánk. Bocsásd meg, hogy sokszor hálátlanok vagyunk, és elfelejtjük, hogy semmi mást nem kérsz tőlünk, mint azt, hogy teremjük a megtérés gyümölcseit, szeretettel, irgalommal, megbocsátással, amelylyel te is megbocsátottad bűneinket. Add, hogy tiszta szívvel tudjuk szeretni felebarátainkat, hogy megértésre törekedjünk egymás iránt. Győzz le bennünk minden ellenséges indulatot, gyűlöletet, haragot, előítéletet, hogy Krisztus szelídsége legyen szavainkban, tetteinkben, hogy úgy tudjuk szeretni felebarátunkat, mint magunkat.

Mindennapi kenyérért könyörgünk hozzád, és tudjuk, hogy te meg fogod adni azt, amire szükségünk van. Add, hogy meglássuk azokat is, akik igazán segítséget szenvednek. Nyisd meg kezünket és szívünket, hogy eszközeid és követeid lehessünk, akik a te nevedben és dicsőségedre tesznek jót a legkisebbekkel is.

Kérünk, légy erőddel az új tanév küszöbén a tanárokkal és a diákokkal is. Add, hogy a lendületük el ne fogyatkozzon. Fényeddel tedd világossá a fiatalok előtt az utat, amelyen járniuk kell, mert sokszor elbizonytalanodhatnak, és szem elől téveszthetik a helyes irányt. Add bölcsességedet azoknak, akik lépteiket irányítják: szülőknek, nevelőknek, hogy tisztaságra, türelemre és megbocsátásra neveljék gyermekeinket.

Légy azokkal, akik gondokkal küzdenek, betegség, gyász, magány terhe alatt roskadoznak. Mutasd meg nekik, hogy a döntő szó nem ezeké lesz, hanem a te végtelen szeretetedé, amellyel megbocsátod bűneinket, elfedezed hibáinkat, teljessé teszed töredékességünket.

Kérünk, hallgasd meg imádságunkat szent Fiadért, az Úr Jézus Krisztusért. Ámen.

Szentháromság ünnepe után 11. vasárnap

2Sám 12,1-15a

Hogyan mondom el?

Egy kedves barátom szerint a lelkészek túlságosan empátiakusak. Ő ezt a finom stílust köntőrfalazásnak tartja. Miért nem lehet megmondani direktben az igazat? Lehet, hogy azért, mert mindannyian érzékenyek vagyunk. Azért, mert a tények kíméletlenül tudnak lenni, és bizony fájó az igazsággal történő szembesülés. Nekünk is olvastak már rideg szavakat a fejünkre. Sok oka van annak, hogy megválogatjuk a szavainkat. Aki a parancsolatok adóját ismeri, az törvénykezés helyett a másik javára magyarázza azt is, ami szembetűnő hiba. Krisztus követője nem felel, Mestere sem ítélkezni jött a világba, hanem hogy megmentse az elveszettet.

Hogyan beszélhetek róla? Megannyi derékba tört házasság fájdalmát láttuk már közelről, lelkészek, szülők, jó barátok, családtagok, akik szereteteink sorsát figyelemmel követjük. Fülemben csengenek a sírva mondott élettörténetek, megcsalt házastársak szégyenkező pillantásai. Elöttem van egy fiatalember is, aki hosszas hallgatásából tört ki, mert hónapokig hordozta magában, amíg felkészültté vált, hogy elmesélje, mi történt velük. Nem könnyű kimondani, hogy elromlott, csődbe ment a közös élet. Kínos bevallani, hogy kudarcot vallottam, önmagamban is csalódtam, de az álmok és a magamról alkotott kép is darabjaira hullott.

Miért nem lehet tovább hallgatni? A szeretetnek sok arca van. Örülünk, ha mosolygós arcát mutatja felénk. De van féltő szeretet is, amely őszinte szavakkal közelít, sőt bizony a bünt gyűlöllő harag a szeretet másik arca. Szeretni valakit azt is jelenti, hogy felelősséget érzünk érte, s nemcsak a sorsa, a boldogsága, hanem a hite, Istennel ápolta kapcsolata tekintetében is. Van, amikor nem hallgatunk tovább, de kimondani a súlyos szavakat csakis belső erővel, Isten felhatalmazásával vagyunk képesek.

Ezért formálódtak meg Nátán ajkán is a szavak. Egy kedves, meszeszerű történet, példabeszédbe csomagolt igazmondás – a király módszerei és szívének tisztátalansága, házasságtörése miatt. Micsoda bátorság, mennyi erő kellett ennek a példázatnak a megszületéséhez, és milyen tisztánlátás volt mögötte! Nátán nemcsak Dávid és Betsabé esetét látta tisztán, de Isten igazságát is, ezért mert szólni, ezért mert elmondani: „Te tetted!”

Neked mondja az Úr igéje. Az összetört házasság esetén mindkét félnek önvizsgálatra van szüksége, hogy helyreállhasson a szív békessége. Sajnos még keresztény közösségeinkben is kibeszélik mások kudarcaikat, és megfélemeznek arról, milyen sok, Isten parancsolatával ellenkező dolog terhel bennünket! Ki szeret annyira, hogy figyelmeztessen: rossz úton járunk?

A mi Urunk szeret minket. Ma hozzánk küldi Nátánt, vele mondatja ki számunkra: „Te tetted!” Te vagy az, aki másnak szo-

morúságot okozott. Te vagy az, aki önzőn akart birtokolni. Te vagy az, aki visszaélt a hatalmával. Te vagy az, aki lerázta magáról a parancsolatok kötelező erejét. Te vagy az, aki megfélemezte Isten szavairól.

Ne hallgass tovább! Mi vezet a gyógyulásra? Ha nem kezdünk el mindent félremagyarázni, ha a szembesülés után az élet Urát, Jézust, az ő megbocsátását keressük. Dávid király bűnbánatát az 51. zsoltárban olvashatjuk ma is: megrendítő igazmondás ez az uralkodó részéről a nagyobb hatalom, az élet Ura előtt.



REMBRANDT: NÁTÁN ÉS DÁVID (TUSRAJZ, 1650-1655)

Tetteink sötétségét, szívünk rosszindulatát néha nehéz szavakba önteni, kínos arról szólni, milyen mélyre jutottunk, de ez a zsoltár előttünk áll mintaként, őszinte bűnbánatra segítőként. Imádságos csendünkben mindent elmondhatunk, s minden megvallott bűnre van bocsánat Jézus Krisztusnál, aki minden bűnösért életét adta.

■ LÁZÁRNÉ SKORKA KATALIN

Imádkozzunk! *Úr Jézus Krisztus! Te tudtad, kivel kell keményebben és kivel kell megértőbben beszélni. Köszönjük, hogy mindannyiunk érzékenységét ismered, te tudod legjobban, hogyan bánj velünk. Köszönjük, hogy mindenki ráismerhet igéd által arra, ami elválaszt tőled. Köszönjük, hogy felfeded bűneinket, de irgalmas, érthetetlen szeretetből életedet is adtad, hogy a tieid legyünk, és életünk a te megbocsátásod hirdetője lehessen. Ámen.*

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (augusztus 27.) *Isten a gőgösöknek ellenáll, az alázatosoknak pedig kegyelmet ad.* (1Pt 5,5) Kedves Olvasók! Érdemes ennek az újszövetségi heti igének a fénysugarával megvilágítani újra és újra minden egyes napi üzenetet, jó dolog a különböző ígehelyek összefüggésére rácsodálkozni! *De ha nem hisztek, nem maradtok meg!* Ézs 7,9b (2Kor 13,5; Lk 18,9–14; Ef 2,4–10; Zsolt 17) Hit. Hitek. Ezt hiszem, azt hiszem. Nem hiszem. Többször is tapasztaltam, hogy beszélgetőtársam így válaszolt az őt biztató szavaimra. „Zoli, ezt így nem lehet, azt úgy nem lehet!” Mit jelent ez? Ott és akkor nem hitt a változásban, illetve a láthatatlan Istenben, aki képes mindenféle dolgot megváltoztatni! „Hiszek egy Istenben...” Még hiszek benne? Érdemes magunknak ezt a kérdést naponta feltenni. A választ pedig az erre az írásra felkérőnek, az írónak, de minden olvasónak is meg kell fogalmaznia, hiszen ha nem maradunk az Úton, akkor nem maradunk meg, nem lesz örök életünk!

Hétfő (augusztus 28.) *[Jézus Krisztus] Isten formájában lévén nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, hanem megüresítette önmagát, szolgáló formát vett fel, emberekhez hasonlónak lett.* Fil 2,6–7 (Zak 14,9; Mt 23,1–12; 4Móz 6,22–27) A bűneset után élő ember igazi tragédiája az, hogy saját életét zsákmánynak tekinti. Erőteljesen megragadja, határozottan törekszik céljai, vágyai után, egészen halála pillanatáig. Csak a keskeny út járható! Jézus életútjához a kereszt is hozzátartozott, így számunkra sincs más járható út. „Rózsákon jár Krisztus híve, ha keresztet hordoz szíve.”

Kedd (augusztus 29.) *És ha naponta hétszer vétkezik ellened [a testvéred], és hétszer visszatér hozzád ezt mondva: Megbántam – akkor is bocsáss meg neki!* Lk 17,4 (Péld 24,29; 1Sám 17,38–51; 4Móz 9,15–23) A keresztyénség nem egy szépen kialakított virágoskert, hanem az önmegtagadás és megbocsátás keskeny és tövises útja, amely egyre feljebb és feljebb visz... Mindig könnyebb keménynek maradni, nem megbocsátani, a haragot megtartva lejjebb és lejjebb menni; de az ellenfelet is megnyerő, másokkal való együttműködés keskeny útján kitarítani előbb-utóbb mindig megtérül!

Szerda (augusztus 30.) *Ő az élő Isten, aki megmarad mindörökké. Az ő királysága megdönthetetlen.* Dán 6,27 (Lk 11,2; Jn 8,3–11; 4Móz 10,11–36) 2016 decemberében (!) nyilvánosan mondta nekem valaki: „Én a marxista egyetemen többet tanultam, mint te a teológián.” Meglepettem, amikor meghallottam. A világ sokat változott Marx óta, bár a világtörténelem is mutatja, az

emberek belső állapota azóta is nagyon hasonlít Kainéhoz. Ha támadják, nekünk sem Istent, sem Jézust nem kell megvédeni, csak kitarítani az Igazság mellett! Az Ország létezik, igazságos Király uralkodik benne, az alattvalók pedig örök boldogságban élnek. Mi a földön hazaszerető, adófizető állampolgárok vagyunk, de egyúttal a láthatatlan, megközelíthetetlen Atya Országának teljes jogú, megváltott polgárai is.

Csütörtök (augusztus 31.) *Jöjjetek, mert már minden készen van!* Lk 14,17 (Jer 17,13b; 1Pt 5,1–5; 4Móz 11,1–23) A templomban az úrvacsoravételre hívásnál halljuk ezt a rövid mondatot. Talán már túlságosan is megszoktuk. Komolyan kellene vennünk. Hiába szépek, igazak és jók a liturgiában használt bibliai szövegeink, de életformáló ereje a szívből szívbe mondott igehirdetésnek és a megküzdött, megélt testvéri szónak van. Az Ország titkos hírnökeiként hívhatjuk a meg- és eltévedteket, a megtévesztetteket s a másokat is megtévesztőket ahhoz a terített asztalhoz, ahol mindig van szabad hely, és sosem fogy el az enni- és innivaló!

Péntek (szeptember 1.) *Nekünk mégis egyetlen Istenünk az Atya, akitől van a mindenség, mi is örte.* 1Kor 8,6 (Zsolt 90,1–2; Lk 22,54–62; 4Móz 11,24–35) Pál a görög és római többistenhívó világban hangsúlyozza az egy Isten és egy Atya egyediségét. A posztmodern atomkorban lévő összevisszaság, benne a sokféle istenséggel, vallásossággal, fura szokások egymásmellettségével nagyon hasonlít arra a bibliai korra. Az özönvíz után ez az egy Isten kötött szövetséget a világgal, a szívárványív az ég és a föld között látható időnként. Isten a hozzá vezető úton is, benne gyökerezve és megmaradva is nagyon szereti a sokszínűséget, de mellette, pláne fölötté nem tűr meg más istenféleséget!

Szombat (szeptember 2.) *A vámszedő pedig távol állva még szemét sem akarta az égre emelni, hanem mellét verve így szólt: Is-tenem, légy irgalmas nekem, bűnösnek!* Lk 18,13 (Jer 5,25; Ézs 26,1–6; 4Móz 12,1–16) Örülnék, ha odaát találkozhatnánk egykor fontos, sőt bizonyos beosztásokhoz nélkülözhetetlen végzettséget szerzett ismerősömmel! Örülnék, mert így tudhatnám, hogy a vámszedőhöz hasonlóan igaz bűnbánatra jutott. Amíg ez nem történik meg, s felebarátaink minket, hitünket, a jó és nemes ügyek iránti kiállásunkat gyalázzák, támadják, fúrnak, addig biztosak lehetünk abban, hogy az egyetlen jó Úton, jó irányba haladunk! Testvérek, találkozzunk a Célban! Ámen.

■ MAGASSY ZOLTÁN

HIRDETÉS

EVANGÉLIKUS Élet | FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!
megrendelheti online is: evangelikuselet.hu/elofizetes

Kiritog a sárga templomban

230 évért adtak hálát a harkai evangélikusok

Kiritogra, azaz búcsúra, vagyis templomszentelési ünnepre szóló meghívó augusztus 13-án Harkán. A helyi német nemzetiségi önkormányzat az evangélikus gyülekezettel együtt szervezte az alkalmat.

Az egész napot Haris-Payer Ilona Gertrud fogta össze, aki nemcsak a gyülekezet presbitereként, hanem az önkormányzat elnökeként is gyűjtött maga köré olyan tenni akaró embereket, akik felekezeti hovatartozástól függetlenül segítettek a nap előkészítésében.

A délutánt indító istentiszteleten imádságot olvasott Németh Antal római katolikus plébános is, aki később az oltártérből fennhangon énekelt a álló gyülekezettel együtt a záróéneket: „Erős vár a mi Istenünk, jó fegyverünk és kardunk!”

A templomból kifelé tartva az egybegyűltek megtekinthették a kapualjban ké-

sített kiállítást, amely az elmúlt kétszázharminc évnél emléket, megidézve a harangszenteléseket, a püspöki látogatásokat, emlékünnepeket és a szolgáltatók sorát.

A szomszédos katolikus templomdombon felállított sátor alatt színvonalas kulturális program várta a résztvevőket. Zenélt a harkai fúvószenekar, táncoltak a rajkai fiatalok, énekelt a vaskeresztesi német nemzetiségi és a hegyeshalmi Hajnalcsillag énekkar. Régi ismerősként köszöntötték az egybegyűltek a soproni Testvériség német nemzetiségi néptáncgyűjtést, valamint a bogyszlói és a sobri táncsoportot. A le-

már az esti utcabárra hangolt, mindeközben pedig jókat lehetett beszélgetni a rég nem látott ismerősökkel. A legfiatalabbakról igényes népi játékok és kézműves kirakodók gondoskodtak.

Hálásak a helyi evangélikusok a német ősöknek, hogy felépítették ezt a templomot,

és az 1946-tól magyar nyelvűvé vált gyülekezet tagjai is örülhetnek annak, hogy immár kétszázharminc éve áll – ahogyan a harkaiak hívják – a „sárga templom”, amelynek a megújítására a falszigetelés és belső festéssel most készül az egyházközség.

■ MESTERHÁZY BALÁZS



A SZERZŐ FELVÉTELE

Ízlelgessek egy kicsit ezt a számot. Kétszázharminc.

Ha napban számoljuk, ennyi alatt már kifejlődik egy egészséges csecsemő. Ha hétben számoljuk, akkor az körülbelül 4,42 év, azaz egy óvodás gyermek életkora. Ha hónapban számoljuk, akkor egy érettségizett tizenkilenc éves fiatalember vagy ifjú hölgy életkorát kapjuk.

Években számolva viszont azt tudjuk mondani, hogy ez legalább hét-nyolc generáció. Ami azt jelenti, hogy az én nagyapám nagyapjának a dédapja élt körülbelül 1787. augusztus 13-án, amikor ez a templom felépült, és felszentelték. Sőt akkor, amikor már 1783-ban itt gyülekezet formálódott.

Ha ránézünk arra a korsóra, amelyet ide kitéttünk a keresztelőkút elé, akkor ezt a történelmet látjuk. Amelyről azt szeretném, ha nemcsak évszámok lennének, hanem valóban együtt kívánnánk ma, hogy „bárcsak a tárgyak mesélni tudnának”! Merthogy ez a korsó átélte a templomépitést. Átéltte azt, hogy egy közösség azt mondta II. József türelmi rendeletén felbuzdulva, hogy igen, mi szeretnénk magunknak egy saját hajlékot. Elementek egészen a császári udvarig, hogy mutassák, igen, itt Harkán élt legalább száz család, amelyek szerettek volna saját templomot maguknak.

Megkapták az engedélyt, és felépítették ezt a templomot – természetesen akkor még torony nélkül –, ahova ma most is eljöttünk hálát adni. Hálát adni azokért a német ajkú ősökért, akik nélkül ma nem lenne itt falu, gyülekezet és templom. Hálát adni azért, hogy Isten igéje hirdettetik evangélikus tanítás szerint. Hálát adni azért, hogy a templomszentelési ünnep, amelyet búcsúnak is nevezünk, így lehet ma közös ünnepünk. A búcsú napja, a Kiritog vagy – próbálom harkaiasan mondani – Kiarito így lehet ma az evangélikus templom felszentelésének ünnepe, és milyen jó látni, hogy nemcsak evangélikusok adnak most ezért hálát itt a templomban. Ugyanúgy, mint ahogyan falunk katolikus templomának búcsúján, azaz templomszentelési ünnepén, Péter-Pál napján mi is együtt tudtunk ünnepelni katolikus testvéreinkkel.

Ezek azok az emberi kapcsolatok, amelyek meghatároznak bennünket. Az ilyen emberi kapcsolatokba való investálásra biztat bennünket ma Jézus ezzel az egyáltalán nem könnyen értelmezhető példázattal, a hamis sáfár korruptnak tűnő, de igazából végre nemcsak magának hasznot hajtó példájával.

Részlet Mesterházy Balázs helyi lelkész, esperes ígéhirdetéséből



Így látnak minket a németek

Kiállítás a Deák téri evangélikus múzeumban

Igen érdekes vándorkiállítás érkezett augusztus 9-én Budapestre. A Deutsches Kulturforum östliches Europa (Kelet-európai Német Kulturális Fórum) kezdeményezésére összeállt, Reformáció Kelet-Európában című tárlatot augusztus végéig tekinthetik meg az érdeklődők az Evangélikus Országos Múzeumban, majd a Magyarországi Német Kulturális és Információs Központban, a Lendvay utcában. A tucatnyi molinóból álló ismeretterjesztő anyaggal a német szervezők be szeretnék járni Kelet-Európát és Németországot.

„Ezt a kezdeményezést úgy érdemes nézni, hogy azt tudjuk meg belőle, hogyan látnak a németek minket, kelet-közép-európaiakat. Ne akarjuk a saját szempontjainkat, hangsúlyainkat viszontlátni, mert nem fogjuk. Azt is érdemes megfigyelni, hogy a németek számára minden kelet, ami tőlük keletre van, tehát ők nem beszélnek Közép-Európáról, például esetünkben sem. A magyarországi reformáció kapcsán is máshova helyezték a hangsúlyokat, hiszen a molinókon csupán Sopront és a budapesti Deák téri evangélikus gyülekezetet, valamint Debrecenben a református közösséget említik meg. Egyúttal belevették a kiállításba a Kárpát-medence ókeresztény gyökereit, emlékeit is, amelyeket egy reformációról szóló kiállításban például én kevésbé tartanék fontosnak megemlíteni” – mondja dr. Harmati Béla László, az Evangélikus Országos Múzeum (EOM) vezetője. ▶



Ugyanakkor azt is elárulja, hogy a német kultúrintézet dolgozói a most házánkba érkezett kiállítási anyagba nem engedtek beleszólást, nem is nagyon kértek segítséget a magyarországi szakemberektől. Ez például a fordítási hibákon is meglátszik, de ha ezektől a részletektől

Felvillanyozó, érdekes élmény lehet ebben a kiállításban az, hogy a nagy tömbben élő német evangélikusság hogyan látja a kelet-európai kisugárzást.



eltekintünk, akkor egy különleges aspektusát láthatjuk a német gondolkodásnak.

A tárlatnak nincs pontosan meghatározott célcsoportja, inkább az volt a szervezők gondolata, hogy beutazzák vele Kelet-Európát és Németországot. Régiókra, korszakokra van tagolva az anyag, egy-egy rész Erdélyt, illetve a felső-magyarországi régiót ismerteti, kettő foglalkozik a mai Magyarországgal, egy több részből álló egység pedig a németországi reformációt mutatja be. Ez utóbbi német nyelvű molinókon látható, míg a Kelet-Közép-Európát bemutató darabok háromnyelvűek.

„Bevallom, az elején aggódtam, hogy az egész kiállítás bár rólunk is szól, de nélkülünk készült, végül úgy fogadtam

el, hogy azt mutatja meg, miként látják a németek Kelet-Európát. Szerintük Kelet-Európa Észtországtól egészen Erdélyig tart, de tulajdonképpen a német diaszpóra mozgását követik a tárlaton. Ezért például Magyarországra is úgy tekint a kiállítás, mint a német reformáció egyik megjelenési helyszínére. Ugyanakkor érdekes azt is meglátni, hogy a németek nem érzik azokat az érzékeny pontokat, amelyekre mi a munkánk, beszélgetéseink során odafigyelünk, így ők a szlovák molinókra teljes természetességgel felírták, hogy Felső-Magyarország, szlovák nyelven is, míg mi ezeket a megfogalmazásokat, konfliktusokat megpróbáljuk kikerülni” – meséli a kiállítás megnyitóján lapunknak Harmati Béla László.

Tehát ne klasszikus reformációi kiállításra készüljön, aki ellátogat a budapesti Deák téri múzeum mostani időszakos tárlatára. „Felvillanyozó, érdekes élmény lehet ebben a kiállításban az, hogy a nagy tömbben élő német evangélikusság hogyan látja a kelet-európai kisugárzást. A mienktől teljesen eltérő gondolkodást, más hangsúlyokat mutat a tárlat. Mindenképpen egy frissítő képet ad, ez lehet az értéke” – összegezz az igazgató.

A megnyitón a zsúfolásig megtelt múzeumban Lackner Pál, egyházunk püspöki tanácsának titkára történelmi távlatokat bemutató beszédében így fogalmazott: „Maga a reformáció is egy összetett esemény. Többszázú, egymásra hatást gyakorló, de sokszor egymásnak feszülő események összetett halmaza ez, meg kell említeni az előreformátorokat, a politikai erővonalakat, az inflációt, a morális válságot, nem elfeledve az anyanyelvi kultúrára és az oktatásra gyakorolt pozitív mellékhatást sem. Plutarkhosz párhuzamos életrajzokról ír, mi már megtapasztaljuk a párhuzamos igazságokat is. Magyarország az akkori formájában nem volt a reformáció centrális színtere, de ne feledjük, Budán, a királyi udvarban meghatározó szerepe volt az ifjú uralkodó nevelőjének és gyámjának, Brandenburgi Györgynek, aki alig négy évvel a nemzeti sorscsapásként megélt mohácsi vész után másodikként írta alá az *Ágostai hitvallást*.” Zárásként pedig azt mondta: „Remélem, a párhuzamos folyamatok megismerése segíti a régióban élő testvéregyházak közeledését is.”



FOTÓK: KISS TAMÁS

Harmati Béla László, Volkmar Wenzel kijelölt német nagykövet és Lackner Pál

■ KÉZDI BEÁTA

Imádsággal a közöny ellen

Emlékezés a pharrajimos és a kislétai gyilkosság évfordulóján

Ökumenikus imaórát tartottak augusztus 3-án a Szent Egyed közösség szervezésében Budapesten, a Jézus Szíve-templomban a roma holokauszt (pharrajimos) és a kislétai cigánygyilkosság évfordulójához kapcsolódóan. Az imádságot Orosz Atanáz miskolci görögkatolikus püspök vezette.

1944. augusztus 2-áról 3-ára harmadikára virradó éjjel Auschwitz-Birkenauban az SS-ek meggyilkolták az ott még életben lévő mintegy háromezer romát és szintit. Napra pontosan hatvanöt évvel később, 2009. augusztus 3. hajnalán kislétai házában sörétes puskával agyonlőtték Balog Máriát, és súlyosan megsebesítették az akkor tizenhárom éves lányát. Ezt a bűncselekményt sorozatgyilkosok követték el, akik előzőleg már öt áldozattal végeztek. A Szent Egyed közösség évről

szé, istenkáromlás, mert minden ember Isten képmása.”

Az imádságot Orosz Atanáz miskolci görögkatolikus püspök vezette. Könyörgést mondott Fabiny Tamás, az Északi EvangélikusEgyházkerület püspöke, Michels Antal józsefvárosi plébános, Sajgó Szabolcs jezsuita, aki házigazdaként is köszöntötte a jelenlévőket, Dúl Géza, a Boldog Ceferino Ház vezetője és Radnóti Zoltán rabbi, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége rabbitestületének elnöke.

gyűjthatta az emlékezés mécsesét. Nagy szükség van az imádságra, a megemlékezés gyógyírjára, amely nélkül a bosszú, a „fogat fogért” elv győzne. Népi hit ma is van, de a Biblia népei nem bosszút forralnak, hanem Istenre bízzák az ítéletet – mondta Orosz Atanáz görögkatolikus püspök. Végül a családtagokra tekintve azt kérte: Isten adjon gyógyírt a családok sebeire, a gyilkosságok és a pharrajimos áldozatainak adjon boldog nyugalmat és örök emléket.

„Hol van Isten?” – tette fel a kérdést könyörgésében Fabiny Tamás evangélikus püspök. Elie Wiesel történetének fellelevenítésével válaszolt: amikor Auschwitzban felakasztottak egy gyermeket, megszólalt az íróban egy belső hang erre a kérdésre: „Ott lóg a kötél.” Köszönetet mondott Istennek, hogy ott volt a szenvedésben mindig a történelem során, Auschwitzban, Tatárszentgyörgyön, Kislétán, és ott van ma is – megszenteli a szenvedést.

Radnóti Zoltán rabbi a zsidó hagyományt idézte fel, amely szerint Isten leengedte a lelket a földre, hogy segítsen szebbé tenni azt, és ezáltal minden emberben ott van a teremtés ujjlenyomata. Meghatóan szép imádsággal zárta a könyörgések sorát: elénekelt a héber nyelvű imát a mártírokért. Azt kérik ebben, hogy a szentek és a tiszták között adjon nyugalmat a megholtak lelkének, a kegyelem Ura takarja be őket szárnyaival, kösse be őket az öröklét kötelékével.

Az imádságot a Szent Egyed közösség kórusának éneke kísérte. A szertartást követően a jezsuita templom kertjében beszélgetéssel, agapéval zárult az este, ahol tovább szövődtek a testvéri együttélést életető barátság szálai; az áldozatok hozzátartozói a lelkesek közül többeket már ismerősként üdvözöltek, másokkal megismerkedtek. Fahidi Éva néni lelkesen buzdította az érdeklődő roma fiatalokat: „Szeressetek! Ilyen korban kell elhatározni, hogy milyen emberre akarunk lenni!”

■ THULLNER ZSUZSANNA
Forrás: Magyar Kurír



FOTÓ: MAGYAR KURÍR / MERÉNYI ZITA

évre megrendezi az emlékező imádságot, hangsúlyozva: „A gyűlölet és a közöny fertőző. De hisszük, hogy lehetséges a jóval is megfertőzni nemzedékünket.”

„Az imádságban felfedezzük és megvalljuk egyetlen igazi identitásunkat: mindnyájan a mennyei Atya gyermekei, egymásnak pedig testvérei vagyunk” – fogalmazott köszöntőjében Szóke Péter, a Szent Egyed közösség budapesti vezetője, és idézte Desmond Tutu anglikán érseket, az apartheid elleni küzdelem nagy alakját: „A rasszizmus eretnek-

Tanúságot tett Fahidi Éva, aki a birkenau haláltábor foglyaként és túlélőjeként húszévesen szem- és fültánúja volt az ottani eseményeknek.

A megemlékezésen jelen volt Sólyom László, aki a cigánygyilkosságok idején volt Magyarország köztársasági elnöke, és 2009-ben meglátogatta a kislétai áldozat családját.

A tanúságtételt követően név szerint, egyesével megemlékeztek a cigánygyilkosság-sorozat áldozatairól, gyertyát gyújtottak értük, majd mindenki meg-

Akkor a legnehezebb az iskolatáska, ha üres

A MÖS tanévkezdést segítő akciója



FOTÓ: FEKETE DÁNIEL / MAGYAR ÖKUMENIKUS SEGÉLYSZERVEZET

Iskolakezdés együtt! címmel hatodik alkalommal hirdette meg országos pénzadománygyűjtését az Ökumenikus Segélyszervezet ezer gyermek beiskolázásának támogatására. Idén is gyermekenként tízezer forint értékű, személyre szabott, minőségi tanszercsomagokkal ajándékoz meg a szervezet ezer nehéz sorsú iskolást. A cél az, hogy a segítség már az első becsöngetés előtt célba érjen. A szeptember 1-jéig tartó akcióhoz a 1353-as adományvonalon is lehet csatlakozni: minden hívás és SMS indításával 250 forintot adományozhatunk.

A tanévkezdés a legtöbb család számára jelentős anyagi teher, a legszegényebbeknek pedig esélyük sincsen, hogy önerőből minden szükséges iskolaszert biztosítsanak a gyermeküknek – ezt erősítette meg a Kutatópont friss országos reprezentatív felmérése. Az Ökumenikus Segélyszervezet felkérésére készült kutatás ismertetésekor Székely Levente kutatási igazgató hangsúlyozta, hogy az előző évek felméréseihez képest javult a helyzet, de továbbra is szükség van a segítségre. A szakember elmondta, hogy az iskoláskorú gyermek háztartások negyvenhat százalékának jelentős terhet, nehezen megoldható problémát jelentenek a szeptemberi iskolakezdés kapcsán felmerülő költségek, és öt százalék azok aránya, akiknek vállalhatatlanul nagy teher.

A legnagyobb tételt az új ruhák, cipők beszerzése jelenti az iskoláskorú gyer-

mekes családok számára, majd az iskolatáska, az írószerek, a tornafelszerelés következnek.

„Az Ökumenikus Segélyszervezet látókörébe évről évre sok olyan nehéz sorsú család kerül, ahol az öröm helyett félelemmel gondolnak a tanévkezdésre. Számukra a lakhatás biztosítása, az alapvető élelmiszerek beszerzése is napi gondot jelent, és önerőből esélyük sincs, hogy minden szükséges iskolaszert biztosítsanak gyermekeiknek. A legnagyobb veszély ilyenkor az, hogy megfelelő tanszerek hiányában a gyerekek félelemmel, szegyenkezve mennek iskolába, ami meghatározhatja a tanuláshoz való viszonyukat, jövőjüket” – mondta el Gáncs Kristóf, az Ökumenikus Segélyszervezet kommunikációs igazgatója az adománygyűjtés céljait és részleteit ismertette.

Kifejtette, hogy az akció a legszegényebbeknek szeretne segíteni annak érdekében, hogy az iskolakezdés számukra se az eladósodásról, hanem a felzárkózás esélyéről szóljon. Az Iskolakezdés együtt! akció keretében szeptember 1-jéig szeretnének segíteni a szervezet országos intézményhálózatának látóköréből kiválasztott gyermekeknek, személyre szabva. A program keretében a hazai rászorulókkal mellett több száz kárpátaljai és erdélyi és vajdasági magyar gyermek kap beiskolázási segítséget.

Wolf Kati, a szervezet munkájában önkéntesként sokadik éve részt vevő népszerű énekesnő a sajtótájékoztatón összefogásra buzdított: „Az elmúlt évek iskolakezdést támogató akciói során minden alkalommal meggyőződhettem arról, hogy a támogatás eléri a rászoruló gyermekeket, és valódi segítséget jelent az egy- és többgyermekes családok iskolakezdéséhez. Mindig öröm volt látni a meghatott és vidám arcokat, reméljük, hogy idén is sikerül megtölteni az ezer iskolatáskát az első becsöngetésig!”

Az adománygyűjtésre a segélyszervezet idén is több kreatív közösségi akcióval hívja fel a figyelmet. Bánki Benjámintól közreműködésével a slam poetry eszközeivel irányítják a figyelmet a segélyakció által megcélzott társadalmi problémára, illetve az összefogás fontosságára. A „De nehéz az iskolatáska – főleg, ha üres...” kezdetű slam poetry videóüzenet a segélyszervezet közösségimédia-felületein látható.

Az összefogáshoz idén is a megszokott módokon lehet csatlakozni. A 1353-as adományvonal tárcsázása hívásonként vagy SMS-enként 250 forint támogatást jelent. Szintén elérhető már a segélyszervezet innovatív online adományozási felülete az iskolakezdesegyutt.hu oldalon, de a nagyobb postákon a csekkbefizetés mellett gyűjtőperselyekbe is várják az adományokat.

Forrás: MÖS



Tábor volt, tábor lesz

Az eddigi évekhez hasonlóan idén nyáron is két Napvető tábort rendezett a Keresztény Önkéntesek Szövetsége az Ifjúságért (KÖSZI) a piliscsabai Béthel Evangélikus Missziói Otthonban. Ősszel pedig újabb programmal várják a kalandkeresőket.

Az egy-egy hetes programokban összesen 126 táborozó – két korosztályból –, illetve vezető vett részt. Míg a július 16–22. között tartott KÖSZI Napvető kreatív tábor a 7–12. osztályos kamaszoknak kínált élményekben gazdag hetet, addig augusztus 6–12. között a KÖSZI Napvető kalandtábor a kisebbeket, a 3–8. osztályosokat szólította meg. A két elszánt táborvezető, Koknya Dorottya és Kelényi Zsolt, valamint a két elhivatott lelki vezető, Rihay Szabolcs és Szlaukó Orsolya mindent megtettek a szervezetségért és a lelkiileg is feltöltő programokért.

„Fény és sötét áll benned küzdelemben.” Az idei nyári táborok tematikája a ben-

nünk élő és körülöttünk bőven meg tapasztalható jó és rossz harcára épült, természetesen szem előtt tartva a megszólított korosztályok érdeklődési körét. Így lett az idei KÖSZI Napvető kreatív tábor mottója – Dan Brown könyve nyomán – „Angyalok és démonok”, a kalandtáboré pedig „Legyetek jók, ha tudtok”.

„Egyedül csak te vagy, akinél a szív lecsendesül.” A KÖSZI-táborok állandó programjai a reggeli és esti áhítatok, amelyeken a lelki vezető és segítők az adott korosztálynak megfelelő eszközökkel próbálták meg felkelteni a gyerekek és fiatalok figyelmét. Így fordulhatott elő, hogy néhányan, akik úgy jöttek a táborokba, hogy nem volt semmilyen kötő-

désük a hithez, úgy mentek haza a táboros „első találkozás” után, hogy szeretnék megismerni Istent. Ezeknek a fiataloknak – egyfajta misszióként – az egyesület segít helyet találni egy gyülekezetben vagy egy hasonló, befogadó közösségben.

Biztos pontot jelentettek a tábori napokon a délelőtti interaktív foglalkozások is. A kupaktanácsok során a táborozók korosztályuknak megfelelő kisebb csoportokban mélyíthették el a tábor aznapi témáját.

„Akkor majd táncolva örül Isten népe.” Mindkét héten a kedvenc mozgós program a közös tábori tánc betanulása, majd előadása volt az utolsó esti banketten. Természetesen nem maradhatott ki a mindennapi mozgás sem. A felesleges energiák levezetésére szolgált az ebéd utáni „laza zóna” és „gyorsítószáv”: a gyerekek focizhattak, táncolhattak, társasjátékozhattak, használhatták a képzelőere-

jüket a kreatív klubban, vagy akár pihenhettek, kötetlenül beszélgethettek.

Az idei éjszakai túrán a piliscsabai kilátót látogatták meg a táborozók. A csodás panoráma nyújtotta élményt csak fokozta a közös ima és ének, így akkor és ott alighanem mindenki érezhette Isten közelségét.

„Magszólított, hogy legyek tanítványa.” A KÖSZI Napvető kalandtáborral párhuzamosan zajlott a Szívvel-Lélekkel Alapítvány hatodik ifjúságvezető-képző tábora, amelynek előadói Seben Glória és Szabó Anna voltak. A képzésben részt vevő nyolc rátermett fiatalnak tökéletes gyakorlati terepként szolgált a kisebbek tábora. Kipróbálhatták magukat a programszervezés terén, megtanulták a táborvezetés elméleti alapjait s reménység szerezte azt is, hogy milyen a jó vezető. Fontos téma volt többek között az is, hogy a jövő táborvezetői hogyan viselkedjenek a különböző életkorú gyerekekkel.

A KÖSZI vezetői azt remélik, hogy sikerült a résztvevőket elindítani saját úton, s egy napon ezekből a fiatal fiúkból és lányokból válhatnak majd a jövő táboroztatói, újjító gondolataikkal és lelkesedésükkel pedig a KÖSZI jövőjének alakítói.

„Áldásoddal megyünk, megyünk innen el.” A KÖSZI táborvezetői az *Evangélikus Élet* hasábjain is megköszönik a Kiss Péter által vezetett Béthel Evangélikus Missziói Otthonnak, illetve dolgozóinak, hogy állandó helyszínt biztosítanak a táboroknak, figyelmes vendégszeretettel pedig



hozzájárulnak ahhoz, hogy minden táborozó és vezető számára maradandó élmények legyenek ezek a táborok.

Ugyanitt, vagyis Piliscsabán várja csupaszín őszi hangulattal október 27–30. között a tíz–tizennyolc éves gyerekeket,

fiatalokat a 16. KÖSZI Nyomkereső készségfejlesztő tábor is, amelyen egy rejtélyes közepébe csöppenhetnek majd a táborozók. Részletek és jelentkezés a koszi.net oldalon.

■ TÓTH LILLA ESZTER



FOTÓK: KEVEHÁZI D. SÁMUEL

Futás Wittenbergbe

Nyolcszáz kilométer két hét alatt



FOTÓ: KISS TAMÁS

Mire ezek a sorok megjelennek nyomtatásban, már célba is ért a kiskunhalasi Jeszenszky Péter, aki futva tette meg a Budapestről Wittenbergbe vezető, nyolcszázötven kilométeres utat, hogy így hívja fel a figyelmet a reformáció kezdetének ötszázadik jubileumára. Induláskor az augusztus 26-ára, a wittenbergi magyar napok idejére tervezett célba érése sok-sok „lányújtásra” van, de elnézve az evangélikus hosszútávfutó és kísérői lelkesedését, valamint a háttérben őket imádságban hordozók sokaságát – hisszük, a siker nem marad el!

Akiskunhalasi evangélikus gyülekezet másodfelügyelője, Jeszenszky Péter – hatvankét maraton, tizenhat Ironman, öt Ultrabalaton (220 kilométer), egy spartathlon (246 kilométer), négyszer huszonnégy órás futás és két Bécs–Budapest-szupermaraton teljesítője – augusztus 12-én, szombaton vágott neki a hosszú útnak, hogy naponta átlagosan ötven-ötvenöt kilométert megtéve Wittenbergben a magyar napokon szakítsa át a maga elé kítűzött célszalagot.

Az első nap több mint hatvannyolc kilométer a táv, Győrből Szemerei János püspök áldásával indultak tovább a futó zarándok és kísérői, hogy Rajkát, Pozsonyt, Brnót, Prágát és Drezdát érintve ériék el a reformáció fővárosát.

Társai: Bokor Béla, a Csákvári Evangélikus Egyházközség presbitere és gondnoka, Győri Gábor, a kaposvári evangélikus gyülekezet presbitere – ők futva, illetve kerékpáron vállalták a távot –; mellettük szintén a csákvári Mészáros Nelli autózott a csomagokat, felszereléseket szállító járművel. Kiskunhalasi, csákvári, budapesti barátok

és ismerősök, lelkészek, felügyelők, hívek – mások mellett a Budapest Kongresszusi Központig Péterrel elfutó Honti Irén lelkésznő, Fábri György és Mészáros Tamás egyházkerületi felügyelők – is jelen voltak a rajtnál, hogy támogatásukról biztosítsák az evangélikus különítményt.

A hosszú ideje tartó, kínzó hőség éppen az indulás reggelére jelentősen enyhült, bár mint Péter meséli, nem tulajdonít nagy jelentőséget az időjárásnak, futott ő már harmincöt fokban és szakadó esőben is, mindenre felkészült. Azt azonban elárulja, hogy izgul, lett légyen mögötte bármennyi sikeres táv, s ez most bármennyire nem egy verseny – az éjjel nem sokat aludt. Az indulást megelőző hetet sok-sok pihenéssel és az út alapos átgondolásával, szervezéssel töltötte. Három pár futócipőt visz magával, ez elég lesz, elvileg egyben futja végig a távot.

Jeszenszky Péter „klasszikus futóként” jellemzi magát, futás közben nem hallgat zenét, mp3 lejátszó helyett befelé, gondolataira és a táj szépségeire figyel, vagy mellette futó-bicikliző társával beszélget. Örül

és meglepett a tényről, hogy milyen sokan érzik az ügyüknek a futását, akik nem mehetnek el Wittenbergbe, tudja, helyettük is fut, sőt azok helyett is, akik számára a mozgás, a sport öröme nem adatott meg, mert betegség sújtja őket. Erőforrás számára ez a figyelem.

Nincs kiforrott rituáléja, amelyet követni fog a megérkezés után, a „kit hív fel először?” kérdés sem izgalmas annyira, hiszen otthon izguló szeretetei az élő GPS-követésből tudni fogják már, hogy célba ért.

Dr. Lackner Pál, a Magyarországi Evangélikus Egyház püspöki tanácsának titkára rövid ígéhirdetéssel és áldással bocsátotta útjára Jeszenszky Pétert és kis csapatát.

A lelkész a Deák téri templom lépcsőjén állva hirdette az ígét, miután énekeskönyvünk 453. énekének szavaival így imádkozott: „Mind célját, mind napjait te mérted ki életemnek. Szent Atyám, ó, bárcsak itt amíg éveim sietnek, céloom felé úgy futnék, mint rendelte szent ígéd! Akiben szilárd hit él, kiben munkás a szeretet, aki bízika és remél, áhítva egy jobb életet: az fut Jézus nyomdokán a valódi cél után.”

Végül kézzel a megáldotta a nagy vállalkozásra indulókat.

Amikor eljött az indulás perce, és a rendőrségi felvezetés megérkezett, a maroknyi csapat felsorakozott, a Károly körút úttestére léptek, mögöttük a kisbusszal. Még egyszer megszólalt Péter, megköszönte a sok jókívánságot, a baráti ölelést, a mosolyokat és a biztató szavakat. Lelkes taps fogadta. „Viszont látásra Wittenbergben!” – búcsúzott.

A reformáció ezzel az eseménnyel ismét kilépett (avagy stílszerűen „kifutott”) a templom falai közül: ahogy az ébredő főváros központi terén jövő-menő emberek meg-megálltak, kíváncsian olvasták a kisbusz feliratát, nézték az áldást osztó lelképásztort, talán elgondolkoztak azon, mi is lehet az az „ügy”, amely immár ötszáz éve emberek millióinak életét változtatta meg. Miért és hogyan mozgat meg a reformáció, hitet, lelket, szellemet, testet... S vajon kik lehetnek ezek a láthatóan vállalkozó szellemű evangélikusok?

■ STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA

A megújulás sokszínűsége

Kórházlelkészek konferenciája Szilvássváradon és Ózdon

Minden időben szükségünk van megújulásra – hangzott el a kórházlelkészek és kórházi önkéntesek konferenciáján. Az alkalomnak augusztus 11-12-én Szilvássvárad és Ózd adott otthont. A résztvevők Kiskunhalasról, Székesfehérvárról, Hatvanból, Budapestről, Salgótarjánból és Ózdról érkeztek. Témájuk a megújulás sokszínűsége volt.

Szilvássvárad csendessége még inkább segített abban, hogy szem előtt tartjuk: lélekben és testben nagy ajándék a gyógyulás. És ezt tovább tudjuk adni a kórházban a betegek számára is. Bajuszné Orodán Krisztina evangélikus kórházlelkész reggeli áhítatának – amely a csodálatos halfogás történetére épült – bátorító szavai minket is erősítettek; Jézus

szavára mindig jó kivetni a hálót, elindulni az elesetthez, bátorítani a gyengét, meghallgatni a fájdalommal teli lelket.

Az áhítat után továbbindultunk Ózdra, ahol a templomban rövid orgonadarabot hallgattunk meg Kassai Kitti előadásában. Ezután a megújulás sokszínűségéről hallgattunk előadást Kalocsa Zsuzsanna kórházlelkésztől. Mindenben és minden idő-

ben szükségünk van megújulásra, hiszen az új mindig előrevissz, a régít lezárja, és továbbképez mindenkit – fejtette ki. Előadása után beszélgetéseinkben ráeszméltünk arra, hogy az új sokszínűséget hordoz, amelyet mi magunk is továbbadunk a szolgálatunkon keresztül.

Kora délután mindenki az elhangzottaktól, megtapasztaltaktól lélekben meg gazdagodva indult haza.

Hálás vagyok azért, hogy ezt a konferenciát megszervezhettem. Legyen további öröm kórházmissziói szolgálatunkban!

■ TÓTH MELINDA ANNA
evangélikus kórházlelkész

A megújulás, újraformálódás méltán lett egyházunk kórházmissziójának programja ez évben, csatlakozva a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójához. Hiszen a betegekkel, krízisben levőkkel foglalkozók számára is nélkülözhetetlen feladat a megújulás. Ennek egyik része, hogy kiszakadunk a megszokott környezetünkből, így próbálunk rálátni magunkra, szakmaiságunkra, a ránk bízottakra.

Némely résztvevőnek igazán messiái út volt, amelyre vállalkoztunk a hőségben, kolléganőnk, Tóth Melinda segítségével, aki családias és nyugodt környezetbe szervezte összejövetelünket, és gondoskodott a napi betevőről is. A tizennégy fős csapat együtt járta be a környéket, a kedvező létszám pedig a mély beszélgetéseket is lehetővé tette.

Az érkezés napjának estéjén csupán egy képet adtam oda a résztvevőknek: a nap forgatagában, a gondolatok kavargásában, a mozgólépcső tömegében egy nap valaki határozott gyengédséggel megfogta a kezemet a szalagkorláton. A fiatal lány hatalmas mosolya ragadott ki az „ugyanolyan” unottságából. A megújulás lehet éppen ez a kiragadottság, ahogyan Isten szeretete is egyedivé tesz a tömegből.

Bajuszné Orodán Krisztina másnap reggeli áhítata a csodálatos halfogás története nyomán elgondolkodtatott: kudarcaink megújulásra készítetnek bennünket. Hiszen a kudarcos helyzet túl fárasztó ahhoz, hogy



FOTÓ: TÓTH MELINDA ANNA

benne maradjunk. Amikor a halászok minden korábbi tudása porba hull, Jézus bátorítja őket nemcsak az újrakezdésre, hanem az újat kezdésre is. Az ő szavára pusztán halászokból emberhalásszá lesznek. Élethálásszá, ha szorosán vesszük a leírást. Mekkora lehetőség és feladat adatott nekünk!

A konferencia záró előadására az ózdi gyülekezeti teremben került sor a templomi megcsendesedés után. Csak néhány színt villantottam fel a megújulásról. Annak a képességét, hogy felismerjük: szükségünk van rá. Rácsodálkozni a régi kincsekre. Minden régeből lehet valami új! – ahogy az egyik mesehős vallja. A megújulás nem azt jelenti, hogy kirángatom magam alól a talajt. A változás gyökere abban van, hogy megtalálom magamban azt, amit szeretek. Hiszen Jézus

is hitt a megújulásban, már a lator példája is mutat ebből valamit. A magamtól elvárt megújulás hozza a legnagyobb változást, építi az egységességet, függetlenül attól, hogy a megújulás kintről befelé vagy belülről kifelé indul. Néha egy jó embernek jókor feltehető kérdés hoz fordulatot egy helyzetben.

Tanúi vagyunk sokszor a megújulásnak egy felépülés során vagy egy életsors látásán; és mindig az apró mozdulatok hoznak nagy fordulatot. Hiszen nincs egy minta, hogyan kell megújulni. Más az élet, mások a körülmények, a ritmus, de az a szó, amelynek hatására mégis kivetjük a hálónkat, ugyanaz...

■ KALOCSA ZSUSZANNA
evangélikus lelkész,
klinikai lelkigondozó, szupervizor

Wittenberg





Martinus doktor furcsa álma

Fabiny Tamás püspök
Északi Evangélikus Egyházkerület

1542-ben, az epifánia ünnepe utáni napon ismét sokan ülték körül Martinus doktor asztalát. Ott volt Philippus Melanchthon és Lucas Cranach is. Ő szokása szerint keveset evett, annál nagyobb étvágyuk volt a diákoknak, akik történetesen a távoli Magyarországból érkeztek.

– Milyen bolond álmom volt az éjjel – kezdte Luther doktor. – Kätthe uraság, ne menj még az újabb sörökért, hiszen te is szerepeltél benne. Biztos erősen foglalkoztatót, hogy sok testi nyavalyám miatt az előző nap írtam meg végrendeletemet.

– Nem csodálom, hogy nem hagyott nyugodni a dolog – szólt közbe Philippus mester –, hiszen bizony szabálytalan testamentum volt. Javaidat nem gyermekeidre, hanem Kätthe-re hagytad. Magam is jeleztem ezt akkor, de megértve argumentumaidat, Cruciger és Bugenhagen doktorokkal együtt hitelesítettem azt az iratot.

– Nem törődöm én a jurista szempontokkal! – folytatta Luther doktor. – Azt furcsállottam, hogy testámentumom a házam egy nagy termében installációként volt kiállítva. Ti, magyarok is szerepeltetek az álomban. Talán azért, mert tegnap este is sokáig beszélgettünk a hazatokról. Jó Dévai Mátyásról kérdeztelek titeket, aki több mint tíz éve tanult itt, Vittenbergában, és aztán Budán hirdette az evangéliumot az új hit értelmében. Elmondátok azt is, miként boldogul hazájában a többi itt tanult magyar deák: a mi Stöckelünk Felsőmagyarországban és Sylvesterünk Transdanubiában.

– Sárvárra levelet is írtam Nádasdy uramnak, de kész vagyok mások ügyét is támogatni – szólt közbe ismét Philippus. Martinus doktor azonban visszakanyarodott a maga gondolatmenetéhez.

– Mondom, bolond egy álom volt. Talán sok volt a pascal, amit este ettem. Vagy inkább a ser volt kevés, amivel leöblítettem. Szóval testámentumomat magyar urak és fehérnépek hozták ebbe a házba. Azt mondták, szerfölött örülnek, hogy Vittenbergában lehetnek. Péter, Tamás és János papok vezették őket. Egyikük még a vártemplomban is prédikált, igen, ahol téziseimet közszemlére tettem volt. Egy további magyar, bizonyos Gergely uram pedig inspektorként mutatkozott be, és itt, ennek a háznak az auditoriumában helyre kis beszédet tartott. De mintha az

ország élén álló főurak közül is ott lettek volna néhányan. Hangsúlyozták, hogy ők nem választófejedelmek vagy hasonlók, hanem miniszterek, szolgák csupán. Ők, Zoltán és László uramék is az új hit képviselői voltak. Alkalmasint találkozni kévántak a mi notabilitásainkkal, hogy az országaink közti kapcsolatokat szorosabbra fűzzék.

Jó Lukácsom, valahogy te is felbukkantál az álomban – fordult Martinus doktor Cranach mesterhez. – A tiedhez hasonlatos festményeket mutogattak egy terem hatalmas vásznán, de nem egymás mellett ám, hanem úgy, hogy a képek ördögi sebességgel váltogatták egymást. Rajzfilmnek nevezték, és szerfölött büszkék voltak alkotásukra. Egy galambósz mester, Zsolt uram volt az egésznek a kifundálója.

– Szó se róla, fura egy álom volt – mondták a magyar diákok. – Aztán volt-e valami éték az asztalukon? – kérdezték, és kissé felemelték cupákkal teli tányérjaikat. Kätthe asszony elérte a célzást, és újabb sülteket hozatott a diákoknak.

– Nem mondom, válogatott finomságokkal leptek meg minket. Meg tüzes borukat is kínálgatták. De még nem volt vége a csudálkozást kiváltó látványosságoknak. Híres muzsikusk, bizonyos Fassang mester úgy játszott az orgonán, hogy megrepedtek a városi templom falai. Az új hit szellemében fundált oskolákból érkezett gyerekek táncokat mutattak be. Itt voltak azok is, akik ispotályokban dolgoznak aggok vagy esendők között. Aztán az univerzitás falára kifüggesztették azok emléktábláit, akik hazájukból itt tanultak. Látjátok, ti tökfilkók – fordult évődve asztaltársaságához –, érdemes a stúdiomokat folytatni. Neveitek immár nemcsak matrikulákban szerepelnek. Álomból még azokra a derék magyarokra is emlékszem, akik távoli hazájukból futva érkeztek hozzánk. Lovasok is beözönlöttek a városba: nyerítés és patazaj helyett azonban bődületes berregés hallatszott, állataik hátsó feléből pedig éktelen, füstös bűz áradt. Lovákat motornak szólították.

Mondom nektek, barátaim, furcsa egy álom volt. Egyre csak kedves zsoltáromat, a negyvenhatodikat emlegették, tudjátok, aminek alapján győzedelmi himnuszomat írtam. Aztán rájöttem, hogy az „Erős vár a mi Istenünk!” önáluk amolyan köszöntés, amivel a hitsorsosok üdvözlik egymást.

Kätthe uraság, üresek a kupáink! Na, így már rendben van minden. Egészségünkre. És erős vár a mi Istenünk! ■

Egyházi ó- és új divat

Ráncfelvarrás a viseleten

Bár Luther az „egyházi divatot” is megreformálta, és annak, hogy doktori talárban prédikált, funkciója volt, ő maga az egyházi viselet témáját marginális kérdésnek tekintette. A történelem azonban bebizonyította, hogy a gallérok-fodrok-ingujjak mégis jelentőséggel bírnak, identitástudatot adnak, és a külvilág számára is információértékűek. Talán mégis érdemes és érdekes tehát betekintenünk a csuhák, ingek, kiegészítők tágas ruhásszekrényébe, annál is inkább, mert korunk divattervezői éles szemmel itt is meglátták a piaci rést.

A szív ünneplőbe öltöztetése az első, bármilyen alkalomra, ünnepre, eseményre készülünk is. Mégis, kívülről, külsőségekben is érdemes megadni a módját – már csak teo-

lógiai antropológiai vonatkozásban vizsgálva is a kérdést –, ha ugyanis emberi valónkat testi-szellemi-lelki egységként gondoljuk el, világos, hogy fizikai megjelenésünk, külsőnk is visszahat belül-

re. Kutatások szerint ha mosolygunk, az agyunkban stimulálódik az örömközpont; ám ez persze nem jelenti azt, hogy erőltetett módon mindig vigyorogni kell.

Nem a ruha teszi, mégis...

A külső jegyekkel, a külsőségekkel való bánásmód olyan kérdés tehát, amelyben megint csak a helyes arányok, irányok megtalálása, a funkcionális értelemben vett tudatosság a fontos. A ruha nem csupán „ízlés dolga”, hiszen a stílus maga az ember, a stílushoz pedig kétségkívül hozzátartozik a ruha. Akinek nem inge, ne vegye magára, de külső nyomásra soha semmit semmiképpen. De persze akár a szülő rá is erőltetheti a – nyilván méregdrága – habos-babost a (valószínűsíthetően tiltakozó) gyermekére a keresztelőn, ha neki ez tetszik, és ha ennek az aggató igyekezetnek benső fedezete is van.

A külsőségek keretekbe foglalása, protokolljának kialakítása az egyházban is időről időre vitákat generál. A Krisztusra mutató ugyanis olyan szerep, amely egy több ezer éves (de ötszáz biztosan) hagyomány részesévé teszi a ma egyházi emberét is, akinek civil ruhásszekrénye lehet trendi, de az sem baj, ha – a hagyományokat persze követve – szolgálati kellékei sem molyrágta trendeket követnek.

Professzori talárból liturgikus viselet

A reformátori időkben nagy port kavart a wittenbergi professzori talár (is). A később liturgikus öltözteté váló talárt – közkeletű nevén a Luther-kabátot – mint egyházi viseletet az igemagyarázat tanítói jellegét hangsúlyozva honosította meg Luther, miután egy 1524-es ígehirdetés alkalmával megszabadult szerzetesi csuhájától. Ahogy magát a reformációt, úgy ezt a gesztust sem történelemalakítónak szánta – mégis így sikerült.

Ha Luthert – úgy is mint Isten udvari bolondját – nem is a „bolondra vá-





FOTÓK: KISS TAMÁS

szoncsuha, nem bársonyruha” közmondás motiválta, az őt követő „rajongók” az öltözékhasználatába is képesek voltak olyan motivációt belezárni, amely elvéti a lényegét. A közhiedelemmel ellentétben Luther a hagyományos miseruházatot nem vetette el, úrvacsorás istentiszteleteken, amelyeket ő maga is misének nevezett, élete végéig ebben az öltözetben szolgált. (A római katolikus mise megreformált liturgiáját a *Deutsche Messe* című művében dolgozta ki.) Ez „az albából (bokáig érő fehér ing), a liturgikus színű stólából és az ugyancsak liturgikus színű kazulából (miseruha) állt” – írta Véghelyi Antal *A stóla* című cikkében az *Evangelikus Élet* 2005. május 8-i számában.

Civilben is szolgáló (nő)

Az egyházi öltözékekben tapasztalható sokszínűséget megelégedve – Luthert félreértve – III. Frigyes Vilmos porosz király 1811-ben rendeletben tette kötelezővé a fekete talár viselését az evangélikus papoknak, a bírónak és a rabbiknak egyaránt. Követve a német mintát, a földi királyság parancsát a magyar lutheránusok sem nézték kritikus szemmel, így valójában reflexió és igazi (a teológiai irányultságot figyelembe vevő) megkülönböztetés nélkül lett általános liturgikus viselet a Luther-kabát. Püspökeink privilégiuma a nyakban hordott aranykereszt, a többi

felszentelt lelkész – a kabáton – a két mőzesi táblát jelképező kétágú fehér galért viseli.

Az utóbbi években újra „divatba jött” az alba. Ha azonban jobban megvizsgáljuk a kérdést, láthatjuk, ebben is érvényesül az „ad fontes!” (vissza a forrásokhoz!) elv. Az alba a legősibb liturgikus öltözet, mely – a források tanúsága szerint – a kora keresztény egyház keresztelési gyakorlatáig nyúlik vissza. A skandináv

protestáns országokban és Észak-Amerikában terjedt el leginkább. A fehér ruhának számos bibliai vonatkozása van. (Összefoglaló írás a témában az *Evangelikus Élet* magazin 2016. április 3-i számában jelent meg *Liturgikus öltözékek* címmel Ittész János nyugalmazott püspök tollából.)

Civilben lelkészeinket gyakran – katolikus kegytárgyboltban vásárolható – „papi ingben” láthatjuk, ezt a fekete, szürke vagy fehér inget (illetve püspököknél lila színűt) úgynevezett kollárral, körgallérral hordják. Kifejezetten női (szabású) lelkészi civil nincs, illetve nem volt, amíg Angliába – Milton Keynesből – be nem tört az óriási sikert arató női klerikusi kollekció.

2014-ben Camelle Daley divattervező a frissen ordinált – a hagyományos viselettől érthető módon idegenkedő – bárányjé kedvéért tervezte meg a klerikus civil viselet kortárs (opcionálisan térd fölé vagy térd alá érő), női verzióját. Bizonyára a magyarországi lelkészknő is vágyakozó szemmel nézik az elegáns darabokat. Talán – alulról jövő kezdeményezésként – érdemes lenne divatigényüket az egyházi vezetésnek is benyújtani. Sőt talán országos egyházunk kereskedelmi tevékenységet is folytató egyetlen szervezete, a Luther Kiadó is megfontolhatná az egyházi divatág termékeinek beillesztését jelenlegi termékpalettájába.

■ KINYIK ANITA



FOTÓ: VICECOM

Különleges utas a fedélzeten

Újra Wittenbergben Luther Márton végrendelete

„Luther végrendelete visszatért!” – ezzel a hangzatos címmel adták hírül a németországi, szász-anhalti tartományi lapok, hogy a reformátornak a budapesti Evangélikus Országos Levéltárban őrzött testamentuma évszázadokkal papírra vetése után megérkezett Wittenbergbe. A reformáció kezdetének ötszázadik évfordulóját Németországban is egész éven át tartó rendezvénysorozattal ünneplik meg, s ebbe a sorba illeszkedik az az időszaki kiállítás, amely három hónapon át a nagyközönség elé tárja a nevezetes iratot. A végrendeletről, szállításáról és németországi fogadtatásáról Czenthe Miklóst, az Evangélikus Országos Levéltár vezetőjét kérdeztük.

– Hogyan került Budapestről Wittenbergbe a végrendelet?

– Pröhle Gergely, egyházunk országos felügyelője még korábban, az emlékévre készülve egyezett meg a szász-anhalti tartományi kormánnyal abban, hogy az időszaki kiállításra kölcsönadjuk. A szász-anhalti Luther-emlékhelyeket kezelő alapítvánnyal már a Magyarországi Evangélikus Egyház Reformációi Emlékbizottsága intézte a részleteket. A felügyelő úr egyébként előadást is tart majd a végrendeletről augusztus végén a wittenbergi magyar napok rendezvénysorozatán. A testamentumért cserébe pedig kölcsönkaptuk a Nemzeti Múzeumban rendezett reformációi kiállításunkra a 16. században Wittenbergben tanult magyar diákok zászlaját.

– Hogyan zajlik egy efféle kivételesen értékes iratnak a kölcsönadása?

– Tekintettel arra, hogy az egyház Üllői úti székházát renoválták, és a levéltárnak is ki kellett költöznie a helyéről, a végrendeletet átmenetileg a Magyar Nemzeti Levéltárban (MNL) helyeztük el. Ott a szállítás előtt gondosan restaurálták. Egyebek mellett szükség volt például arra, hogy csökkentsék a tinta vastartalmát, mert féltő volt, hogy szó szerint átrágnja magát az évszázados papiroson, ami az irat komoly károsodását okozná. Ugyancsak az MNL főrestaurátora, Szlabey Dorottya hagyta jóvá azt, hogy a németországi kiállításon milyen technikai körülmények – világítás, páratartalom – biztosításával lehet a közönségnek bemutatni a dokumentumot. Az indulás előtt természetesen biztosítást is kellett kötni az iratra, s ehhez fel kellett becsülni az értékét.

– Nyilván más értéket képvisel Luther Márton végrendelete az evangélikusok közössége számára, és mást lát benne egy szimpla műkereskedő. Mennyi lett végül a biztosítási érték?

– A német partner száznegyvennégyezer euróra, vagyis negyvennégy millió forintba biztosította az iratot. A Miniszterelnökség alá tartozó Műtárgyfelügyeleti Hatósági Főosztály adott engedélyt a dokumentum kiszállítására, ezt pedig magyar részről a Hungart – műtárgyszállítással foglalkozó cég – intézte. Ennek munkatársai csomagolták be a végren-

deletet az MNL Bécsi kapu téri épületében egy speciális, klimatizált dobozba. Augusztus 2-án a Hungart a dobozt kivitte a ferihegyi repülőtérre, majd egy repülőtéri biztonsági cég munkatársai elkísértek engem és a csomagot egészen a repülőgép fedélzetéig.

– Ezek szerint kézipoggyászként utazott.

– Nem egészen. Bármennyire furcsa, inkább azt mondanám, hogy utas-ként, ugyanis kellett venni „neki” is egy repülőjegyet, amely a mellettem lévő helyre szólt. Ott utazott a testamentum egészen a berlin-tegeli repülőtérig, ahol a német műtárgyszállító cég átvette, és elvitte Wittenbergbe.

– Kik várták a városban?

– Igen magas szinten fogadták Németországban az iratot! A sajtónyilvános fogadáson megjelent Szász-Anhalt tartomány miniszterelnöke, Reiner Haselhoff is, fehér kesztyűt húzva maga vette ki a klimatizált dobozból (képünk a szomszédos oldalon).



FOTÓ: KISS TAMÁS



FOTÓ: UWE KÖHN / BILD SACHSEN ANHALT

Érthető ez a magas szintű érdeklődés, hiszen Németországban Luther Márton nem csupán egyháztörténelmi személyiség, hanem a német nemzeti identitás, kultúrtörténet egyik kiemelkedő alakja.

– Hol állítják ki a végrendeletet?

– A reformátornak egykor otthont adó Luther-házhoz egy tágas udvarral kapcsolódó, valaha az egyetem campusához tartozó, teológiai fakultásként működő Augusteum épületében látható a *95 műkincs, 95 személyiség* című időszakos kiállításon három hónapon át.

– Bizonyára nem szokványos, ahogyan ez a Luther-irat Magyarországra került.

– A Luther család férfiágon kihalt, a testamentum pedig a családtól már 1706 előtt a neves szász evangélikus polgárfamilia, a Carpzwok tulajdonába került. Miután a család utolsó férfitagja, Johann Benedict Carpzwow helmstedti professzor 1803-ban meghalt, a tudományos hagyatékát 1804-ben aukcióra bocsátották. A hagyatékban szerepelt Luther végren-

A végrendelet keletkezési körülményeit, tartalmát és utóéletét írta meg népszerű formában Fabiny Tibor egyháztörténész. Az album először 1983-ban került a könyvesboltokba. Második kiadása – bővített jegyzetanyaggal, frissített képmelléklettel – a Luther Kiadó gondozásában jelent meg 2017-ben. (Kiadónk hirdetése e lapszámunk elülső borítóján.)

delete, ekkor vásárolta meg negyven aranyért báró Jankovich Miklós, az egyébként katolikus vallású, neves műgyűjtő. A főúr gyűjteményének pecsétje egyébként máig látható az iraton. Jankovich 1815-ben kelt végrendeletében nagylelkűen a Magyarországi Evangélikus Egyháznak adományozta a becses iratot, így került a Schedius Lajos professzor által vezetett Egyetemes Evangélikus Levéltárnak, mai levéltárunk elődjének a birtokába.

– Ez egy klasszikus, magánjogi végrendelet?

– Igen, a reformátor ebben az iratban 1542-ben, vagyis négy évvel a halála előtt az ingó, illetve ingatlanvagyonáról rendelkezett. Érdekessége, hogy nem gyermekeit, hanem feleségét, Bóra Katalint jelölte meg teljes körű örököséként. Ez nem felelt meg az akkori jogszokásoknak, olyannyira nem, hogy élő, egyenes ági leszármazottak mellett az özvegy öröklési szempontból nem is volt jogképes. Bóra Katalinnak ezért hosszú éveken át kellett jogi küzdelmet vívnia azért, hogy elhunyt ura végakarátát az akkori hatóságok elismerjék érvényesnek. Luther Márton egyébként nem számított különösen vagyonos embernek. Otthonát az állam bocsátotta rendelkezésére, volt egy kisebb telke, néhány ajándékba kapott, becses ingósága. Pedig akár meg is gazdagodhatott volna, hiszen életében hallatlanul népszerű szerzőnek számított, ám igen nagy példányszámban árusított írásműveikért szerzői, illetve jogdíjat soha nem fogadott el.

■ ILLISZ L. LÁSZLÓ

Tanárból lelkész

Beszélgetés Sinkó Gábor Vilmossal



Sorozatunkban az Evangélikus Hittudományi Egyetem teológusi, lelkészi hivatásra készülő hallgatóit és az újonnan szolgálatba állókat szólaltatjuk meg indíttatásukról, a szolgálattal kapcsolatos elképzeléseikről, céljaikról. „A lelkész fő feladata, hogy Isten igéjét hirdesse” – fogalmaz Sinkó Gábor Vilmos. Beszélgetésünkkor még lelkészjelölt volt, június 25. óta felszentelt pásztor.



FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

– Miért választottad a lelkészi hivatást?
– Nem elsőre mentem a teológiára, érettségi után a Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Karán végeztem el a történelem szakot. Két évig történelemtanárként tanítottam Zebegényben, ahol laktam. A második évben az ötödik osztályosokkal a kereszténység témakörét vettük, akkor az egyik tanuló elkezdett kérdezősködni, hogy én hiszek-e Istenben. Azt mondtam, amit ilyenkor a tanároktól elvárnak, hogy válaszoljanak: „Igen, de minden ezzel kapcsolatos dolgot kérdezettek meg a lelkésztől.” A gyerekek nem hagyták annyiban, elkezdtek kérdezősködni, és végül az a történelemóra átalakult hittanórává. Akkor éreztem először, hogy ezzel kellene foglalkoznom. A váci gyülekezethez tartoztam, ott be-

széltem a lelkészemmel, mondtam neki, hogy hittanárna szeretnék jelentkezni. Detre János arra biztatott, hogy a lelkész szakon induljak el, és ha közben úgy érzem, akkor jelentkezem majd át a hittanári szakra. Elkezdtem a teológiát, és nem kellett váltanom, megtaláltam a helyem.

– Mit jelentettek számodra a teológiai tanulmányok?

– Azt a kérdést, amit először feltettek nekem, most már sokkal jobban meg tudom válaszolni. Az Istennel kapcsolatos dolgokat sokkal jobban értem. A héber, görög és latin tanulásával közel kerültem azokhoz a nyelvekhez, amelyeken a Biblia könyvei íródtak. A többi tanulmány azt segítette, hogy mindezt megértve jobban tudjam elmondani az embereknek, hogy miről szól Isten igéje.

– A hatodév izgalmas, hiszen a hallgató már gyülekezetben szolgál, de a mentor által segítő kéz is van mellette. Hogyan élted meg ezt az évet?

– A Nógrád megyei Vanyarcon vagyok Szabó András esperes úr mellett hatodéves. Az itt töltött egy év minden egyes pillanatát nagyon élveztem. Örülök, hogy olyan mentor mellett lehettem, aki már több hatodévesrel is kapcsolatban állt, így eléggé tapasztalt volt. Alapvetően ő volt az, aki a legtöbb feladatot ellátta, de nagyon sok mindent bízott rám is, segített, és szabadságot is adott.

– A gyülekezetekben sokszor a generációs különbségek miatt nem tudják, hogyan viszonyuljanak a fiatal lelkészekhez.

– A gyülekezet nagy szeretettel fogadott, úgy álltak hozzám, hogy „egy fiatal ember van itt, aki ugyanolyan, mint egy lelkész”. Mivel már több hatodéves volt itt, ezért előfordult, hogy összehasonlítottak valamelyikükkel. Az iskolában volt nehezebb, de ezt is könnyen lehetett kezelni.

– A 21. század lelkészének milyen lehetőségei vannak?

– A lelkész fő feladata, hogy Isten igéjét hirdesse. Ez azt jelenti, hogy van egy alapüzenet, amely először kétezer évvel ezelőtt hangzott el. És van egy adott történelmi helyzet, amelyet a ma embere él meg. Ezt az alapüzenetet kell példákkal és beszéddel úgy közvetíteni, hogy aki hallgat minket, megértse, és a hallottakat fel tudja használni a saját életében. Ehhez a lelkésznek arra van szüksége, hogy értse a múlt nyelvét, és a mai emberek nyelvén is legyen képes jól kommunikálni. Vallom, hogy a lelkész fő kihívása, hogy tudjon emberek között lenni, közösségben élni.

– Melyik ige volt számodra nagyon fontos?

– „Légy hű mindhalálig, és neked adom az élet koronáját” (Jel 2,10b). Ez volt a konfirmációs ígém is. Számomra ez egy fontos megerősítés, többször is meghatározta az életemet.

■ GALAMBOS ÁDÁM

Eleget kívánok Neked!

„De akit az Úr szeret, annak álmlában is ad eleget.” (Zsolt 127,2)

Nemrégiben végighallgattam egy anyuka és a lánya beszélgetését a reptéren töltött közös idejük utolsó pár percében.

Bejelentették a járatot. A biztonsági kapu közelében megölelték egymást, és az anya ezt mondta a lányának:

– Szeretlek, és eleget kívánok neked.

A lány így válaszolt:

– Édesanyám, a közös életünk több mint elég volt. Szeretetednél többre nem is volt szükségem. Én is eleget kívánok neked, anyu.

Megpuszították egymást, majd a lány távozott.

Az anya odasétált ahhoz az ablakhoz, amely mellett ültem. Ahogy ott állt, látszott, hogy szüksége van, és vágyik is arra, hogy kísírja magát.

Megpróbáltam nem megsérteni privát szféráját érdeklődéssel, de ő örült nekem, és ezt a kérdést szegezte nekem:

– Köszönt el ön valaha is valakitől úgy, hogy tudta, ez a végső búcsújuk?

– Igen – válaszoltam. – Bocsássza meg érdeklődésemet, de mitől ez a végső búcsújuk?

– Öreg vagyok, és ő olyan messze lakik tőlem. Kihívásoknak nézek elébe, és az az igazság, hogy a következő utam vissza már a temetésemre lesz – mondta ő.

– Amikor elbúcsúztak egymástól, hallottam, hogy eleget kívánnak egymásnak. Megkérdezhetem, hogy ez mit jelent?

Mosolyogni kezdett.

– Ez egy jókívánság, amit korábbi generációktól kaptunk. A szüleim mindenkinek ezt mondták.

Egy pillanatra elhallgatott, és úgy nézett ki, mint aki próbál minden részletre visszaemlékezni, majd még jobban mosolyogni kezdett.

– Amikor azt mondtuk: „Eleget kívánok neked”, azt kívántuk a másik számára, hogy élete végéig elegendő legyen neki a jó dolgokból.

Felém fordult, és az alábbi jókívánságot osztotta meg velem, mintha emlékezetből idézte volna:

– Elegendő napsütést kívánok számodra, hogy jókedved legyen, bármilyen szürkének tűnnek is napjaid. Elegendő esőt kívánok neked, hogy még jobban megbecsüld a napot. Elegendő boldogságot kívánok neked, hogy lelked élő és örökké tartó legyen. Elegendő fájdalmat kívánok neked, hogy még az élet legkisebb örömei is nagyobbak tűnjenek. Elegendő nyereséget kívánok neked, hogy vágyaidat kielégítse. Elegendő veszteséget kívánok neked, hogy még jobban megbecsüld mindazt, amid van. Elegendő köszöntést kívánok neked, hogy felkészítsen a végső búcsúra.

Ekkor sírva fakadt, és elsétált.

Azt mondják, egy percbe kerül egy különleges embert találni, egy órába megbecsülni, egy napba szeretni; viszont egy egész életbe elfelejteni.

Forrás: Kapernaum – a Somogy-Zalai Egyházmegye lapja, 2017/2.

INTERNETBÖNGÉSZŐ

Százöt évesen is templomba jár. A budapesti Szentmihályi úton lakó özvegy Matúz Jánosné Turcsány Teréziáról az Evangélikus.hu oldalon olvastunk.

Terike néni férje 1986-ban halt meg, azóta a fiával és a menyével él együtt. Két unokája, négy dédunokája van.

– A mama a mai napig rendkívül aktív – mondja Matúz Györgyné. – Ragaszkodik hozzá, hogy mindennap a reggeli után mosogasson. A délelőttöt a szobájában olvasással és rejtvényfejtéssel tölti, de sokszor segít nekem a konyhai munkában.

Ha jól van, márpedig szerencsére többnyire így van, akkor az egyik unokaöccsével minden vasárnap elmegy a Régi Fóti úti evangélikus templomba is. Így érzi jól magát.

Forrás: xvmedia.hu, szöveg: Riersch Tamás

Szeretettel várjuk a gyülekezeti, intézményi híreket, hírleveleket! Kérjük, az elektronikus dokumentumokat – pdf formátumú anyagokat – e-mailben az evtallozo@gmail.com címre, a nyomtatott kiadványok egy-egy példányát a szerkesztőség postacímére szíveskedjenek küldeni: 1085 Budapest, Üllői út 24. Köszönjük!

Nyári Palinta



A Palinta Társulat nyáron igazán elemében van! Koncert koncertet követ. Andi Palinta Facebook-oldalán színes és vidám fotók tanúsítják, merre járnak éppen. Műsoruk a reformációi emlékév tematikájához egészen szorosan kapcsolódik, mivel Luther Márton életét és tevékenységét dolgozták fel. A gyermekek interaktívan részt vehettek az előadásban énekkel, hangszeres kísérettel. Nagy sikert aratott kicsik és nagyok körében is! (Képünk még május 27-én, gyereknapon készült Tabon.)

■ ARATÓ ESZTER

Forrás: Kapernaum – a Somogy-Zalai Evangélikus Egyházmegye lapja, 2017. nyár

Ez így egy „vállalható projekt”: enni, inni és élvezni az életet... Miért nem ezzel kezdik a papok a prédikációjukat? Bizonytalán nagyobb figyelem terelődne így a kereszténység tanítására! Sajnálatos módon azonban nem ez a Szentírás legfőbb üzenete. Ez csak akkor lenne a központi része, ha az „evés-ivás” lenne az emberi lét értelme és célja, de azt jól érezzük, hogy az élet ennél több, s ezért keresztes eszelős módon életünk értelmét, hogy miért is jöttünk erre a világra...

Mi az élet „értelme” s mi a célja az életünknek? Jóllehet az élet legnagyobb célja maga az Élet, hogy új napra ébredhetünk, hogy a reggeli kávét/teát/kakaót szűrőszelgetve számba vehetjük azna-

születésünk és halálunk titkát megfejteni nem tudjuk. Pedig ez az a kérdés, amely különösen is izgat mindenkit! Miért vagyunk ezen a világon, miért kell meghalunk, hová megyünk, ha vége az életnek? A probléma akkor kezd egyre súlyosbabbá válni, ahogyan felfedezzük: nem az élet közepe felé, hanem vége felé tartunk... Amíg életünk gyertyalángját nem remegtetette meg a Sors szele, eladdig nem sokat gondolunk az elmúlásra. Számátalan történés vonzásában élve sokáig képesek vagyunk elhinni: az élet értelme a minél több eseményben való részvétel. Kedvünk a világ „befogására” legelőször akkor hagy alá, amikor rádöbbenünk: ezek sem nyújtják a teljességet, hiszen a

ugyan mindig van, de helye ebben az elszámolásban nincs! Amit „*onnan felülről, a világosság Atyjától*” kapunk, arról neki is kell számot adnunk... Amit kaptunk, azt azért kaptuk, hogy forgassuk. Ha szolgáltunk időnkkel másoknak, akkor az értelmesen telt, s nem értelmetlenül múlt el a nekünk rendelt néhány évtized.

Életünk nagy ellensége az idő. Ha nem Isten kezéből vesszük, s nem arra fordítjuk, amire kaptuk – hogy tudniillik megosszuk másokkal –, akkor az idő múlásában gyakran átélhetjük a veszteséget, de ha hálaadással fogadjuk elmúló éveinket, óráinkat, perceinket, akkor átélhetjük az örökkévalóság pillanatos csodáit: „*Mindenre van erőm (értsd: időm!) a Krisztusban!*” Az Isten megtapasztalt szeretetének mindenek felett álló ereje átsegít a temporális akadályokon is.

Isten irányt mutat Krisztusban. Mi adhatna nagyobb örömet és megelégedést, ha nem az, hogy Isten megmutatja nekünk az élet útját? Az élet értelme nem az, hogy minél többet majszoljunk az élet nagy zsíros kenyéréből. Ezt csak azok gondol(hat)ják, akik nem képesek elhinni, hogy a halál után is élet van. Ők azok, akik eszelősen ragaszkodnak anyagba szorult elképzeléseikhez. Persze mi másba is kapaszkodhatnának? A lélek világába, az Istenbe nem tudnak, hiszen számukra ezek a „dimenziók” nem léteznek.

Az „élet útja” másképpen megfogalmazva: Istenhez vezető út. Ennek az útnak van egy e világi, láthatatlan, de azért érzékelhető szakasza s egy halál utáni reménységes része. Gyönyörűségét ennek a vándorútnak az adja, hogy már itt „lent” átélhetjük, hogy nem a semmibe, az enyészetbe igyekezünk, hanem hazaváró mennyei Édesatyánkhoz, akinek akaratából élhetünk itt a földön. Hálaadással vagy anélkül, ez már a mi teremtményi szabadságunk, de jól tesszük, ha alkotásra, építésre, emelésre, növelésre törekszünk egy egész életen át! A becsülettel elvégzett munka – Luther szerint – maga is imádság, a másoknak való önkéntes szolgálat; gondoljunk csak a híres lutheri mondásra: „Nem vagyok szolgálja senkinek, de készséges szolgálója vagyok mindenkinek.” (Ti. a Krisztusért.) Ez pedig soha nem kényszer, hanem a hálaadás e világi vetülete.

■ FRANKO MÁTYÁS

Forrás: Lutherrózsa – a Tatai Evangélikus Egyházközség hírlevele, 2017. nyár



pi teendőinket, hogy kinek mit ígértünk, mint kell elintézni – mindamellett, hogy esetleg felvállaltunk hosszú távú projektet is (például gyereknevelés) –, hogy ránk kacsint a nap néhány sugara, hogy megsimogat a reggeli friss szellő, hogy ősbizalmi jeleket ajándékozhatunk újra szeretteinknek, hogy átfuthat rajtunk a gondolat: az élet egyedüli értelme: Istenben/Istennel élni jó!

Érdekes, furcsa, sőt ellentmondásos is, hogy többnyire úgy éli meg az ember az életének nagyobb részét, hogy megvan győződve igazáról: vannak fontosabb dolgok is az életnél. A „dolgok” miatt – amelyeket valójában csak kölcsönbe kaptunk, s sokkal hamarabb megemészt a „moly és a rozsdá”, mintsem gondolnánk – keresztülgázolni az örök isteni jó rendben fatális életvezetési hiba! Nem is tudjuk a következményeket tompítani, mert ugyan mi rajzoljuk az életünket (van szabad akaratunk!), de rádiózni életünk rajzlapján csak a Jóisten tud – ha kegyelméből fakadóan éppen akar...

Az élet „értelme” azonban nem csak az evés, az ivás és a genetikai kódunk továbbörökítése. Az élet értelme létünk ezerarcúságában van, hogy rátaláljuk Istenre, hogy el- és visszajussunk öhozá! Hiába kutatjuk a világmindenséget, gyorsítjuk az elemi részecskéket (LHC) –

nagy mínuszt, az Isten hiányát nem pótolhatja más, csak maga az Isten.

Ha tudatában lennénk annak, mennyire törekeny az életünk, akkor bizony jobban vigyáznánk egymásra nemcsak a közlekedésben, de az Élet nagy országútján is. Ennek hiányát tragédiák jelzik ott is, és itt is. Mindennel számolunk – amivel csak tudunk –, de érdekes módon az Isten gyakran kimarad a tervezésből. Hiába minden sokat ígérő együttállása a lehetőségeinknek, ha nem számolunk a Teremtőnkkel – bizony nagy meglepetések is érhetnek minket! Legnagyobb tévedésünk általában az, hogy elszámoljuk magunkat az idővel. Úgy gondoljuk, még (mindig) fiatalok vagyunk, úgy hisszük, még nekünk tartogat az Élet minden jót, még nem szükséges „rászorulnunk” az Isten kegyelmére. Még ráérünk áldozatot hozni a másikért, még élünk egy kicsit magunknak, még szabadok maradhatunk egy kicsit... kalandnak, karriernek. Még van időnk, ráérünk később is az Isten felé fordulni.

Aztán ami még az egyik pillanatban látszik – mint a lehelet –, a másban már szertefoszlik, nincs. Eljárt az idő, elfogytak a lehetőségek, visszajött a Gazda, s számonkérő szava már hangzik: „Hogyan forgattad a talentumo(ka)t, ami(ke)t rád bízam?” Magyarázkodásra lehetőség

HUMOROSAN EVANGÉLIKUS

Tálak a gyülekezetben

Tudjátok, hogy a Tál család hány tagja tartozik a gyülekezetünkhöz?

Először is az öreg Dik Tál, aki mindent irányítani akar, aztán ott van Protes Tál bácsi és fivére, Szabo Tál, akik folyton ellenszegülnek, és mindent meg akarnak változtatni. A húguk, Irri Tál nyughatatlan bajkeverő a két fiával, Inzul Tállal és Molezs Tállal együtt. Valahányszor felmerül egy új kérdés, Hezi Tál és felesége, Vege Tál várni akar vele még egy évet. Aztán ott van Imi Tál, aki folyton arra törekszik, hogy a mi gyülekezetünk pontosan olyan legyen, mint az összes többi. Affek Tál néni túl sokat képzel magáról. Iker öccsei, Garan Tál és Han Tál pedig hamis ígéretekkel próbál új tagokat csalogatni a gyülekezethez.

De azért nem minden családtag rossz. Asszisz Tál testvér például kifejezetten segítőkészen intézi az egyházi ügyeket. A dúsgazdag üzletember nagybácsi, Invesz Tál anyagi hozzájárulására mindig lehet számítani. A re-

mek politikai érzékkel megáldott Reprezen Tál kiválóan képviseli a közösség ügyeit diplomáciai körökben. Az elkötelezett Agi Tál nővér élen jár a térítésben. Medi Tálhoz bármikor fordulhat átgondolt és megnyugtató tanácsért, a szertartásokon az egyházi énekeket pedig Kán Tál dalolja, zenész fivére Trombi Tál (a kamasz Mu Tál átmenetileg nem énekel vele).

Sajnos a múlt év során három családtaggal is kevesebben lettünk: két unokatestvér, Dezer Tál és Konver Tál áttért más vallásra, a kilencvenéves Exi Tál néni pedig végelgyengülésben elhunyt.

Szent Péter dilemmája

A fiatal jegyespár éppen az esküvőjük előtti napon szenved autóbalesetet. Mindketten meghalnak, és felkerülnek Szent Péter színe elé. Ott aztán megkérdezik: lehetséges lenne-e, hogy összeházasodjanak a mennyországban?

– Jól van, várjatok itt, gondolkodjatok el, tényleg szeretné-



tek-e házastársak lenni. Nemso-kára visszajövök, ha még akkor is szeretitek egymást, akkor nem bánom.

Eltelik hat hónap, majd Szent Péter megjelenik egy pappal az oldalán:

– Na, gyermekeim, hogyan döntöttetek?

– Még mindig szeretjük egymást, és szeretnénk összeháza-

sodni – mondja a fiú. – De azt azért megkérdezném, ha mégsem sikerül a házasság, elválhatunk?

– Az lehetetlen – mondja Szent Péter. – Hat hónapba telt, mire találtam itt fent egy papot. Mit gondolsz, mikorra találnék egy ügyvédet?

Forrás: Kapernaum – a Somogy-Zalai Evangélikus Egyházmegye lapja, 2017. nyár

FACEBOOK-BÖNGÉSZŐ

Búcsú a háztól

A balatonmagyaródi közös ló, gyerekkorom nyarainak színtere megunta, hogy nem pörlekedik, nem szerelmeskedik, nem főz, nem alszik benne senki, még csak nem is látogatják – és megadta magát az elmúlás hosszú ideje kopogtató hívásának.

Az örökké ellenkezően gondolkodó tulajok átadták a feladatot utódaiknak, hogy perlekedjenek most már ők, oldják meg, ha tudják, vagy ne, hisz az emberi élet is egyszerre csak teherré válik minden vonatkozásban, eljön a rend és csend pillanata, amikor minden korábbi csetepaté emléke már csak icipici örömet okoz, felesleges.

Elbontjuk a bánatokat és az örömeiket is, hogy fellélegezzen a föld, és teret adjon egy tiszta, új jövőnek.

Isten veletek! – ahogy a mama mondta mindig. Búcsú és jókívánság. Szeretet.

■ ADAMS ÉVA



Nyugalom, fogyasszon Lutherolt! Kockázatok és mellékhatások tekintetében kérdezze meg reformátorát és protestálóját!

Kimondani a Biblia igazságát

Beszélgetés Horváth Gergely rádiós műsorvezetővel

„Az itthoni és az európai egyházban az öncenzúrát érzem” – fogalmaz Horváth Gergely. A VOLTfólió-, illetve Korrektúra-díjas rádióssal, a Kultúrfitness című korábbi műsor alapító szerkesztő-műsorvezetőjével a nyolcvannyolcadik ünnepi könyvhétre megjelent, Jézus és a rock and roll című könyve alapján beszélgettünk Istenre találásáról, Európa értékvesztéséről, világszemléletről, Jézus és a popkultúra kapcsolatáról és a Szentírás napi olvasásának a fontosságáról is.

– „Kérdezd meg egy vasárnap reggel, hogy ki a fene vagy” – olvasható a Trainspotting-idézet a Jézus és a rock and roll című könyve egyik fejezetében. Mint ha ez a kötet is arról szólna, hogy Horváth Gergely egy vasárnap reggel megkérdézte önmagától, hogy ki is ő valójában.

– Akkor jött el az a pillanat, amikor elfogadtam, hogy tennem kell egy komoly kört a kijelentés Istenével kapcsolatban. Egy folyamatos spirituális éhségben és keresésben voltam, aminek a fő kérdéseit sem tudtam megfogalmazni. Rájöttem, hogy már nem maradt más hátra, csak az, ha felhagyok a zsákutcákkal, és megnézem, hogy mi van, ha másképp álok őhozzá.

– Mit jelentett ez a zsákutca a gyakorlatban?

– Egy krónikus elakadást az örömben, a jövőképben, a jelenben. Egy terhelt tehetetlenségi állapotot, melyből nem tudtam kilépni, ami tovább vitt lefelé.

– Mi hozta a változást?

– Nem volt egy olyan meghatározott életesemény, ami kiváltotta volna ezt a felismerést, sokkal inkább egy köröző, egyre lejjebb menő spirál vett körül. Oda jutottam, hogy rákérdeztem, hogy erre az egész helyzetemre mit mond a Biblia. Ennek az előzményéről a kötetben is szölok. Megosztom az olvasókkal, hogy milyen élmény volt az, amikor édesapámmal szemben leültem, és rádöbbsentem arra a „menetrendre”, amit a családfámra visszanezve éltem át. Itt nem az ő személyének a megtagadásáról van szó, hanem egy út másként járásának a vágyáról. Innentől kezdtem másként élni az életemet. Bátyám már korábban karizmatikus gyülekezetbe járt. Ő az egyik példám arra, hogy aki valóban a hitben él, az hogyan is éli meg a mindennapjait.

– Európában az egyházhoz tartozók közösségének a nagyobb hányada beleszületett a keresztény közösségbe, így abban szocializálódik, ezáltal számos hitkérdés természetes a számára. A felnőttként hitre térés áldása, hogy a hit minden felmerülő kérdésével szükséges megküzdenie. Ez azonban korántsem természetes.

– Nemcsak a felnőtt hitre térőknek, hanem mindannyiunknak meg kell küzdenünk az igazság keresésével! Ez nyilván kegyelem kérdése, de általa belső indítatású feladattá is válik. Nagyszüleimnél Jézusnak különleges státusza volt. Ezt vala-

Most a Krisztus-alapú Európa olyan mértékben van visszaszorulóban, ami több mint aggasztó. Elég csak az európai keresztény világból érkező ellentmondásokra gondolni!

mikor gyermekfejjel elvesztettem, pontosabban belemosódott az engem körülvevő különleges „kulturális panteonba”. Egy idő után Jézus számomra csak a kultúra részévé vált. Ez a nagy veszély! Ha Jézus egy kulturális figurává válik, aki bár befolyásos, azaz egyfajta szuperbölcséleti próféta, de nem Isten fia. A próféta és Isten fia közötti határ átlépése bennünk: az a radikális! Megértettem, hogy kicsoda az Ige, és azt is, hogy a hozzá való ragaszkodás mit jelent. Rádöbbsentem, hogy ő az egyetlen fókusz, minden más fókuszpont csak elterel.

– Ma viszont rengeteg a fókuszpont körülöttünk. Ennek veszélyeit hangsúlyozza is a könyvben, az európai értékvesztés kérdéséről szólva.

– Már a szellemi útkeresésem idején is foglalkoztatott egy különbség. Bármenny-

nyire közel kerültem is időnként a keleti vallásokhoz, soha nem éreztem magam hozzájuk tartozónak. Egy dolog azonban szemmel láthatóan más volt. Az a különbség, hogy a vallás náluk sokkal meghatározóbb mértékben hatja át az egyén életét, életvitelét és a kultúrát. Európában sok olyan embert láttam, akiknek áthatja az életét a hit, és láttam számtalan embert, akiknél bár hivatkozásként megmaradt a hit, de nem láttam bennük az áthatást. Ez a hitre térésemet követően radikálisabb látást kapott. A politikai fejlemények, bizonyos emberi jogi mozgalmak leleplezték az európai kétszívűséget. Rámutattak arra, hogy Európa bár keresztény, de barbár szíve a történelem során megmaradt. Ezzel a kétszívűséggel mindig dolgunk van, de most a Krisztus-alapú Európa olyan mértékben van visszaszorulóban, ami több mint aggasztó. Elég csak az európai keresztény világból érkező ellentmondásokra gondolni! Ilyen



A SZERZŐ FELVÉTELE

– Ez az egyházra nézve mit jelent?
– Az itthoni és az európai egyházakban többnyire az öncenzúrát érzem. Tisztelet a létező kivételeknek.

– Kötetében foglalkozik azzal, hogy Európának egy közös, Krisztus-alapú erkölcsi viszonyítási pontra lenne szüksége. Hogy valósítható ez meg?

– Két szinten látom a teendőnket. Az első szint a saját ragaszkodásunk az Igéhez és megerősödésünk Krisztusban. Ez az alap. A második feladat, hogy szólunk kell, azaz szeretettel, de megalkuvásmentesen kell hirdetni és képviselni az Igét. Ma a dialógus hiánya van. Egyre kevésbé látunk arra példát, hogyan kellene párbeszédet folytatnunk. Azért is kell Krisztusban megerősödnünk, mert akkor azzal a szeretettel, belső nyugalommal, határozottsággal és állhatatossággal tudjuk képviselni egy eszmeccserében az igazságot.

– „Harcold meg a hit nemes harcát” – fogalmaz Pál apostol. Erre a gondolatosságra, a „hitharcra” nagyon sokszor felhívja ön is a figyelmet. Ugyanakkor a küzdelem, a kételyekkel való szembenézés mintha a mai társadalmunkban kevésbé preferált lenne.

– Fontos, hogy a megtérés előtti kudarcainkat is emlékeztetőül magunkhoz tudjuk ölelni. Nem azért, hogy benne éljünk, hanem hogy emlékezzünk arra, a saját történetünk honnan indult. A Szentírásban számtalanszor olvashatunk arról, hogy az a helyzet, amiben éppen van a nép vagy az adott ember, honnan eredeztethető. Gondoljunk csak Pál perére: elmondja, hogyan kell értelmezni azt, ami történt. Ugyanakkor be kell vallani a nehézségeket, különben nem leszünk hitelesek. Ez a *Zsoltárok könyvében* vagy a prófétáknál elég egyértelműen jelen van. A Szentírásból láthatjuk, hogy a hit hősei nem „szupermenek”, hanem kételyekkel küzdő emberek. Így megnyugodhatunk a saját képességeink zéró voltában – mert nem a szuperképességeink működnek, hanem mindig Isten munkál általunk. Erre viszont mindig nyitottnak és készek kell lennünk.

– „Minden féltve őrzött dolognál jobban óvd szívedet, mert onnan indul ki az élet” – idézi a Péladabeszédek könyvét a kötet utolsó fejezetében. Hogyan lehet ma a szívünket óvni?

– Mindennapi kenyérrel, ami az Ige! Nem elég ismerni, nem elég képben lenni, hanem benne kell élni, és szó szerint táplálkozni kell vele. Jézus nem véletlenül használja a kenyeret analógiának: a mindennapiságot és a belsővé tételt fejezi ki. Élőszavú igehirdetést kell hallgatni, és napi szinten szükséges a Szentírást olvasni. Ennek megszűn a testet és lelket átjáró hatása. Sőt! Azt is megtehetjük, hogy fél órát kihásvitunk magunknak a napból, olvassuk a Bibliát, és gondolkodunk. Csak belső belátással és meggyőződéssel lehet hitelesen és igazán óvnunk a saját szívünket. Ami a kultúrához való hozzáállást illeti: volt olyan szelete a kultúrának, ami előtt a megtérés után egyből lehúztam a rolót. Amikor megerősödtem, rájöttem, hogy erre így már nincs szükség. Akkor felengedtem, és néhány dolog visszajött, néhány meg nem. Ehhez viszont gyakorlatilag fontos, hogy a mindennapi igében élés és a hálaadás meglegyen. Keresztényként, azon belül is reformátusként vallom, hogy a mentális működésünk az Istennek való hálaadásban áll helyre. Isten ismeretét az Ige viszi előre. Minél többet ismerünk meg az ő jelleméből, karakteréből, és minél többet veszünk észre ebből a mindennapokban, annál könnyebbé válik a hálaadás. Ezért nem szabad elengedni az igeolvasást, az Igét és a hálaadást napi szinten.

– Kötetében, a Jézus és a rock and rollban számtalan zenei, irodalmi és filmes idézet szerepel a kortörténeti háttérrel együtt, miközben az ön teológiai gondolkodása is markánsan megjelenik. Ritkán találkozhatunk ennyire sokrétű, mégis egységes kötetekkel. Hol helyezte el ezt a könyvet a mai könyvkiadásban? Kiknek szól?

– Nincs olyan polc a könyvesboltokban, amelyen ez a könyv a maga háromszáz oldalával a megfelelő kategóriában lenne, ugyanis a hagyományos műfaji keretek között elhelyezhetetlen lett. Több műfaj is keveredik benne. Elsősorban talán azoknak szól, akik azt keresik, hogyan lehet felnőttként, a popkultúra iránti mély beágyazottsággal és szeretettel, felnőttként megtérve a mai világban élni. Azzal is foglalkozom, hogy mi a kultúra szerepe az életünkben, és mi a hité. Ez a könyv elsősorban azoknak az úton lévőknek szól, akik nem zárkóznak el a popkultúrától, de keresik a vele való helyes viszonyt. Jézus és a rock and roll konfliktusmentesen nem hozható össze, de erős kapcsolat van közöttük...

■ GALAMBOS ÁDÁM

Luther-utak – 1. rész

Ahol Luther öröksége megelevenedik

Ötszáz év telt el azóta, hogy Luther Márton megismertette a világgal 95 tételét. A jubileumot 2017-ben nem csak a Luther-városokban, Wittenbergben és Eislebenben ünneplik, hiszen idén Németországban a reformátor áll egy egész évtizedes programsorozat középpontjában. Fontos tudni, hogy nyolc Luther-útvonal szeli át Németországot, melyek mindegyike

újabb és újabb lehetőség Luther életének és munkásságának megismeréséhez. Az akadálymentes utazás, a kiemelkedő turisztikai infrastruktúra és az úti célok könnyű megközelíthetősége garancia arra, hogy a Luther-helyszínekre – és Németországba – tett látogatás különleges élménnyé váljon. Sorozatunkban most az első túrát mutatjuk be.



A BERLINI DÓM

ther életének két legfontosabb állomása található: Eisleben és Wittenberg – de kezdjük az elején.

A jelszó a felfedezés: ez rögtön nyilvánvalóvá válik a német fővárosban, Berlinben, ahol az útvonal kezdődik. *Luther-effekt – Protestantizmus – 500 év világszerte* címmel a Német Történelmi Múzeum (Deutsches Historisches Museum) nagyszabású kiállítása várja a látogatókat november 5-ig a Martin-Gropius-Bauban. De a világ egyik legnagyobb és legkülönlegesebb evangélikus temploma, a berlini dóm és a potsdami Szent Miklós-templom is már önmagában első osztályú látnivaló és nagyszerű kezdő felvonása a reformáció nyomában tett utazásnak.

A következő állomás Wittenberg, a reformáció szülővárosa. Kihagyhatatlan látnivaló a vártemplom, amelynek kapujára Luther 1517-ben kiszegte a téziseit, lakóháza, amely ma már UNESCO-világörökség és múzeum, vagy éppen a városi templom, ahol Luther sokszor prédikált. Wittenberg kétségkívül a reformáció szellemiségét, a kor hangulatát árasztja.

Igaz ez a Dessau-Roßlauban található György Fejedelem Könyvtár-



HALLE. FRANGE-EMLEKŰD

Berlintől Magdeburgig

Luther Márton és a reformáció kétségkívül megváltoztatta Németországot, és ennek máig láthatjuk a nyomait. Ma is megtalálhatók azok a helyszínek, ahol az akkori idők eseményei zajlottak. Az első útvonalon mindjárt Lu-

Wittenbergben alkotott a reformáció idején Luther mellett Philipp Melanchthon és Johannes Bugenhagen vagy a festőként híressé vált Lucas Cranach. A Schossstraße és a Collegienstraße mentén húzódó Historische Meile (történelmi mérföld) útvonalán megcsodálhatók az ő lakóházaik és emlékműveik is.





A MAGDEBURGI ÁGOSTON-RENDI KOLOSTORTEMPLOM

Útvonal-információ

Hossz: kb. 450 km
 Kiindulópont: Berlin
 Célállomás: Magdeburg
 Állomások: Berlin, Potsdam, Wittenberg, Torgau, Dessau-Rosslau, Eisleben, Halle, Magdeburg
 Repülőterek: Berlin, Lipcse-Halle, Drezda
 Intercity Express (ICE) vonattal elérhető pályaudvarok: Berlin, Wittenberg, Halle (Saale), Magdeburg

FOTÓK: A NÉMET TURISZTIKAI HIVATAL OLDALA – GERMANY.TRAVEL

ra is (Fürst-Georg-Bibliothek), amely az Anhalti Tartományi Könyvtár (Anhaltische Landesbücherei) részeként nyomtatványok és kéziratok százait őrzi a reformáció korából, többek közt a dessauai, háromkötetes Cranach-Bibliát Luther, Melanchthon

és más reformátorok kézzel írt bejegyzéseivel. Innen vezet utunk Torgaubá. A Hartenfels-kastélyhoz tartozó templomot 1544-ben Luther szentelte fel; ez Németország első olyan épülete, amelyet eleve protestáns templomnak emeltek.

Folytatva utunkat, a csodálatos reneszánsz és gótikus emlékekben gazdag várost magunk mögött hagyva Luther szülővárosát – egyben halálának színhelyét – keressük fel. Eislebenben a ház, ahol a reformátor meghalt, ma múzeum, amely képet ad a középkor életkörülményeiről. Az épület 1996 óta, a Luther-szülőházhoz hasonlóan, az UNESCO-világörökség ré-

sze. November elején itt emlékeznek Luther születésnapjára.

Luthert halála után – a Wittenbergbe történő átszállításakor – egy éjszakára felravatalozták Halle (Saale) városában; halotti maszkija és kézmása ma is látható. Megtekinthetjük a Marktkirchének, a piactéren álló templomnak a szószékét, ahonnan többször is prédikált. Az első útvonal utolsó állomása Magdeburg, ahol Luther diákként élt egy ideig; később, 1524-ben újra a városban vendégeskedett – ám ekkor már elhivatott prédikátorként hirdette Isten igéjét a Szent János-templomban és az Ágoston-rendi kolostor templomában. (X)



HALLE BÉLVÁROSA



Supported by:



on the basis of a decision by the German Bundestag

Németország
Egyszerűen barátságos



www.germany.travel

Éljen át 500 év reformációt! Nem itt szólt Luther Márton a szószékről? Nem itt visszhangzottak a kalapácsütések, amikor 95 tézisét kiszögezte a Wittenbergi Vártemplom kapujára? A Luther-helyszíneken szinte érezheti a nagy reformátor szellemét. **Kövesse Luther Márton nyomát Németország-szerte: www.germany.travel/luther**



_a látnok

Gaudiopolis egykor és ma

Kötet készül a Sztehlo-gyerekek életéről

Sztehlo Gábor evangélikus lelkész nevét ma díj, utca, rakpart, óvoda, iskola, gimnázium és egy fogyatékosokat is befogadó gyermekotthon-hálózat is őrzi, a Gaudiopolis nevet pedig a Békásmegyeri Evangélikus Szeretetház vette fel. 1945 és 1950 között e nevet a Sztehlo alapította gyermekköztársaság viselte. A több mint ezer gyermek életét megmentő, őket nevelő Pax Gyermekotthon egykori területe – itt működött a gyermekköztársaság – részben ma is megtekinthető. Bár a látvány elszomorító, most mégis van minek örülni, hiszen hamarosan a boltokba kerül egy különleges könyv, amilyen még nem született a Gaudiopolisról és lakóiról. Riportunkban András Andorral, egykori Sztehlo-gyerekekkel jártuk körbe a területet, és közben a hajdani lakókról, életükről és Sztehlo Gábor mai örökségéről beszélgettünk.

A budapesti Széll Kálmán térről a 22-es busszal indulunk Budakeszi felé. Tízpercnyi buszozás után érünk a Lauder Javne Iskolához, amely már az egykori Gaudiopolis területén, Weiss Manfréd egykori villája mellett áll. Ma csaknem három buszmegállónyi távolságot ölel fel az egykori gyerekköztársaság területe. Szinte elképzelhetetlen, hogy a hatalmas, zöld, erdős rész, a villák (Weiss-, Mauthner-, Borbély-), a mára már beépített telkek egykor több száz gyermek számára szolgáltak otthonul és menedékkül.

Lakópark a barackos helyén

Első állomásunk a 2009-ben Sztehlo Gáborról elnevezett gyermekotthon épülete a Budakeszi út és az Árnyas út között. Ez az ingatlan akkor a Farkastanya nevet viselte, itt laktak a tizenkét évnél nagyobb fiúk, és itt élt Sztehlo Gábor is a családjával. A különböző korosztályokat más-más épületbe helyezték. A legkisebbek a Napsugárban kaptak helyet. A kicsit idősebbek a Zergelakban éltek, a még idősebbek a Fecskefészekben. A leánygyermek otthona a Leányvárban volt. Később néhány idősebb tizenéves egy külön épületben kapott helyet, amelyet kezdetben a Csendilla ellenként Zajillának hívtak, de végül Viperafészek néven vált ismertté. Az épületeket pedig nem úgy kell elképzelni, mint szomszédos házakat – esetenként tíz-tizenöt perces sétára vannak/voltak egymástól.

Ha a Farkastanya hátsó kijáratánál ki-megyünk, akkor az Árnyas út 17.-nél ál-

lunk. Az államosítást követően felszámolták a gyerekek által nehezen megépített futballpályát, helyére szanatóriumot emeltek, de mára már ennek az épületét is gyom nőtte be. Ezzel a telekkel szem-



Középen szemüvegben András Andor, jobb szélén Sztehlo Gábor

ben ma elegáns lakóparkot találunk, pedig a gyerekek ittléte idején hatalmas sárgabarrackos állt itt, amelyet külön feladat volt őrizni, hiszen komoly érték volt az enivaló abban az időben. Feljebb sétálva az erdős részen megtaláljuk az egykori Margaréta villát, ahol a nevelők éltek – ma magánlakás –, onnan feljebb pedig a Zergelak bújik meg az erdő szívében, ahol a Napsugár lakóit éppen meghaladó korosztályú gyer-

mek éltek – ma szintén magántulajdonban lévő ingatlan.

A hamarosan az olvasók kezébe kerülő könyv azért különleges, mert olyan kötet még nem készült, amelyben az egykori gyerekek azt mondták volna el, hogyan kerültek ide, ki hogyan élte meg ezt az időszakot, és aztán innen elkerülve hogyan látta meg a gyermekotthon, ezen belül a Gaudiopolis, végső soron Sztehlo Gábor szellemiségének hatását.

Mindenkinek otthon

1944 augusztusában Friedrich von Born, a Nemzetközi Vöröskereszt magyarországi megbízottja felvette a kapcsolatot Sztehlo Gáborral, és megbízta gyermekmentő ott-

honok szervezésével. A munka elvégzéséhez az evangélikus egyház fizetés nélküli szabadságra engedte el Sztehlót. Az első otthon 1944 októberében nyitott meg; a továbbiakkal együtt összesen harminckét otthonban közel kétezzer ember nyert menedéket.

A gyerekek 1944 ősztől folyamatosan érkeztek; voltak közöttük üldözöttek és üldözők gyermekei egyaránt. A háttér nem

számított, csak az volt a kérdés, segítségre szorul-e valaki. Itt kaptak menedéket Molnár Ferenc író unokái – Horváth Ádám későbbi televíziós rendező és Sárközi Mátyás későbbi író, újságíró –, József Attila unokaöccsei, Makai Péter és Ádám, Orbán Ottó későbbi költő, és még sorolhatnánk. Amikor Sztehlo úgy látta, hogy konfliktus kezd kialakulni a gyerekek származása miatt, akkor összehívta őket, és azt mondta nekik, hogy itt másképp az élet nem folyhat, mint olyan módon, hogy mindenki elfogadja a másikat úgy, ahogy van, hiszen mindannyiuk érdeke, hogy békességben éljenek, tekintsék egymást testvéreknek. Az egyik fiú, Schuller Ervin pedig mindig így is emlegette magukat: „Mi testvérek vagyunk.”

Apa a Don-kanyarban

Riportalanyunk és kalauzunk, a nyolcvannégy éves András Andor, a Sztehlo Gábor Alapítvány egyik megszervezője boldog gyerekkort követő nehéz, háborús évek után érkezett az Árnyas útra. „Nagyon szép gyermekkorom volt, a háború előtti időkről csak szép emlékeket őrzök – mondja. – Középosztálybeli nívón éltünk, kertés házban, Csillaghegyen. Semmilyen különösebb hiányt nem szenvedtünk mindaddig, amíg a zsidótörvények életbe nem léptek. Attól kezdve az összes megszorító intézkedés vonatkozott apámra is, a munkahelyéről is elbocsátották. Apám 1942 márciusában keresztelkedett meg, ő is áttért a római katolikus vallásra. Korábban nem gyakorolta zsidó vallását, sőt támogatta keresztény szellemben történő neveltetésünket. Annak próbájára azon-



Andrási Andor, a Sztehlo Gábor Alapítvány motorja

ban, hogyan viszonyul új vallásának gyakorlásához, már nem kerülhetett sor.”

Andor bácsi édesapját 1942 tavaszán munkaszolgálatra hívták be, majd azonnal kivitték az orosz frontra. A nagy Don-kanyari ütközetben vesztetett oda. 1945-ben a tizenkét éves Andor hároméves öccsével együtt ezért került az otthonba. A nagyobbik testvér a Pax Gyermekotthonban Sicke becenévre hallgatott, az ot-tani közösségben nem hangadó, de meghatározó személyiség volt.

Munka, tanulás, tisztelet

A Gaudiopolis gyermekköztársaság szervezeti felépítése a közösségi élet minden területére rendezett kereteket nyújtott.

Állampolgári törvénykönyvben lefektetett jogokkal és kötelességekkel bírtak. Az önkormányzaton belül kinek-kinek megvolt a maga rangja, beosztása és az ahhoz tartozó felelősségi területe.

Volt államfő (az első Szőke Balázs), miniszterelnök (az első Keveházi László későbbi evangélikus lelkész), és voltak szakminiszterek (Horváth Ádám például a kultuszminiszteri tisztelet töltötte be). Az egyes házak élén polgármesterek álltak, a házakon belül az egyes hálózások lakói néptribunokat választottak, akik vétőjoggal is felruházva képviselték közösségüket. A tisztségviselőket demokratikus és titkos szavazással választották meg. Egyik gyerek sem érezhette haszontalan-
nak magát. ▶



„Én például a rendőrfőnök-helyettesi rangig vittem. Mindenki érezhette a saját fontosságát, de a felelősségét is. Ez tartást és önbizalmat adott a háború által lelkileg is meggyötört gyerekeknek” – meséli András Andor. Mindenki kapott állampolgársági könyvet. Ebben Gaudiopolis állam célja is szerepelt, valamint a közösségért végzett munka igazolására szolgáló lapok is helyet kaptak benne. A cél megfogalmazása így hangzott: „Gaudiopolis állam célkitűzése: Krisztus evangéliumának szellemében, társadalmi korlátokat megszüntetve, önálló, öntudatos, önismeretre és önbírálatra törekvő, gyakorlatilag ügyes, elméletileg képzett magyar embereket nevelni.” E sorok ma is oktatási törvénybe illő gondolatok.

És hogy tényleg nem játékról, hanem komoly és értelmes demokratikus rendszerről volt szó, azt az is bizonyítja, hogy saját fizetőeszközük volt: a „Gapo dollár”, amelynek árfolyamát a villamosjegy ára határozta meg, de még vicclap is megjelent Gapo-Matyi címmel.

Az élet eleinte azonban nem volt egyszerű, 1945-ben, a legnagyobb ínség idején a Svájci Vöröskereszt még nem támogatta az intézetet, csak 46-tól kezdve. Az otthonlakók hamar megtanulták az intézmény keretei között rendelkezésre álló erőforrásokat saját erőből is kiegészíteni. Önfenntartásra törekedtek. A tüzelőfát például mindig a fiúk szerezték be a parkból, az erdőből vagy akár a légoldalmi pince ácsszerkezetéből. És bár a gyerekek már a háború előtti években hozzászoktak a nélkülözéshez, az élelmezés itt is komoly gondot jelentett. A kenyérszállítás feladátára így mindig lelkesen jelentkeztek a fiúk, mert olyankor a távolban lévő péktől a kétkerekű kordén hozott kenyerek sarka mindig kicsit „megdézsmálódhatott”.

1946-tól levált a Jó Pásztor Bizottságról a gyermekotthon, így a Pax Magyar Szociális Alapítvány biztosította az otthon továbbélését Pax Gyermekotthon néven. Ettől kezdve svájci és amerikai segítségnyújtó szervezetektől kapott támogatást az intézmény, többek között berendezési tárgyak, bútorok, valamint élelmiszerek – például almasűrítvény, szardínia, mogyoróvaj és tejkonzerv – formájában. Ez utóbbiból készült a reggeli. Édesített, kondenzált tej volt, kétdecis konzervdobozokban, ezeket kellett reggelente kinyitni – ez szintén kedvelt önkéntes foglalkozás volt, hiszen aki segített, az kikanalazhatta az édeskés, sűrű tejmaradékot a dobozok aljáról.



A Csendilla nevű villa egykor a Fecskefészek része volt

A munka tehát állandó része volt a gyerekek életének, akárcsak az iskola. A fiatalok együtt indultak el reggel az Árnas út 17. elől, ahogy ők mondták, „döngettek” lefelé a villamosmegállóig, hogy onnan eljussanak a Széll Kálmán térre, majd az iskolába. Onnan hazajövet pedig csendespihenő, tanulás, munka következett, de szerencsére jutott mindig idő a játékra vagy akár – egy lelkes anyuka jóvoltából – a zenetanulásra is.

„A szeretet soha el nem fogy”

Sztehlo Gábort a gyerekek általában nagytiszteletű úrnak szólították. Amikor bekerültek a gyermekotthonba, a legtöbben akkor beszélgettek vele, de utána már nem mindenki alakult ki közelebbi, személyes kapcsolat.

Andrási Andor így emlékszik vissza rá: „Abszolút nem volt papos. Két lábbal a földön járó, gyakorlatias ember, akin sose látszott igazából, hogy milyen nagy gondokkal küszködik. Ez volt az egyik meghatározó benyomásom róla. A másik: akkor szigorúan vallásos katolikus voltam, ezért különös jelentőséggel bírt számomra, hogy mindenkinek, aki a saját vallását gyakorolni akarta, megszervezte a lehetőséget erre. A közelben, a Manréza rendházban jezsuiták voltak, így vasárnaponként lejárhattam ministrálni. Ugyanezt tudom mondani másokról is: Sztehlo Gábor mindenkinek le-

hetővé tette, hogy gyakorolhassa a saját vallását. Időnként részt vettem az evangélikus istentiszteleten, amelyet ő tartott a nagy ebédlőben. Nagyon megnyerő, szimpatikus igehirdetései voltak. Arra is jól emlékszem, hogy ezt a Pál apostoli idézetet íratta fel az ebédlő falára: »A szeretet soha el nem fogy.«” Mindemellett az étkezések előtt a hálaadó ima mindig elhangzott.

A megnyitás után négy évvel, 1948-ban már olyan sok gyerek lakott az otthonban, hogy terjeszkedni, építkezni kellett. „Legalább kétszázan laktunk már ott akkor. A Budakeszi úton kicsit följebb zajlott az építkezés: nagy betontömböket öntöttünk, és abból építettük mi magunk a házat” – meséli András Andor.

Felbuszozunk vele a Bölcsőde nevű megállóig, mivel ott van az egykori a gyermekotthon határa. Itt állt a mára már lebontott Mauthner-vadászvilla. Sajnos a faszervezete többször is lángra kapott, legutóbb úgy döntöttek az illetékesek, hogy le is bontják. Nincs nyoma a Leányvárnak sem, a Viperafészeknek sem, ahol a lányok laktak. Kissé lejjebb található a valószínűleg Hild József tervezte, Csendilla nevű villa, ez a Fecskefészek része volt, ahol ötven-hatvan gyerek élhetett. Sajnos ez az épület is használaton kívül, elhanyagolt környezetben van, de ottjártunkkor úgy tűnik, mintha odabent munkálatok folynának.

Visszafelé haladva az egykori gyermekotthon határától a központja felé, megtudjuk, hogy András Andor 1949-

ben hagyta el az intézményt. A fiatal fiúra ezután szűkös munkás-, majd tanulóévek vártak. Az 1956-os forradalom idején az egyetemén – az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Karán – komoly élelmezési rendszer szervezésében vett részt.

Példaképet állítani

„A gyermekotthon légköre teljesen meghatározó volt egész életemre nézve. Nagyon szerettem ott lenni. Volt olyan alkalom, amikor hazamehettem volna, de inkább bent maradtam. Én eleve nagyon szerettem közösségben lenni, ehhez volt bennem nyitottság és ez egy olyan közösség volt, amihez jó volt tartozni” – emlékszik vissza Andrásí Andor. A gyermekotthoni társakkal hosszú évtizedekre megszokta a kapcsolata. De aztán Koren Emil budavári evangélikus lelkész és felesége elkezdte felkutatni az egykori paxos és mentett gyerekeket azzal a szándékkal, hogy egy találkozó erejéig összehozzák őket. „Akkor összejöttünk sokan, nagyon

különböző háttérrel és történettel. A mentett gyerekek közül is többen eljöttek, akiket én nem is ismertem. És olyanok is, akik már felnőttként élték át ezt az egész időszakot. Az ének- és rajztanáruk, Péterfi Pista bácsi is ott volt, és a Preisich házaspár, akik egyszerre voltak Sztéhlo mentettjei és segítői. Vegyes volt a társaság, és évről évre egyre bővült, mert ki-ki tudott még ezekről-azokról, így aztán kezdett terjedni a találkozók híre” – tette hozzá.

Az egymásra találás öröme után az egykori Sztéhlo-gyerekek szerették volna tettekre váltani a nosztalgizást: „Hamar szóba került, hogy jó lenne most már nemcsak az emlékeinkből élni és örülni egymásnak, hanem esetleg csinálhatnánk is valamit, például egy alapítványt. 1990-ben létrehoztuk a Sztéhlo Gábor Alapítványt, hét alapító taggal, közülük hárman élünk még. Benne volt Vígh Tamás szobrászművész, Vígh Lajos gyermekotthoni társamnak, későbbi sógoromnak a bátyja, aki később a Deák téri Sztéhlo-szobor alkotója lett; a Preisich-házaspár; Keszthelyiné Lándori Sára; Füzéki Bálint, Gröbler András

és én. Első elhatározásunk az volt, hogy általam gondozottak életkezdesi lehetőségeit próbáljuk segíteni. Sztéhlo szellemiségét igyekeztünk terjeszteni különböző módokon” – meséli Andrásí Andor. Azóta élete jelentős részét szenteli annak, hogy létrejöjjenek ezek a találkozók, megmaradjon az egykori Sztéhlo-gyerekek közötti kapcsolat, és Sztéhlo Gábor emléke és hatása minél több emberhez eljusson. Így lett a közeljövőben megjelenő kötet ötletgazdája, a könyvben szereplő portrékat megalapozó személyes beszélgetések szervezője, a szerkesztői munka segítője.

„Mostani korunkból is hiányoznak az idolk, kevés példaértékű személyiség van körülöttünk. Az én életemben ilyen volt Sztéhlo Gábor és Albert Schweitzer is. Utóbbi példája nyomán bennem tényleg megfogalmazódott, hogy kimenjek Lambarénébe, Afrikába. Az mindenesetre nagyon ritka, hogy az ember testközelből ismerhet ilyen példaértékű embereket. De ha van ilyen, akkor azt meg kell őrizni, hogy másnak is példakép lehessen” – indokolja Andrásí Andor, mi motiválja a Sztéhlo-örökség gondozásában.

Farkastanyát őrző fenyőfa

És hogy mennyire segíti az élet Sztéhlo Gábor emlékezetének továbbvitelét... 2015-ben a szomszédos Lauder-iskolában tanuló négy gyerek a kertben bókászva ásnak kezdett, és egy bunkerszerű építményre talált. Erről később kiderült, hogy a hajdani Farkastanya esőgyűjtő ciszternája. A lauderesek azonban rejtekhelyként tartják számon ma is, padot helyeztek el mellé, és krókuszokat ültettek köré, úgy alakították ki, hogy menedék legyen mindenkinek, aki egy kis nyugalomra vágyik...

Nem is lehet ennél méltóbb emlékhelye a ma diákjaitól Sztéhlo Gábornak az egykori Gaudiopolis területén. Azonban a hajdani Sztéhlo-gyerekek sem feledik megmentőjüket: ősszel a Farkastanya mellé szeretnének majd egy fenyőfát ültetni – jelenleg Füzéki Bálint kertjében növekszik –, hogy legyen egy árnyat adó emlékfa is abban a parkban, ahol oly sok gyermek és felnőtt lelt otthonra. Jó lenne, ha ezeket a helyeket gyakrabban tudnánk látogatni, akár iskolai csoportokkal, gyülekezetekkel, hogy így is emlékezzünk, és emlékeztessük magunkat emberségre, hitre, segítségnyújtásra.

■ KÉZDI BEÁTA – LABORCZI DÓRA



FOTÓ: KISS TAMÁS

Egyedül nem megy

Önkéntes segítők a gyóni lelkész mellett

Nem jó a lelkésznek (sem) egyedül, Isten adott hát segítőtársat, hozzá illőt – ez lehetne a mottója annak a beszélgetésnek, amelyet a keresztelek számának örvendetes gyarapodása apropójából készített – előző lapszámunkban olvasható – dabas-gyóni riportunk végén rögzítettünk. Balog Eszter, a helyi evangélikus lelkész két lelkes, állandó segítőtársát mutatta be, akikkel évek óta együtt végzik a gyermekmunkát. Két csillógó szemű, harmóniát sugárzó, mély hitű evangélikus hölgy mesél arról, miért is jó nekik az, hogy szabad idejükben, jól megérdemelt pihenőnapjaikon henteiken fogják magukat, és jönnek – dolgozni.

Sok segítségre van szüksége a lelkésznek ahhoz, hogy olajozottan működjön a hitoktatás, a gyermekmunka. Balog Eszternek két lelkes segítője is van: Hendéné Újvári Andrea (*képünkön balra*), a Gyóni Géza Általános Iskola pedagógusa – osztályfőnök, szeptembertől elsősei lesznek – és Kecskésné Harmincz Jolán, a Dabasi Bóbita Óvoda vezetője. Példájuk arról tanúskodik: a pedagógus (meg persze a lelkész) igazából sosincs „szabadságon”. Hivatását nem akasztja szögére, s leleménye mindig talál keretet, formát, miként tehet azokért, akikhez küldetését kapta.

„Gyónon remek kis csapat működik – mondja a lelkész. – Tagjai mind önkéntesek, pedagógusok és más hivatású segítők. Minden nagyobb gyermekalkalom előtt összeülünk, és megbeszéljük, ki mit csinál, kinek mihez van kedve. Ittlétem óta az idei a harmadik napközis nyári gyerektábor – erre is így készültünk fel, a legnagyobb egyetértésben. A hittanórákon több mint száz gyermekkel találkozom. Azt találtuk ki, hogy a gyülekezetben is legyen helyük a gyerkőcöknek. Így álmodtuk meg a barátság háza gyermekalkalmakat Hendéné Újvári Andrea-val együtt.”

Barátságok és a barátság háza

„A barátság háza havonta gyűlik össze, alkalmanként tizenöt-húsz gyermekkel – veszi át a szót Hendéné Újvári Andrea. – Kötetlen, játékos programot kell elképzelni, kedvük szerinti társasjátékokat. Olyanokat, amelyekben – a ház nevéhez méltóan – barátságok szövődhetnek az evangélikus gyerekek között. Három al-

kalom volt már, és mindegyik nagyon jól sikerült. Ha fiúk jönnek, akkor persze mozgalmasabb, »fiúsabb« játékok a menők, a kislányoknál a kézműveskedés, agyagozás a népszerű. Nálunk azt játsz-



FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

hatják, azzal foglalkozhatnak, ami az ő igényük, amihez leginkább kedvük van.”

A kérdésre, hogy amikor a legnagyobb kincs és a legritkább luxuscikk a szabadidő, vajon önkéntesként, minden ellenszolgáltatás nélkül vállalnak-e szolgálatot, Andrea a legtermészetesebb módon bólogat: hát persze, mondja, ezt ők szívesen végzik, örömmel. Az ő szemzőgéből nézve – magyarázza – az a jó, hogy egyszerűen szeret a gyerekek körében, az iskolában lenni. Lehetne persze sok mindent csinálni ehelyett, de itt, azaz

az iskolában és a gyülekezetben érzi jól magát, gyerektársaságban. A másik érv, hogy Esztertől, a lelkésztől és Jolitól, óvodapedagógus hittestvérétől is tanul – árulja el mosolyogva Andrea. Próbálja ellesni az ő fogásaikat, tapasztalataikat, hogy ezzel is gazdagítsa szakmai tárházát. „Hasznos ez a ház mindenkinek, jól érezzük magunkat” – teszi hozzá.

Honnan jött egyáltalán a barátság háza az elnevezés? – vetődik fel a kérdés, hiszen egy jó név már önmagában mágnesként vonzhatja az érdeklődőket. Kecskésné Harmincz Jolán elárulja: „Fellepelt egyszer Gyónon a pilisi Izsópka

együttes, és ez volt az egyik daluk címe. Annyira megtetszett nekünk a név, hogy gyorsan »el is loptuk« tőlük.”

Joli megerősíti, hogy szerinte is nagyon jó közösségépítő szerepe van munkájuknak. Személyes példát is hoz: „Az én kisunokámmal is eljött egy olyan kislány, aki addig nem járt hittanra, nincs megkeresztelve, de az anyukája máris azt mondta, hogy biztosan szeretné, ha ez a jövőben megtörténne. Jó hatással vannak a gyerekek egymásra, megtanulnak alkalmazkodni, és észrevétlenül elsajátí-



tanak sok minden mást is a szocializáció terén. Például hogy milyen együtt lenni, egymásnak segíteni, milyen jókat lehet egymással játszani. Jók ezek az együttlétek. Arra törekszünk, hogy sokféle gyerek legyen itt, ennek köszönhetően sokféle személyiség jelenik meg, és mindannyian alkalmazkodunk egymáshoz. Fontos, hogy örömet tudjunk szerezni ezeknek a gyerekeknek, és mindenkit a saját egyéniségének megfelelően tudjunk játékokkal lekötni a nyári gyerektáborban csak úgy, mint az évközi alkalmakon. Nincs rájuk erőltetve semmi. Minden nagy ünnep előtt például együtt készítünk kézműves ajándékokat. Nagyon szeretjük az adventi barkácsolást vagy az anyák napját megelőző felkészülést. Egy szép verset is átnyújtanak ilyenkor a gyermekeink a virág mellett az anyukáknak, nagymamáknak, dédiknek. Meghitt, szép alkalmak ezek.”

Okostelefon helyett beszélgetés

Míndez nagyon szépen hangzik, mégis ott motoszkál a kérdés: mégis hogyan lehet lerobbantani a gyermekeket az okostelefonokról, a tabletekről? Mi a titok? „Ez a legjobb – nevet Joli –, hogy szinte elő se vették, a táborainkban sem! Csak a kalandparkban fényképeztek velem, de tényleg nem bújta bele! Annyira jó... arról szól ez az egész, hogy mi most beszélgetünk, együtt vagyunk, játszunk, egymást

segítjük. Két-három éve voltak, aki laptopal érkeztek. Eszter kérte, hogy ezt itt ne használják. S megértették a gyerekek, nem is vették zokon! Olyan sok jó program, játék van, hogy nem is hiányzik nekik. Most már eszükbe sem jut...”

Andrea így folytatja: „Nagyon jók a közös étkezések, szeretnek együtt enni, kiszolgálni egymást, sok a testvérpár, vagy akár hárman is vannak testvérek. Azt tapasztaljuk, hogy figyelnek egymásra, megvédik a kicsit, példaértékű a viselkedésük.”

Mint Eszter nevetve mondja, mindig „gyerekbarát” menü van. E sorok írója is tanúsítja, hogy ez színingaz: ottlétünkkor a nagy klasszikust, a híres betűtészta paradicsomlevest és a rántott sajtot krumpilipürével bizony mi, felnőttek is – fotós kollégámmal – igen nagyra értékeltük.

Ha már a közös étkezésről szó esett, nem feledkezhetünk meg a lelki táplálékról sem. A reggeli áhítatokat Balog Eszter tanulságos történetekbe ágyazza, és huszonöt perces kisfilmekkel illusztrálja. „Úgy jönnek ki a gyerekek a templomból, olyan áhítattal és nyugalommal az arcukon, hogy az csuda!” – meséli Joli. Amit láttak, hallottak, a lelkész és két pedagógus segítségével még csoportokban meg is beszéljük. Így az élményeket még haza is viszik a gyerekek, s ez jó – mély nyomot hagy a kicsik lelkében.

Beszélgetésünk vége felé arról az elhivatottságról, evangélikus hitükről ér-

deklődünk, amely fűti ezt a két remek, elhivatott pedagógust. Andrea számára az erőt a közösséghez tartozás adja, amelyben megéli hitét; szereti ezt az evangélikus családot, amelynek tagja. Úgy érzi itt magát, mintha hazajönne. Anyai részről minimum harmadik, de inkább „többedik” generációs evangélikus.

Családban vannak

Jolit itt, a gyóni templomban keresztelték, itt is konfirmált, a dédszüllőig – de tán még azon is túl – mindenki evangélikus. Régi hitvalló család tagja szintén, ő apai-anyai ágon. „Régi gyóni evangélikus családba tartozom. Jó érzés minden vasárnap egy órára megnyugodni, elcsendesedni a templomban. Szükségem van erre az élményre. Eszter igehirdetése sokáig megmaradnak a lelkemben” – áruja el. Kapaszkodó a hitük – értenek egyet a segítők. „Ragaszkodunk kell az értékeinkhez, hiszen a gyermekeink azt veszik át, amit tőlünk látnak. A keskeny ösvényen kell mennünk.”

A zárszót Balog Esztertől kapjuk: „A gyülekezeti munka az önkéntes segítők nélkül lehetetlen. Ahhoz, hogy egy nagy gyülekezetben kisebb, jól működő csoportok működhessenek, pedagógusok, édesanyák, nagymamák áldozatos munkájára van szükség. Minden, ami a szeretetre és a hitre épül, az megmarad. Minden más csak ideig-óráig való.”

■ STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA

A nyugdíjas lelkészek szokásos összejövele szeptember 1-jén fél 10-kor lesz a Deák téri gyülekezetben. Az előadást dr. Szentpétery Péter tartja *A szembenállástól a közösségig* címmel az ökumené mai kérdéseiről.

Fogadóórát minden hónap első hétfőjén tartom. Mindenkit szeretettel várok délután 3 órától 5 óráig a Déli Egyházkerület székházában (1088 Budapest, Puskin u. 12.).

Radosné Lengyel Anna
országosfelügyelő-helyettes, a Déli Egyházkerület felügyelője

Meghívó papnétalálkozóra. Az idén 11. alkalommal megrendezendő papnétalálkozónak ismét Balatonszárszót ad otthont szeptember 22–24. között. A találkozó péntek este vacsorával kezdődik, és vasárnap istentisztelettel, illetve ebéddel ér véget. A hétvége témája: *A fájdalomtól a megbocsátásig*. Előadóink Süvegesné Rudán Margit és Süveges Gergő. Lelki vezetőnk Lacknerné Puskás Sára. Jelentkezni lehet kerületek szerint szeptember 10-ig az alábbi címeken: fabinykati@gmail.com; szenikoster@gmail.com; gancsmarti@vipmail.hu.

„Emberről és családot építünk” – elváltaknak 17 hét. Szeptember 15-től minden pénteken 19 órától az I. kerületben, a Szilágyi Dezső tér 3. alatt indul a *Válóháló*. Kiket hívunk? Elváltakat. Mit adunk? 17 hetes, kiscsoportos képzést bibliai alapokon, közösséget, életszemlélet-váltást a puszta gyógyulás helyett. Mit kérünk? Rendszeres, aktív részvételt; ha egyben fizeted a teljes tanfolyamot, akkor kedvezményesen 12 ezer forint helyett csak 10 ezer forintot. Ha két részletben szeretnéd fizetni, akkor kétszer 6 ezer forintot. Szeretettel várunk! Jelentkezés: Paksy Mariann, paksy.mariann@gmail.com; 20/886-1934; *valohalo.hu*.

Albérletet keres. 31 éves látássérült fiatal ember keres albérletet, kiadó szobát a VII. kerületben vagy a környékén. Max. 30 ezer Ft + rezsi. Varga Péter, tel.: 30/357-2197, vpeti86@gmail.com.

Biztosan induló hitméllyítő társasutazásunk – mindenkinek! Szentföld, november 16–23., 249 700 forint, utazás lelki vezetővel! Csatlakozási lehetőségekről, részletekről várjuk érdeklődését: Sándor Frigyes evangélikus lelkész, tel.: 20/824-3222; EuroMiskolc Travel, 3526 Miskolc, Huba u. 15.; tel.: 70/286-7760, 46/322-527.



Tisztelt Vásárlóink!

Tájékoztatjuk Önöket, hogy a Luther Kiadó és az evangélikus könyvesbolt visszaköltözött korábbi székhelyére, a Magyarországi Evangélikus Egyház Üllői úti felújított székházába. Augusztus 14-étől tehát újra a régi címen, a 1085 Budapest,

Üllői út 24. szám alatt várjuk kedves vásárlóinkat. Üzletünk nyitvatartása: hétfőtől péntekig 9 és 17 óra között.

Webáruház: lutherkiado.hu/bolt.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÖRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús
harangöntőmester



Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Levélcím: 2162 Örbottyán, Rákóczi u. 134. Pf. 10.

Telefon: 28/360-170, 30/948-9575, 30/728-8161.

E-mail: gombosmi@harangontes.hu, info@harangontode.hu.

MEGHÍVÓ MÉDIAMŰHELYRE

TÉMA: KOMMUNIKÁTOROK PROTOKOLLJA

Protestáns médiaműhely – Mátraháza, szeptember 15–17.

Aktív médiamunkásokat, továbbá a média belső szakmai kérdései iránt érdeklődőket vár őszi konferenciájára a Protestáns Újságírók Szövetsége (Prúsz). A szeptember 15–17. között tartandó médiaműhely elsősorban arra a napjainkban mind égetőbb kérdésre keresi a választ, hogy – szóban, írásban, vizuálisan – miként közvetíthetők hatékonyan az értékközpontú tartalmak, így az egyházi (biblikus) üzenetek.

A mátraházai konferencián tapasztalt kollégák és közéleti szereplők közreműködésével keresünk válaszokat, mutatunk be alkalmazható technikákat és módszereket. A gyakorlatokat sem nélkülöző klasszikus „műhelymunka” mellett a hétvége különböző témákban kínál lehetőséget az információszerezésre, információcserére. Meghívott vendégeinkre – hagyományainkhoz híven – nem csupán előadóként, hanem beszélgetőtársként is számít közösségünk. Vendégünk lesz – többek között – dr. Hafenscher Károly, a kormányzati Reformáció Emlékbizott-

ság kormánybiztosa és Vitéz Ferenc író-szerkesztő, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem Magyar Nyelvi és Irodalmi Tanszékének vezetője. Gyakorlatokat vezet – mások mellett – az Evangélikus Információs Szolgálat korábbi és jelenlegi vezetője, Csoma Áron, illetve Illisz L. László. *(A részletes program – szeptember 1-jétől – a Prúsz honlapján lesz olvasható.)*

A protestáns médiaműhely helyszíne: Ráday Konferencia-központ (Mátraháza, Üdülőtelep 1.). Időpontja: szeptember 15–17. **Részvételi díj** (péntek vacsorától vasárnap ebédig): 9500 Ft; Prúsz-tagoknak: 7500 Ft. Elhelyezés háromágyas szobákban, a jelentkezés sorrendjében. **Jelentkezni szeptember 10-ig** a prusz@lutheran.hu e-mail-címen vagy a 20/824-9657-es mobilszámon lehet Faggyas Ilona titkárságvezetőnél.

A Prúsz-elnökség nevében:

NOVOTNY ZOLTÁN *elnök*

T. PINTÉR KÁROLY *titkár*

Evangélikusok Göcsejben

„Mert a boldogságra kevés csak a jelen,
a multon épül az s az emlékezeten...”

(TOMPA MIHÁLY)

Pusztaszentlászló a dimbes-dombos Zala festőien szép vidékének egyik gyöngyszeme. Göcsej peremén, Nagykanizsa és Zalaegerszeg között, domboktól övezett völgyben fekszik. Földjének mélye a múlt század közepén kőolajával tette ismertté, napjainkban termálvizével teszi vonzóvá a takaros falut, amelynek közepén egy kis evangélikus sziget található. Épületei közül kettőnek a falán is olvasható szép köszöntésünk, hírt adván arról, hogy az itt élőknek erős vára az Isten.

A reformáció korai szakaszában már létező, majd a századok viharaiiban eltűnt zalai gyülekezetek között nem találkozunk Szentlászló nevével, pedig a szomszédos falvakban (Söjtör, Hahót) évtizedeken át evangélikus prédikátorok hirdették az igét.

Evangélikus gyökerek

A mai evangélikusok őseinek többsége – nagy valószínűség szerint – a Vendvidék magyaroktól került a török-dúlás következtében pusztává vált Szentlászló területére 1750 körül. Vallásukat kezdetben otthonaikban gyakorolták, mert hitük nyilvános gyakorlására csak a legközelebbi (hatvan kilométerre lévő) artikuláris helyen, Nemesdömölkön (ma Celldömölk) volt lehetőségük.

Helyzetük II. József türelmi rendelete (1781) után változott, de még mindig számtalan korlát akadályozta működésüket. Egy 1786-ban megjelent rendelet szerint a szervezett gyülekezetek lelkeszei istentisztelet tartására és temetési szertartások végzésére csak azokra a helyekre mehettek, ahol a hívek egy szervezett gyülekezethez „affiliáltatták” magukat. Ezért csatlakozott Pusztaszentlászló 1788-ban az 1783-ban alakult Zalaistvándhoz. Két évvel később már szervezetségre utaló gyülekezete volt Pusztaszentlászlónak is. Ezt bizonyítja a gyülekezet 1790-es évszámmal ránk maradt



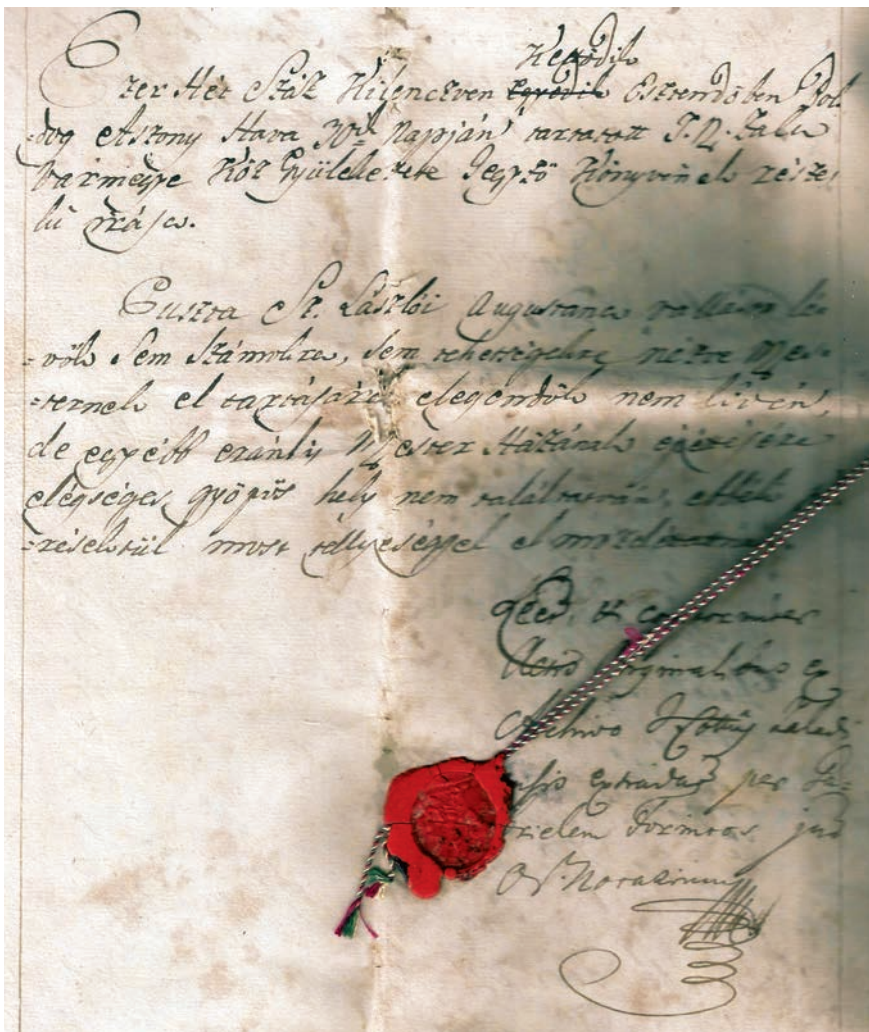
bélyegzője. Ekkor 167 evangélikus és 120 római katolikus élt a faluban.

A már magát is szervezettnek és elég erősnek tartó gyülekezett 27 jobbágy és 5 szellér tagja 1790-ben könyörgő levéllel fordult a „Tekintetes Nemes Vármelegyhéhez”, hogy adjon helyet iskola és imádságos ház építésére, de kérélmüket elutasították. A hívek azonban nem álltak el tervüktől, és gyűjtésbe kezdtek, majd – az alsó faluvégen lévő csapásút melletti sarkon – felépítették az óhajtott „épületet” fából összeácsolt boronaház

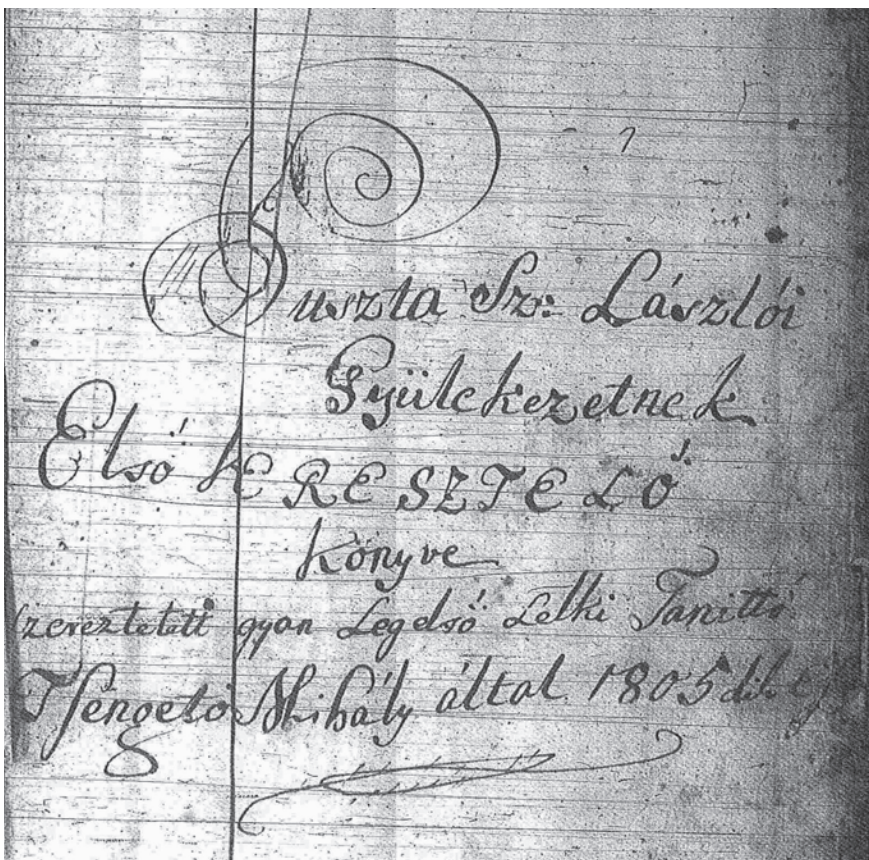
formájában. A szervezést végző buzgó iskolamester neve nem maradt fenn. Első ismert tanítójuk (1797-től) Szombati András, első lelkész-tanítójuk Tsengető Mihály (1804–1814) volt. A gyülekezet a jogi önállóságát 1804-ben nyerte el.

Templom a domboldalon

Az evangélikus templom dombra épült, s mintha délceg ifjú lenne, már messziről magára vonja a figyelmet, pedig már kétszáz éves. ►



Könyörgő levél a vármegyéhez a templom ügyében



A gyülekezeti anyakönyv előlapja

Építése Benkó Sámuel lelkész (1814–1820) nevéhez és szolgálati idejéhez kötődik. Alapkövét 1815. március 16-án helyezték el. Hagymakupolás tornya 1817 májusában készült el – akkor még protestáns templom égbé nyúló toronnyal nem épülhetett. Első oltára (egy szószékoltár) 1823-ban, Malatidesz József (1821–1828) működése alatt került a templomba. Az őt követő Farkas János (1828–1841) szolgálatából a lelki építkezés emelhető ki. Működésének is köszönhető, hogy Bollahida (Barlahida) fiókgyülekezetté vált, majd hamarosan leánygyülekezeti státusba kerülhetett.

Az építkezés nagy áldozatkészségről tanúskodik. Felépítéséhez a negyven helyi családon kívül Puszttaederics, a már jól szervezett Bollahida, a még jelentős számú evangélikus családot számláló Kerecseny, Oroklán, Tófej és más szórványok evangélikussága járult hozzá, de az adósság kifizetéséhez így is több év kellett.

Ökumené a 19. század közepén

Simon József (1841–1879) harmincnyolc éven át volt a gyülekezet lelkésze és – elődeihez hasonlóan – tanítója is az evangélikus iskolába járó lutheránus és más vallású gyerekeknek. A felekezetek jó kapcsolatban álltak egymással. A lelkész keresztkomája volt a katolikus Oeszterhauber Tarányi Józsefnek és feleségének, Deák Klárának.

Simon lelkész munkája nyomán mind lelkiekben, mind anyagiakban erősödött a gyülekezet. Akkor épült az első lelkészlakás (1845) a hozzá tartozó gazdasági épületekkel, majd 1860-ban sor került az egyház „fedelének”, templomának felújítására is.

Ebben az időben Deák Ferenc nyarainak nagy részét testvérénél, Kláránál töltötte. Több anekdota maradt fenn a „Deák-sűrű”-ként emlegetett domb árnyas fái alatti sétáiról. Dédapámtól szállt szájról szájra családunkban, hogy ilyen alkalmon, ha velük, gyermekekkel találkozott, pénzt adott nekik, s a lelkükre kötötte: „Ezen ne cukorkát, hanem ceruzát és irkát vegyetek!”

Épületek és építkezések

Böjtös János 1879-től 1897-ig végezte áldásos tevékenységét mind Pusztaszentlászlón, mind szórványjaiban. Szolgálatá-

nak negyedik évében (1883-ban) leégett a zsúptetős paplak, és a tűz martalékává váltak a hozzá tartozó melléképületek is, de még abban az évben cseréptetős változatban újjáépítették. A templom karzatának tartóoszlopai mellé erősítő oszlopokat falaztak, a karzatot megszélesítették, és a temesvári Dangl mester által készített orgonát 1885-ben már erre szereltették. Ekkor már hatvan-hetven evangélikus család élt az anyaggyülekezetben, de Edericsen és Tófejen is megközelítette a húszat a számuk. Erre is tekintettel tanítólakást és új iskolát alakítottak ki a lelkészlakás északi részében, s a gyermekek oktatását hivatásos tanító végezte.

Horváth Béla (1897–1901) csupán négy évig volt a gyülekezet lelkésze, de az ő szolgálata alatt épült fel az új iskola, amelyben 1899-ben kezdte meg a tanítást a nagy tudású, lelkiismeretes, kellő szigorral oktató Nándor János.



A SZERZŐ FELVÉTELE

A parókia a templomdombról

Pusztaszentlászló tanköteles korban lévő gyermekei közel másfél évszázadon át az evangélikus iskolába jártak, mert a katolikus felekezet csak 1937-ben épített önálló iskolát a faluban. Az evangélikus iskola első ismert tanítója (1797-től) Szombati András volt. Utána – évtizedeken keresztül – a lelkészek tanítóként is működtek. Önálló tanítót 1885-től alkalmazott a gyülekezet. Utolsó tanítójuk – Marton Sándor – státusa az államosításig tartott. A harmincöt évig (1899–1934) Pusztaszentlászlón szolgáló Nándor (Novák) János személyéről szól a legtöbb legenda, s az ő nevét őrzi az 1990-es években egykori iskolája helyére épült új – sajnos ma már nem működő – intézmény falára helyezett emléktábla is.

Szabó Lajos közel tizenöt évig (1901–1915) végezte a Szentlászlón és a hozzá tartozó hatalmas szórványterületen élő evangélikusok gondozását, akiknek száma a század első esztendeiben meghaladta a hétszázat. Működése alatt – 1904-ben – a gyülekezet felújította a templombelső, és két új harangot vásárolt, majd 1913-ban teljes külső tatarozást és tetőcserét végeztek a templomon. Akkor épült a magas tornya és – a nőegylet jóvoltából – toronyórával is gazdagodott. A templomhoz ötvenegy falépcső vezet.

Élet-halál harc és ébredés

Kovács Mihály (1915–1925) szolgálata szomorú évtizedként is említhető, mert Szentlászlóra érkezésének első éveiben tombolt a háború, és a frontokról halotti értesítéseket kézbesített a postás. Otthon

zet tagjai maguk építkeztek, téglát ajándékoztak és hordtak. Ők készítették a deszkát, a gerendát és a lécet is, kézi erővel. Ez a ház volt az ifjúság kulturális centruma hosszú években keresztül.

Loós János (1944–1969) negyedszázados pusztaszentlászlói szolgálata elmentmondások között telt. A gyülekezetből is több áldozatot követelő, lelki és fizikai megpróbáltatásokkal járó háború után soha nem tapasztalt ébredést éltek át a hívek. A templom vasárnapról vasárnapra megtelt. Evangelizációs alkalmakon és bibliórákon vettek részt a gyülekezet tagjai. A bekövetkezett társadalmi változások hatására azonban az alkalmak elmaradtak, s a vallásos élet a templom falai közé szorult. Ám a gyülekezet az új körülmények ellenére sem hagyta elveszni ősei hagyatékát. 1963-ban – lelkészük példamutató szervezésével – kívül-belül felújították a templomát.

Sárkány András Tibor, a költő lelkész (1969–1981) tizenkét évet töltött a gyülekezetben. Pusztaszentlászlón kívánt letelepedni – már saját otthonát is épített a templom szomszédságában –, de feleségének hirtelen halála után nem találta helyét, nyugállományba vonult, és Pécsre költözött. Szolgálata alatt – 1974-ben – kívül-belül felújították az 1928-ban épült parókiát, és villamosították a templom nagyharangját.

A gyülekezet kilencven éve épült parókiáján ma is megakad az emberek szeme éppen úgy, mint az 1934-ben épült, szépen felújított gyülekezeti házon, amely a falun áthaladóval élénk egyházi életet sejtet. Ám a társadalmi változások Pusztaszentlászlót sem kerültk el. Már nincs iskolája, és immár harminchat éve nincs helyben lakó lelkésze sem. Baloghné Szemerei Mária (1983–2000) és Szabóné Piri Zsuzsanna (2001–2015) Zalaegerszegről látta el lelkészi szolgálatát, és Zsugyel-Klenovics Katalin – a gyülekezet tizenötödik „parókus” lelkésze – is a húsz kilométerre lévő megyeszékhelyről gondozza a rábízottakat.

Az itt élő kicsi nyáj ragaszkodik ősei hitéhez, és mindent megtesz fennmaradásáért. Májusban temploma fennállásának kétszázadik évfordulóját ünnepelte. Adja Isten, hogy a dombra vezető ötvenegy lépcsőt megjárva sokan, sokáig jussanak el házába, lássák meg csodáit, és hálaadással mondják: „Mindeddig megsegített bennünket az Úr!” (1Sám 7,12)

■ DR. JÁNI JÁNOS

vörheny és torokgyík szedte gyermekáldozatait. A templom harangjait hadi célokra vitték el, a paplak rossz állapotba került, mert csak egy részét lakta a nőtlen lelkész.

Schrantz Zoltán (1926–1944) súlyos örökséget vett át elődjétől. A *Harangszó* 1927. július 3-i számába *Élet-halál harcot vívó gyülekezetek* címmel írt cikket. A lelkész és Bakó Béla felügyelő (felsőrajki földbirtokos) buzgólkodása és a hívek lelkes egyházszeretete folytán – hihetetlen anyagi erőfeszítéssel – 1928 nyarán mégis teljesen új, modern, szép és tágas paplakot építhettek, 1929-ben pedig új harangokat öntethettek a háborúba hurcoltak helyére. A lelkesedés ezután sem lankadt: már 1934 tavaszán evangélikus gyülekezeti (ifjúsági) ház építésébe kezdtek. A gyüleke-

Párbeszéd a volt diákokkal

Negyvenévi levelezésgyűjtemény a mérlegen

Mondhatnánk, hogy egyedi vállalkozás vagy pedagógiai kaland: a budapesti József Attila Gimnázium (a „Jóska”) egykori tanára, Vasbányai Ferenc két kötetben tette közzé negyven év levelezését, amelyet hajdani diákjaival folytatott. Oly módon, hogy jókedvű, készséges és kifogyhatatlan sorai nem olvashatók a könyvben, csak a válaszok válogatása. A levélírók nevét is csak szignó jelzi.

Napjaink értékvesztő világában már az is elgondolkodtató, hogy egy középiskolai tanár arra áldozza az energiáját, hogy a levélműfaj segítségével párbeszédet folytasson a felnőttek világába belépő fiatalokkal. Az 1950-es évektől a 2000-es évekig követhetjük nyomon az izgalmas útkereséseket, amelyek nemegyszer keserves felismerésekbe torkollnak.

Életpályájáról írja a könyv bevezetőjében Vasbányai Ferenc: „Kilenc osztályfőnökségem alatt gyakran megtapasztaltam, hogy eszmények, ideák nélkül nincs nevelés, nincs növekedés. A gondolkodás mélységeinek és magasságainak bejárása feltétele a kibontakozó élet születésének.”

Összeállításunkban elsősorban az istenhit és a vallás témakörében feltáruló gondolatokból válogattunk.

„Igen tisztelt, Drága Feri Bátyám! [...] Augusztus 17-én megkötöttük házasságunkat Rómában, a methodista nagytemplomban. Az esketést Nino Shaffi, az olaszországi evangélikus egyházak elnöke vezette. Katolikus esküvőt szerettünk volna tartani, azonban az a katolikus magyar pap, akinek a hivatalos teendője ez lenne, olyan óriási pénzüsszeget kért (miközben a dollárezreket a menekültügyi szervezektől felveszi és elsikkasztja), hogy lehetlenné tette a St. Péter-bazilikai esküvőt. [...] Egyébként nem tettem egyebet, mint elfogadtam Herzog egyik aforizmáját: »A házasság csak az olyan férfi számára veszedelmes, akinek eszméi vannak.«

–S

Olaszország, 1970. 12.”

„Úgy érzem, elvesztettem mindent. Indulatos vagyok, flegma, csak magammal törődöm – szörnyen önző [vagyok] –, és

nem tudom visszatartani. És nem is az a legnagyobb baj, hogy hazudok, hanem hogy nem is szégyellem, majdnemhogy helyeslem. [...] Igen, nagyon meg akarok változni. Nagyon szeretnék más ember lenni, csak egyszerűen jó, hogy ne kelljen szégyenkezni magam miatt, hogy legyen valami, amit magamban is becsülni tudok.

–A

Budapest, 1971. 08. 21.”

„Nincs feladatom, nincs hitem, nincs eszem, nincs ideálom. Semmiben sem hiszek, csak az akaratban. [...] Kézcsókomat küldöm.

–N”

„Mikor felvételi vizsgára indultam, kértem Istentől üzenetet. Róm. 9:16[-ot] kaptam. Mindent a könyörülő Istennek köszönhetek. Ezért Néki jár a »gratuláció«. [...] Na-

gyon sok munka van. Solymárra, Érdre, Vörösvárra – ezeken a helyeken gyülekeztek vannak – gyakran kijárok. Több emberrel beszéltem, olyanokkal, akik »elhiszik«, hogy van Isten, de fogalmuk sincs arról, hogy Ővele beszélgetni, találkozni lehet. Úgy érzem, nem az a feladatuk az ór-állóknak (Ezekiel 33:1–9), akik Istent már megismerték, hogy vallásuk tanait hirdessék, hanem az élő igét, az evangéliumot. Ez kell az embereknek. Nagyon elgondolkodtam a Móz. 2. 37:11 versen. Isten úgy beszélt Mózesrel, mint »ember az emberrel«. Isten megengedi, hogy higgyem, ez most is lehetséges.

–C

Budapest, 1964. 08. 01.”

„Kedves Feri bá! Nagyon jólesett a megemlékezés, nagyon köszönöm a figyelmet! Bár őszintén el kell mondanom, hogy egy kicsit megszeppentem, amikor elolvastam a sorokat – intésnek hatott számomra –, és úgy éreztem, hogy a Tanár úr talán meggondolatlanok, felelőtlenek tart! [...]

Szeretnék boldog lenni! De nem olcsó boldogságot akarok, magasra állítottam a mércét. A tökéletességre szeretnék töre-



Vasbányai Ferenc és felesége, Sövényházi Margit

FOTÓ: LOKÁLI.HU



kedni az élet minden területén, s pillanatonként úgy látom, hogy az ember életében a legfontosabb a megismerés, a világról gyűjtött információk lehető legjobb megismerése, annak érdekében, hogy cselekedeteinkben, munkánkban is létrehozzunk a természet tökélyéhez valami hasonlót. [...]

Sok szeretettel gondolok a Tanár úrra
–A
1968”

Drága Feri bátyánk!

„Bizonyára keserű csalódást okoztam Neked a döntéssel: elhagyjuk hazánkat. (Ismét egy hűtlen tanítvány!) [...] Ugyanúgy, ahogy Isten segítségét kértem, hittel abban, hogy adjon nekem jó feleséget, és ez a könyörgésem meghallgatásra talált, indultunk neki Nyugatnak. »Atyám, Jézus Krisztus nevében kérek, bármilyen viszonytagságok várnak ránk, tarts meg minket a Te utadon! Mindazonáltal legyen meg a Te szent akaratod!« Így imádkoztunk, és ami azóta történt velünk, arra kötelez, hogy tanúságot tegyek hívő és hitetlen előtt egyaránt Isten csodálatos gondviseléséről. »Nem kontár kése boncol, próbált sebész az Isten« – hirdette Sík Sándor, és így igaz. Lehetetlen leírni ennek a levélnek a keretein belül a csodálatos véletleneknek mindazt a láncolatát, amely utunkat egyengette. [...]

Forró üdvözléssel:

–A és –R
Bécs, 1970. aug. 30-án”

„Abban Neked igazad van, hogy olyan hívő ember, akinek művei viszont nincsenek, az csupán zengő érc vagy pengő cimbalom. Hitünk valóban oda kell, hogy irányuljon, hogy mások könnyét kell letörölnünk és

sebét bekötöznünk: ez a tevékeny szeretet. Az Evangéliumot viszont csak szavakkal lehet hirdetni, mert a hit: hallásból terjed – »...a hit hallásból van, a hallás pedig Isten igéje által« (Róm 10,17). [...] Amikor Igejét olvasod, Magadat szolgáltatod ki az Ő teremő bölcsességének és értelmének. [...]

...(válaszodra mindig sóvárogva várva)
Jézusban:

–Ő
Würzburg, 1994. 05. 14.”

„Kedves Tanár Úr!

Tegnap elmentem a budai ferencesekhez. Mert kíváncsi voltam Gy. B. bácsira, és ott Szent Ferenc ünnepére készülvén ökumenikus istentiszteletet tartottak. Éppen fáradt voltam és lehangolt, s az első meglepetés az volt, hogy kijött egy derűs (belülről vidám!) fiatal ferences, és megénekeltette a társaságot. Az istentiszteleten ott voltak a ferencesek, Gy. B. bácsi, a Deák téri ev. lelkész és egy görögkeleti

pap bácsi. Személyes vallomások hangzottak el, hogy nekik mit jelent az ökumenizmus. Nekem ez a személyes hang nagyon tetszett, és az ott töltött másfél óra még feldolgozandó élmény a számomra. Gy. B. bácsiban nem csalódtam, de ennél is többet kaptam. Vallott pl. egy reformátusnak indult, konfirmált ferences, hogy hogyan hordja magában katolikusága mellett reformátusságát is. Gy. B. bácsinak a nagymamája volt katolikus, úgyhogy ő még ministrált is gyerekkorában. Szóval tanítást kaptam az ökumenizmusból (legközelebb Istenhez, közelebb egymáshoz), és a ferences lelkületből is. (Isten tenyerében vagyok, semmi bajom nem lehet!) Ilyen előzmény után csak mélyenszántó jókívánságaim lehetnek Ferenc-nap alkalmából...”

Vasbányai Ferenc a kötet végén axiómákat sorakoztatott fel, és törvénybe iktatódott néhány nélkülözhetetlen látszó nevelői magatartási szabály. Egyebek mellett: „Sorsod a jellemed.” Aztán: „Legyen uralkodó vonásod a derű, az egyensúly, a harmónia, a friss készenlét és a pihent állapot.” „A szó az eszközöd – beszélj szépen.” „A történelmi idő zavarához igazodva a türelem (a végtelen alárendelve élsz – Ortega) és megbocsátás (ember vagy, tehát gyarló – Montaigne) legyen rendező elved.” És így tovább.

Vasbányai Ferenc szerkesztőtársának, Németh Csernátoni Gabriellának egyik mondata álljon összeállításunk végén. Így hangzik: „Ami még nagyon fontos az életben, hogy megkaptam a hit áldását, érzem a mindennapjaimban a Gondviselést és a szeretetet, ami fantasztikus érzés.”

■ K. A.



FOTÓK: KISS TAMÁS

Amikor a haza menti a katonát

Székbe szegez Christopher Nolan Dunkirkje

A rutinosabb mozilátogatók már régen tudják, hogy ha Christopher Nolan új filmet készít, arra érdemes odafigyelni. Amikor kiderült, hogy A sötét lovag trilógia és a Memen-tó rendezője legközelebb második világháborús filmet fog forgatni, sokan felkapták a fejüket. Vajon a csavaros történetvezetéséről híres Nolan hogyan tudta feldolgozni minden idők egyik legnagyobb katonai mentőakcióját?

1940-et írunk. A Franciaországot megszálló német csapatok a Dinamó hadművelet keretében sarokba szorították a brit expedíciós hadsereget Dunkirknél (francia nevén Dunkerque). A mentőhajókra várakozó négyszázezer katona egy keskeny partszakaszra szorult vissza, ahol ki vannak téve az ellenséges légierő folyamatos támadásainak. Ekkor a brit hadvezetés merész lépésre szánja el magát: rekvirálják a polgári lakosság hajóinak egy részét, a jachtoktól a halászhajókig, hogy ezeket a francia partokhoz vezényelve kimentsék a katonákat.

Az eseményeket a filmen három szemszögből követhetjük végig: egy közlegényéből, aki mindenáron ép bőrrel akarja elhagyni Dunkirköt; egy civiléből, aki a hajójával önszántából indul a csatorna túloldalára; és egy pilótáéből, aki a levegőből fedezi a menekülőket.

Christopher Nolantól szokatlan módon ezúttal az egyetlen csavar a dramaturgián az, hogy a három cselekményszál különböző idősíkokban játszódik. És bár a történet nem tartogat olyan fordulatokat, mint az *Eredet* vagy a *Csillagok között* esetében, a film mégis a mozsizékbe szögezi a nézőt. Ilyen torokszorító atmoszférával már régen találkozhattunk: az ember tökéletesen átérezheti a tengerparton rekedt katonák kétségbeesését. Az operatőri munkát abszolút nem érheti panasz, a felrobbanó hajók és a légi csaták igazán látványosra sikerültek. A hangkeverés is elsőrangú, szinte érezzük, ahogy a fülünk mellett becsapódnak a golyók, vagy ahogy a vadászgépek elzúgnak a fejük felett. A hangulat megteremtéséhez nagyban hozzájárul még Hans Zimmer zenéje, aki ezúttal is kitett

magáért: dallamai sokszor csak megbújnak a háttérben, de amikor kell, teljes erővel dübörögnek.

Ugyan nincs kifejezett főszereplője a filmnek, a színészek munkája mellett sem mehetünk el szó nélkül. Az olyan ismert színészek, mint Kenneth Branagh és Mark Rylance, ugyanúgy kitétek magukért, mint a közlegényeket alakító fiatal tehetségek. Külön kiemelem a pilótát alakító Tom Hardyt, akinek a maszkja miatt alig látunk valamit az arcából, mégis a film egyik legjobb alakítását hozza.

Nolan az egész játékidő alatt mesteri érzékkel tartja kézben a rendezést, megalkotva így az utóbbi évek egyik legjobb háborús filmjét. A *Dunkirk* olyan élményt nyújt, amelyet moziban érdemes megtapasztalni.

■ ILLISZ BALÁZS

Dunkirk. Színes amerikai-brit-francia-holland filmdráma, 106 perc, 2017. Főszereplők: Tom Hardy, Kenneth Branagh, Mark Rylance, Cillian Murphy. Rendezte: Christopher Nolan.





FOTÓ: FÜLÖP ILDIKÓ

Egy színész magánélete

Az AlkalMáté Trupp nevet viselő társulás – Máté Gábor és Horvai István egykori osztálya, amely 2003-ban végzett a Színház- és Filmművészeti Egyetemen – 2007-ben sorozatot indított: az egykori osztálytársak évről évre feldolgozzák egyikük életét előadás formájában. Egyfajta terápia ez, de nemcsak annak, aki-ről készül épp a darab, hanem azoknak is, akik benne vannak, és a nézőknek is.

A színészek minden nyáron két hétre összeköltöznek, hogy az arra az évre kisorsolt osztálytárs életét jelenetekre szedjék és összetegyék – mindezt szórakoztató formában, humorral és sok zenével. Ez volt Máté Gábor osztályfőnök eredeti terve, és ettől azóta sem tértek el. A jól megválasztott jelenetek és a minden helyzetben megjelenő humor mellett az előadás erénye még, hogy az osztálytársak láthatóan élvezik a közös munkát, így a végeredmény mindig elképesztően izgalmas és vidám. Minden osztálytárs megtalálja a hozzá passzoló karaktert, sőt, sincs hiányérzetünk, sosem akarnánk másként látni semmit.

Idén *Vajda Milán* volt az előadás címe, mivel az Örkény Színház művésze volt a 2017-es főszereplő. Vajda – mint az előadásból is kiderült – különös humorú, mackósan lassú, végtelenül jólelkű ember, akinek szakmai és magánéletét is meghatározza színész édesapjának, Vajda Lászlónak a korai halála. Azt is megtudhattuk, hogy a fiatal művészt mindenki Micinek szólítja, sőt egyik osztálytársa egyenesen Mici úrnak, ugyanakkor fény derült arra is, hogy érzékeny kapcsolatot ápol édesanyjával és általában a női nemmel, valamint ragaszkodik a 100%-ban pamut ruhákhoz (erre felirat is utalt mindegyik szereplő jelmezén).

A társulat tagjai színpadra vitték az egyetemi évek egyik kellemetlen Shakespeare-vizsgáját és azt a pillanatot is, mikor Vajdát először mutatta be Mácsai Pál (Dömötör András fergeteges alakítása) az Örkény Színházban. De az átlagos néző számára sosem látható helyzeteket is láthattunk: például amikor címszereplőnk (Mészáros Máté előadásában) egy jelmeztervezővel folytatott szarkasztikus vitát a ruha méretéről és anyagáról,

vagy édesanyjával (Péter Kata lenyűgözően vicces megformálásában) beszélgetett telefonon Pécsi Ildikónak a nemzet színésze címre való jelöléséről.

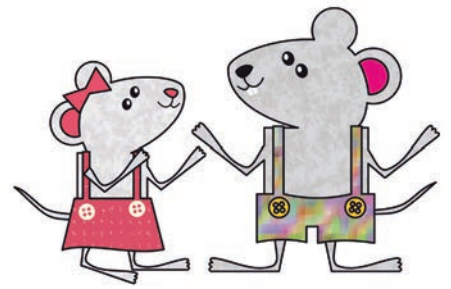
A Vajda Milán-előadás precízen, intelligensen kitalált és létrehozott, ritkán tapasztalható kulisszaszínházi élmény, amelyet még az előadott zenék is feldobnak, hiszen a Queen- és ABBA-dalokra írt „Vajda Milán-szövegek” is nagyszerűek. Az AlkalMáté Trupp vállalkozása nem klasszikus színházi élmény, annál több, az egyik legjobb alternatív ötlet, amely színházban megvalósulhatott.

Fontos tudni azonban, hogy már csak három osztálytárs van hátra, így aki nem akar lemaradni a nem mindennapi előadásról, figyelje a jövő nyári színházi programot a Jurányi Inkubátorházban. 2018-ban Fenő Iván életét viszik színpadra.

■ KÉZDI BEÁTA

Vajda Milán. AlkalMáté Trupp, Jurányi Inkubátorház – Orlai Produkció.
Rendező: Máté Gábor

A templom egere



Cím: Cin Bora, Legszébbfalu, Templom u. 1.
Feladó: Cinka, Másikváros, Luther tér 1.

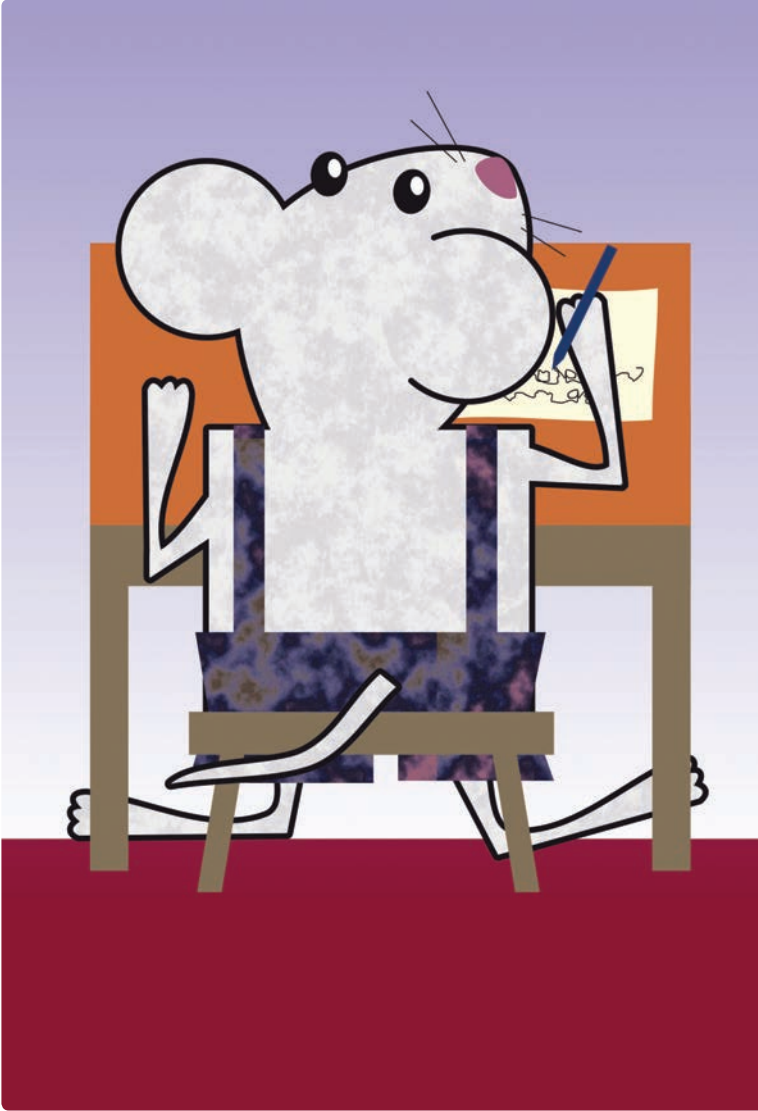
Kedves Bora!

Köszönöm a levelet és a szép képeket. Most, hogy megnéztem jobban, látom, hogy az ostyátartó nálunk is egy szép ötvösmunka. Már kezdem sejteni, miért van ilyen nagy becsben. Van azonban valami, ami nem hagy nyugodni: még a levelezésünk elején azt mondtad, az oltárokon régen áldozatot mutattak be Istennek. Ma meg ezt nem teszik. Elfeledkeztek róla? Kellene? Ha nincs ott virág, én hozok, nehogy hiányozzon, és baj legyen. De az olyan picike, amit nekem sikerül odatenni, nem tűnik éppen valami nagy áldozatnak. Kicsit nyugtalanít ez a dolog. A másik, ami elszomorított, hogy én úgy értettem, Jézus feltámadt, és ennek nagyon örültem. Az oltáron azonban ott van egy kereszten megfeszítve. Nagyon kicsavarodott tagokkal és láthatóan szenvedően. Ez mit jelent? Akkor mégis így kell rá gondolnom? Vagy valaki tévedésből egyszerűen így felejtette? Nagyon várom válaszod.

Szeretettel:

Cinka





Oltári feszület Sopronból (feketére pácolt fatalapzat és -kereszt, ezüstkorpusz; Israel és Johann Andreas Thelott munkája, Augsburg, 1680–1689 között)

Kedves Cinka!

Hogy is lehettem ennyire figyelmetlen, hogy nem magyaráztam el ezt neked már korábban! Pedig igazán fontosak a kérdéseid. Mindkettő. Sőt talán mindkettőre ugyanaz a válasz is. Most figyelj!

Jézus igazi mennyei királyfi volt. Olyan nagy becsben tartotta Isten, hogy amikor megkeresztelkedett a Jordán vízében, Isten hangosan azt mondta: „Ez az én szeretett fiam, akiben gyönyörködöm.” Jó kis ajánlás, nem? Szóval ez a mennyei királyfi úgy döntött, hogy áldozatot hoz az emberekért.

Először „leszületett” a földre. Nem pihepuha kényelemben, hanem egyszerű körülmények közé és éppen úgy, mint bármelyik ember. Kisbaba volt, mint mindannyian. Nem tudott beszélni sem, nemhogy parancsolni. Nem volt kiságya sem, nemhogy palotája. Felőttkoráig ácsként dolgozott, teljesen hétköznapi életet élt, ugyanúgy elfáradt, megéhezett, megszomjazott, mint bárki más. Neki, aki ott volt a világ teremtésekor, ez egy furcsa állapot lehetett.

Később tanított, ami nem is volt egyszerű. Sokszor nem értették. Sok beteget meggyógyított, és más módokon is jelét adta, hogy Isten küldötte. Néhányan figyeltek rá, időnként úgy

tűnt, hogy sokan követik, de valójában azért kevés hűséges barátja lett. Egy maréknyi egyszerű ember, aki figyelt rá, és próbálta megérteni. De ők is sokat csetlettek-botlottak, értetlenkedtek. Ez nem mindig volt jó érzés Jézus számára, de ő meghozta azt az áldozatot is, hogy elviselte.

Végül megtette a legnagyobb dolgot is, amelyet szeretetből lehet: az életét adta, hogy az Istentől eltávolodott ember helyett meghozza a halál áldozatát. Ez történt a kereszten – ezért van a feszület az oltáron. Nehéz órák voltak ezek Jézus számára, és fájdalmasak, de az ő áldozata örökre kibékítette Istent az emberekkel. Az ő szeretete elég áldozatot tett oda az oltárra, így nekünk már nem kell vezekelni és félni Istentől, hanem megköszönhetjük, hogy Jézus eljött, és magához ölelt bennünket. A köszönetednek a jelét adhatod te is virággal, énekléssel, imádsággal. Az áldozat azonban már el van rendezve.

Jézus a halála utáni harmadik napon feltámadt, aztán visszament Istenhez, tehát ezt jól tudtad. És ezért most már mint élőre gondolhatunk rá. Olyanra, aki hazavár mindenkit, aki szereti őt. Életünkben, és majd ha meghalunk, akkor is, mindig az övéi lehetünk.

Szeretettel gondolok rád:

Cin Bora

Akikre a jövőnket bízunk

Az év pedagógusai – 2017

Mindjárt kezdődik a 2017/2018-as tanév, a diákok újra az iskolapadba ülnek, tanáraik pedig újra megpróbálják tudásuk legjavát átadni. Összeállításunkban, amelyet az Evangélikus Pedagógiai Szakmai-szolgáltató Intézet készített, az előző tanév pedagógus díjazottjait mutatjuk be, felhívva a figyelmet azokra, akik az evangélikus oktatási-nevelési intézményekben gyakorolják ezt a szép hivatást.

Az evangélikus egyház fenntartásában működő köznevelési intézmények pedagógusai, pedagógiai szakértői és intézményvezetői ez évben július elején Mezőberényben gyűltek össze, hogy három tartalmas napot tölthessenek el együtt: közösen és közönségben. Ez alkalommal, a nyári evangélikus pedagógiai akadémia keretében került sor az Év Óvodapedagógusa, az Év Tanítója, az Év Tanára és az Arany Lélek díjak átadására.

Az Év Óvodapedagógusa, az Év Tanítója és az Év Tanára díjakat minden tanév végén – az intézményvezetői felterjesztések alapján – egyházunk nevelési és oktatási bizottsága bírálja el és ítéli oda, míg az Arany Lélek kitüntetés az EPSZTI (Evangélikus Pedagógiai Szakmai-szolgáltató Intézet) különdíja. Hogy mi is ez a 2016 óta kiosztott különdíj, és miért ilyen fontos és lélekemelő annak, aki kapja, és azoknak, akik erre felterjesztik kollégánkat, arra külön térünk a díjazottaknál.

GÁCSI KRISZTINA, az év óvodapedagógusa

1987-ben a Szarvasi Óvónőképző Intézetben diplomázott, majd 1989-ben kapta meg a Jászberényi Tanítóképző Főiskolán tanítói oklevelét. Később a Szent István Egyetem Pedagógiai Karának tehetségfejlesztő szakterületén is kiváló minősítéssel szakvizsgázott pedagógus tehetségfejlesztő szakterületen.

2013 óta dolgozik a Benka Gyula Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda intézményben. Nevelő-oktató munkáját hosszú évek óta odaadón, a keresztyén értékrend megtartásával végzi. Folyamatosan törekszik a szakmai megújulásra, ezért aktívan vesz részt az óvodapedagógusok részére szervezett egyházi és világi továbbképzéseken. Az ott tapasztaltakat nem csupán a munkájában alkalmazza hatékonyan, de munkaközösség-vezetőként is arra törekszik, hogy továbbadja a megszerzett tudást. Elkötelezett a különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelésében, és kiemelten az autizmus spektrumzavarral küzdők felé fordul odaadó figyelemmel.

Szívügye környezetünk értékeinek megőrzése is, ezért fontos számára a gyermekek tudatos környezetvédelemre és egészséges életmódra nevelése, a mozgás, a mozgásos tevékenységek megszerettetése. Áldozatos munkája eredményeként a Zöldpázsiti Óvoda 2014-ben megkapta a zöld óvoda címet.

A Szavas-Ótemplomi Evangélikus Egyházközség képviselő-testületi tagja, aktívan részt vállal a gyülekezet munkájában. Hitélete egyaránt példaként szolgál az általa nevelt gyermekek és szüleik, valamint a kollégái számára.



Gácsi Krisztina



Tremmer Bernadett

TREMMER BERNADETT, az év tanítója

A soproni Hunyadi János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola tanítója, igazgatóhelyettese, 2000-tól dolgozik az iskolában. Okleveles pedagógiatanár, mesterpedagógus, auditor szakértő, közoktatásvezető, elvégezte az Evangélikus Hittudományi Egyetem százhusz órás teológiai továbbképzését is.

Pályáját napközis nevelőként kezdte, majd osztálytanítóként folytatta, később pedig az iskolai diákönkormányzat vezetője is volt. 2008-tól tölti be az iskola igazgatóhelyettesi tisztét.

Pedagógusi pályáját lelkiismeretesen végzi, a Tehetségpont koordinátoraként tanítványainak sorsát, tehetségük kibontakozását is a szíven viseli. Munkája eredményeként s egyben elismeréseként több tanuló kimagasló eredményt ért el elsősorban a matematika területén, például a Holenda és a Zrínyi Ilona matematika országos versenyeken.

Sokoldalú tevékenységét mutatja, hogy ő írta az Apáczai Kiadó gondozásában megjelent testnevelés-tanmenetet az 1–8. évfolyamra. Az iskola életében több jelentős szereppel bír, sikeres TÁMOP-pályázatban is aktívan vett részt.

Munkájának minden területén soha el nem fáradó lendülettel dolgozik, önmagát mindig új és újabb szakmai kihívás elé állítja. Tevékenységével a felnövekvő nemzedék érdekeit szolgálja.

A soproni evangélikus gyülekezet aktív tagja.

SCHEIDLER GÉZA, az év tanára (megosztott díj)

A Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium testnevelő tanára, az evangélikus köznevelési intézményrendszer volt tanárgyogondozója. Középkisiskolai testnevelő tanár, atlétika szakedző, egészségtanár, szakvizsgázott pedagógus, közoktatás-vezető.

A mindennapos testnevelés bevezetésében tevékeny részt vállalt, megelőzve annak országos bevezetését. Együttműködik abban a célkitűzésben, hogy a Magyar Atlétikai Szövetség Kölyökatlétika programja a köznevelésben is aktívan megjelenjen. Ennek érdekében ezen a területen az országos koordinátori feladatokat is ellátja.

Testnevelő tanárként rendszeresen részt vett a továbbképzéseken, majd később maga is szervezett és vezetett ilyen szakmai továbbképzéseket a testnevelő tanárok számára. Felelősséget érez a testnevelés tantárgy szakmai megújulása iránt.

Sokéves, magas színvonalú szakmai tevékenysége révén diákok százaival szeretettette meg a testnevelést, az atlétikát, készítette fel őket a különböző versenyekre. Mindennapos pedagógiai munkájában egyaránt épít a hagyományos és az újszerű megközelítésekre, a nevelés és oktatás egységét tekinti üdvöztetőnek, és a tanulók jellemformálására, személyiségük fejlesztésére törekszik. Következetes munkára, igényességre, emberi tartásra neveli diákjait.

REZSABEK ÁGNES, az év tanára (megosztott díj)

A Podmaniczky János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola tanára. 1991-ben végzett tanítóként, majd a rajztanári diplomája mellé megszerezte a közoktatási vezetői szakvizsgát és a család- és gyermekvédő tanári képesítést is. Iskolája fenntartóváltását követően elsők között végezte el az Evangélikus Hittudományi Egyetem kétéves tanári tanfolyamát.

Pályafutása során a pedagógusmunka több szeletét is alkalmá volt kipróbálni: dolgozott napközis csoportban, tanítóként fejlesztős, illetve általános tantervű osztályokban, majd felső tagozaton



Scheidler Géza



Rezsabek Ágnes



Horváth Gabriella



Braun Zoltánné

is. Minden területen fontosnak tartotta a korszerű módszerek elsajátítását, az új lehetőségek bevonását a tanításba.

Pályája beteljesedését a rajztanítás hozta. Ő a felelőse alsó tagozaton a művészeti (képzőművészeti) nevelésnek, amelyen kiemelkedő sikereket ér el diákjaival. De felső tagozaton is tanít rajzot, illetve művészettörténetet. 2010-től kerületi rajz-tantárgy-gondozói feladatokat látott el, amíg fennállt a feladatkör. Tanítványai kerületi, országos, sőt nemzetközi pályázatokon egyaránt eredményesen méretetnek meg, számos díjjal gazdagítva az iskolát.

Az iskolai diákönkormányzat segítő tanára volt, valamint részt vett iskolai táborokban. Nemcsak a diák-, hanem a felnőttközösség is fontos számára, amelynek építése érdekében többnapos kirándulásokat szervezett az elmúlt két tanév végére.

Római katolikus felekezeti, de ökumenikus szemléletű, az iskola lelki életének fejlődését támogató kolléga. Az iskola fontos része életének, annak érdekeit sajátjaként gondolja.

Arany lelkeink, akik köztünk járnak, de gyakran nem is tudunk róluk, érintésüket csak a gyermekek, a tanítványaik érzik. Jogos tehát, hogy erre a díjra ők, az „érintettek” terjesztik fel jelöltjeiket.

A Nemzetközi Mosolyrend példáján az Evangélikus Pedagógiai-szakmai Szolgáltató és Továbbképző Intézet 2016-ban megalapította az EPSZTI különdíját Arany Lélek néven. Ezen díjra jelölést adhatnak be (minden tanév végén) az egyházunk nevelési-oktatási intézményeiben tanuló diákok, valamint az óvodába járó gyermekek képviselői. A felterjesztett pedagógust, dolgozót a díj alapítója által létrehozott bizottság választja ki.

A díjat az a személy kaphatja meg, akinek munkája kiemelkedik a gyerekek iránt tanúsított szeretete, gondoskodása és segítségnyújtása tekintetében, aki rendkívüli módon járult hozzá a gyerekek kiegyensúlyozottságához, boldogságához és jólétéhez. Az Arany Lélek díjat minden pedagógus csak egyszer kaphatja meg. Egy jelölés csak egy tanévben érvényes, így ha valaki nem kapta meg a díjat, az a következő tanévben is újra jelölhető.

Íme a díjazottak és mindaz, amit a „felterjesztőik” róluk írtak.

HORVÁTH GABRIELLA matematika-fizika szakos tanár, Arany Lélek

Gabi néni a házi orvosunk, a titkárnőnk, az anyukánk és a memóriánk egyben. Horváth Gabriella négy éven keresztül osztályfőnökünk, matematika- és fizikatanárunk volt. Osztályfőnökként gondoskodása és figyelme mindenkire kiterjedt. Érdeklődéssel fordult felénk, és mikor még nem is voltunk tényleges osztály, már akkor is törekedett arra, hogy megismerjen minket.

Gabi nénit fokozatosan ismertük és szerettük meg. Kilencedik elején nem tudtunk róla semmit, csak egy kedves arcot láttunk, egy érdeklődő pedagógust.

Rengeteg iskolán kívüli programot szervezett osztályunknak: kilencedikben színházba, korcsolyázni, múzeumba, állatkertbe mentünk, és egy napra Pozsonyba. Tizedikben Bécsben voltunk a karácsonyi vásáron, és kirándultunk Szentendrén.

Az iskolában szokásos tanév előtti csendesnapokat és tanév végi osztálykirándulásokat mindig hatalmas lelkesedéssel szervezte meg nekünk. Ezek során rengeteg kulturális ismerettel gazdagodtunk, de emellett mindig volt idő a kötetlen szórakozásra és közös játékokra is. Megértette, hogy a kilencedikes és tizedikes programdús osztálykirándulások után tizenegyedikben valami lazítóssabbat szeretnénk, és megszervezte, hogy a Tisza-tóhoz menjünk. Az osztály nagy részének ez maradt meg legjobb élményként, sok-sok röplabdázással, biciklizéssel, fürdéssel és tábortüzes beszélgetéssel.

Ezek a kirándulások, külön programok is nagy szerepet játszottak abban, hogy az osztályunk összetartó közösséggé formálódhatott a négy gimnáziumi év során. ▶

Kilencedikben még volt, hogy tartottunk tőle, mert Gabi néni mindig nagyon határozott volt, olyan tanár, aki felállít bizonyos határokat. Soha nem volt értelmetlenül szigorú, csak következetes, és tudta azt is, hogy mikor van az a pont, amikor kicsit engedni lehet vagy kell. Gabi néni óráin az egész osztály figyelt, de tizenkettődikben a csütörtöki utolsó órákon a fáradt csoport mégis sokszor elkalandozott a témától, ilyenkor ő is velünk nevetett.

Azt hiszem, mindannyiunk nevében írhatom, hogy mint tanárnő a legkitűnőbbben teljesített. A fizikaórákat színes feladatokkal és kísérletekkel tette izgalmasabbá, míg a matematikaórákon mindenkit bevonva tanította meg az anyagot.

Ballagáskor a fizikatermet és -szertárat úgy rendezte be nekünk, mint egy elvarázsolt helyet. Ahogyan végigvonultunk egymásba kapaszkodva, jobbról és balról látványos, figyelemfelkeltő fizikai jelenségek és kísérletek fogadtak minket.

Méltón búcsúztunk általa a fizikától, és a matematikától sem másképp, hiszen az osztály középszintű érettségijeinek átlaga 4,93 (92%) lett. Említésre méltó az a rengeteg idő, amelyet tanulmányainkba fektetett ahhoz, hogy ez legyen az eredmény.



KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

A tanórák nem teltek el nevetés nélkül. Ez is hozzájárult ahhoz, hogy a matematikát és a fizikát az is megkedvelte, akitől eleinte távolabb állt, és/vagy akinek nehezebben ment.

Kedvessége abban is megmutatkozott, hogy ünnepekkor mindenki apró, saját készítésű ajándékokat kapott tőle. Minden tizenharmadik születésnapját ünneplő diákot közösen is megünnepeltünk, és a Mikulás napján a tanári asztalon várakozó csomagocskákkal, a karácsonyi és év végi kedves meglepetésekkel is mindenkinek örömet szerzett. Ballagáskor sem volt ez másképp, mappával és zsebkendőtartóval lepelt meg minket.

Nem lenne igaz, ha azt mondanánk, hogy a négy év alatt soha nem voltak problémák vagy konfliktusok, nem is feltétlenül a tanárnővel, hanem úgy egyáltalán az osztály életében. Gabi néni mindig jó érzékkel kezelte ezeket a helyzeteket. Figyelt rá, hogy lehetőleg senki ne szoruljon ki az osztály közösségéből. Mindig őszintén beszélt az osztállyal, komolyan vett minket. Mindig arra törekedett, hogy közösen találjunk megoldást a felmerülő problémákra.

Mindig bizalommal fordulhattunk, fordulhatunk ma is felé. Szeretettel kísérte utunkat, és figyelt ránk, segített, ha kellett. Szerintünk ritka az, hogy egy tanárt az osztály minden tagja kivétel nélkül szeret és elfogad, de Gabi néni esetében ez mégis megvalósult.

Erről szólnak az alábbi idézetek is, amelyek osztályunk tagjaitól származnak.

„Sokszor kihúzott a pácból. Ha már éppen felrobbant az agya, akkor is szeretettel tudott segíteni. Például előrehozott érettségim megvarrta a szoknyám gombját. Ha ő nem lett volna, egész végig

a kezemmel tartott szoknyában szóbeliztem volna. Mindig a legjobbat akarta nekünk, mint anyamedve a bocsainak...”

„A tőle kapott hatalmas törődés rengeteget segített nekünk. Mindig tudta, mikor van szükség szigorúságra, és rendet tudott teremteni, ugyanakkor értette a vicceinket is.”

„Mindannyiunkkal külön-külön is törődött, szívén viselte sorunkat, a pályaválasztással kapcsolatban is sok biztatást, támogatást kaptam tőle.”

Mindezek alapján azt gondoljuk, hogy ha valakinek, akkor Horváth Gabriella tanárnőnek arany lelke van.

*Szeretett osztálya, a 12. b
Deák Téri Evangélikus Gimnázium*

BRAUN ZOLTÁNNÉ *nevelőtanár, Arany Lélek*

Kora ismeretlen, hiszen a jó tündérek általában több száz évig is élnek. Az evangélikus egyház domonyi gyülekezetének felügyelője, s e munkáját ugyanolyan lelkesedéssel és kreativitással végzi, akárcsak a kollégiumi feladatait. Hivatalosan matematika és fizika szakos tanár, alkalmanként pszichológus, mediátor, párterapeuta, életviteli tanácsadó, stylist, lakberendező, dekoratőr vagy fodrász, attól függ, mire van szükségünk.

Posztját, mint a kollégium ügyeletes anyukája, általában délután egytől este tízig tölti be. Kiemelnék az „általában” szót, mert az is gyakran előfordul, hogy a tanárnő tíz óra után is valamelyik szoba pityergő lakóját hallgatja, hiszen olyankor nem számít a munkaidő, ha egy kamasz szíve éppen akkor tört darabokra. A lelkek ápolásán kívül a frizurákhoz is ért, a tanárnő Zsidró Tamást megszégyenítő hajcsodákat képes kreálni a fejünkre.

Előfordul, hogy az éjszakákat is a kollégiumban tölti, ami nagy tolongással jár: szinte minden lány szeretne egy „jó éjt ölelést”, hogy kicsit pótolja az otthoni szeretetet, melyet vasárnaptól péntekig nélkülözniük kell. Ilyenkor a reggelek is naposabbak, hiszen az ébresztések is lágyabbak, kellemesebbek. Vészhelyzetben, egy gyors felöltözés után is lehet szaladni egy S. O. S. hajfonásra a tanáriba [...].

Egy órától vacsoráig, majd vacsora utánra lehet bejelentkezni matematika- vagy – pár szempillarebegtetés után, hiszen nem a tanárnő kedvence – fizikakorrepetálásra. Általában nevetve, jókedvűen telnek ezek az órák, s ha esetleg nyüglődés üti fel a fejét, biztató szavakat is kapunk. A tanulmányi eredményeinket is folyamatosan nyomon követi, a rosszabb tanulókat ösztönzi, és a már görbülő jegyeknek velük együtt örül.

A korrepetálások között és után a kollégium szépségén dolgozik, segédjeivel együtt töpreng az éppen aktuális ünnep vagy évszak dekorációján. A falakról és ablakokról pillangók vagy éppen hőemberek nevetnek le ránk, az asztalokon karácsonyi kompozíciók díszelnek, vagy jácintok illatoznak. Kreativitását az is bizonyítja, hogy egy alkalommal, amikor a nap végére elment a hangja, egy „Kedveseim! Induljatok fürdőzni! Pakoljatok össze! Jó éjszakát!” feliratú táblával ment körbe a kollégiumban, majd a szobákban uralkodó rendet, illetve rendetlenséget mosolygó vagy szomorú fejes post it cetlikkel díjazta.

A tanárnő egyszer azt mondta, hogy nincs is jobb, mint adni. És ehhez tartja is magát, hiszen odafigyelést, gondoskodást és hatalmas mennyiségű szeretetet kapunk tőle.

*Az Aszódi Evangélikus Petőfi Gimnázium,
Általános Iskola és Kollégium kollégistái*

■ VALENTINYI ERIKA (EPSZTI)

■ LIBOR ERIKA (nevelési és oktatási osztály)

Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia



Minden keresztény ember hitvallása lehet az a bibliai szakasz, amelyet életem igéjének választottam. „[Jézus megkérdezte tanítványait]: Kinek mondják az emberek az Emberfiát? Ők így válaszoltak: Némelyek Keresztelő Jánosnak, mások Illésnek, megint mások pedig Jeremiásnak vagy valamelyik prófétának. Ő megkérdezte tőlük: Hát ti kinek mondotok engem? Simon Péter így felelt: Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia.” (Mt 16,13–16; Péter vallástétele)

Ez a szakasz – amely pünkösöd második napjának egyik evangéliumi igéje – megmutatja: mindenkinek el kell jutnia arra a pontra, hogy nyilatkozni tudjon, mit jelent számára Jézus. Kegyelem, ha ki tudom mondani, amit Péter is: számomra Krisztus az élő Isten Fia. Jöhetnek az életben olyan helyzetek, amikor szükség van arra, hogy mások előtt tanúságot tegyünk. Ehhez a „credóhoz” most segítségül hívom egyik munkaeszközömet, az *Evangélikus énekeskönyvet*.

Az első vers a hálaadásé.

*Jer, dicsérjük az Istennek Fiát,
A szép Szűznek drága magzatját,
E világnak áldott Megváltóját,
Bűnösöknek örök szószólóját!*
(Batizi András; EÉ 363,1)

A következő lépés, amikor rádöbbenünk a személyes érintettségre: hogy Jézus Krisztus szenvedése és kereszthalála az én bűnömért is elvégeztetett.

*De ne csak kínod tudjam,
Okát is megértsem,
Hogy te gúnyt, halált, Uram,
Szenvedtél értenem.
Oka annak én vagyok,
Én és tenger vétkem,
Kínjaid ezért nagyok.
Céldod üdvösségem.*
(Sigmund von Birken; EÉ 204,3)



RAIZ: BUDAI TIBOR

Még személyesebb mélység és igazi műalkotás a következő vers.

*Nincs még ily áldott, hű barát.
Őt adta Isten nekünk.
Ő az, kit Atyja maga szánt
Szent váltságdíjnak értünk.
Ó, csodás égi szeretet!
Az Atyát arra készítetted,
Hogy Fiától megváljon.
S ki előtt ég és föld reszket,
Érettünk sírba fektetted
Gyözni poklon, halálon.*
(Paul Gerhardt; EÉ 370,2)

Legfontosabb húsvéti énekeink egyike a halál és az élet drámai küzdelmét jeleníti meg.

*Eljött Istennek szent Fia,
Érettünk síkra szállott.
Széttörve már a rabiga:
Ő szerzett szabadságot.
Ki rettegné a halált,
Ha elvesztette hatalmát,
Ha nincs fullánkja, mérge!
Halleluja!*

*Ilyen bajvívás nem volt még.
Küzdött halál és élet,
Míg nem a halál erején
Az Élet győztesse lett,
S az ige valóra vált:
Krisztus halála a halált
Elnyelte, megcsúfolta.
Halleluja!*

(Luther Márton; EÉ 215,2–3)

De jönnek olyan időszakok, amikor mindezek ellenére elgyengülünk, elbizonytalanodunk. Erre is van bátorítás.

*Hogy gyöngé vagy, se nagy, se hős?
Homályban mit kell tenned?
Az Úr erőtlenségben erős,
Ne feledd, ő él benned!
Az odafennvalókra nézz.
A hitnek semmi nem nehéz,
Nincs néki lehetetlen.*

(Scholz László; EÉ 225,3)

És imádkozhatunk útmutatásért.

*Jézus, mennynek ragyogása,
Járj át tiszta fényeddel!
Ki ösvényed megtalálja,
Rajta sose téved el.
Igdél szüntelen világol –
Te vezetsz ki a homályból.*

*Vége lesz az éjszakának
Ott, hol Jézus tündököl –
Villódzó sugarak járnak
Fénylő nyomdokod körül;
Gyógyítsd konok pogányságunk,
S mindörökké téged áldunk!*
(Bodrog Miklós; EÉ 400,1.4)

Ezt a megerősödést és megvilágosodást kívánom minden olvasónak!

■ DR. ECSEDI ZSUZSA
egyházzenész, az Evangélikus Kántorképző Intézet tudományos munkatársa, a budahegyvidéki evangélikus gyülekezet kántora

Az írás a Kossuth rádió Erős vár a mi Istenünk! címmel kéthetente jelentkező evangélikus félórájában elhangzott szöveg szerkesztett változata



FOTÓ: NÉMETH IVÁN

Komfortzóna felett

Kórushétvége Kőszegen

A főtí evangélikus kántorképző épületéről, a Mandák-villáról sok mindenre asszociálhatnak, akik már jártak ott: a komfortos jelzøre valószínűleg kevesen gondolnának. Még az ehhez a helyhez legmélyebben kötődőknek sem jut eszükbe a szobákat többcsillagos hotelekhez, az ellátást pedig Michelin-csillagos éttermekhez hasonlítani. Ez azonban mit sem számít: akik benne élnek egy-egy nyári tanfolyam vagy kórushétvége sodrásában, valahogy mégis komfortzónán belül érzik magukat. Az idei augusztusi tanfolyam résztvevőit a reformáció kezdetének jubileuma ragadta ki ebből a komfortzónából egy rövid hétvégére, amikor majd ötórányi buszozás után megérkeztek Kőszegre.

Augusztus 12–13-án jártak a kántorképző résztvevői az Alpokalján, hogy a vasárnapi istentisztelet keretében megszólaltassák Bach h-moll miséjének néhány tételét, 129. kantátáját és Krzysztof Penderecki kortárs lengyel zeneszerző Erős várunk-feldolgozását. Az rendszeresen előfordul, hogy a tanfolyamok meglátogatnak egy-egy gyülekezetet, és ott istentiszteleten vagy egyházzenei áhítaton szolgálnak. Olyan azonban valószínűleg még sohasem volt, hogy a tanfolyam résztvevői éjszakára se térjenek vissza Mandák-otthonuk meghitt falai közé – de Kőszeg oly messze van Fóttól, hogy a vasárnapi délelőtti istentiszteletre már

szombat kora délelőtt el kellett indulni. Valahogy úgy, ahogy egykor, a türelmi rendelet előtt a kőszegieknél és a többi dunántúli evangélikusnak, hogy eljuthassanak azokba a templomokba, ahol lehetett nyilvános istentiszteletet tartani.

A komfortzónát nemcsak a kántorképzősöknek kellett elhagyniuk: a velük együtt szolgáló hivatásos muzsikusoknak – Krum Enikő soprán, Gaál Ildikó alt, Patkai Bence basszus szólójának és a Somogyi Péter vezette zenekarnak – sem volt mindennapos, hogy istentisztelet keretében játszanak, ahol taps helyett gyülekezeti ének, imádság, igehirdetés hangzik, és a templomtér adottságaihoz kell alkalmaz-

kodni. A gyülekezetnek is ki kellett lépnie a megszokott keretből. A különleges alkalom miatt egy órával később kezdődő istentisztelet rendje is nagyon más volt, mint az év többi vasárnapján. Az igehirdető, Simon Attila hitoktató lelkész, a tanfolyam lelkésze népes, a fellépőkkel együtt legalább háromszázötven fős gyülekezet előtt prédikálhatott. A kijelölt textus, a hamis sáfár zavarba ejtő példázata a lelkészt is komfortzónája elhagyására kényszerítette.

A 21. század embere – az adrenalinfüggők nem kis táborát kivéve – nem szívesen lép ki a komfortzónájából. Pedig enélkül aligha léphetünk tovább. A reformáció jubileumi évében eszünkbe juthat Márton barát, a nyughatatlan szerzetes, a Szentírás igéi és kora egyházi gyakorlata között őrlődő ifjú egyetemi tanár, aki minden szempontból túllépett a kényelmesen, a megszokotton, a jól beválton. Ha Luther a komfortzónában marad, nem lenne ma miről megemlékeznünk. A kőszegi istentisztelet műveinek komponistája, Johann Sebastian Bach is túllépett elvárásokon, a mesterség írott és íratlan szabályain: ha nem így tett volna, műveit ma csak néhány

elszánt zenetudós játszaná hasonlóan eltökélt kollégáinak. A názareti Jézus sem hagyta meg tanítványait mindennapi életük megszokott ritmusában: házat, földet, hálót, pénzváltó asztalt kellett hátrahagyniuk, hogy a Mestert követhessék.

Augusztus 13-án a kőszegi evangélikus templomban a komfortzónájukból kiragadott résztvevők átélhették a csodát: nem kizuhantak, hanem felemeltettek. A kantázenés istentisztelet többé vált ünnepi alkalomnál, különleges zenei vagy akár lelki élménynél. Átélték azt a csodát, amelyről oly sokat olvashatunk a Bibliában, hallhatunk bizonyágtételekben, és prédikációkban: találkozhattak az Úrral. Lelkész, gyülekezet, kórus, amatőr és hivatásos muzsikusként, családtagok – sok helyről jött, a világról és az Istenről sem egyféleképpen gondolkodó emberek. Tudom, hogy minden istentiszteletnek ez a találkozás a valódi célja, de valljuk meg őszintén, ezt a közösségi tapasztalatot ritkán élhetjük át.

Megtanultuk a hittanórán, hogy Isten találkozni akar velünk – hogy erre alkalomunk legyen, ahhoz nekünk is tennünk kell. Sokan segítettek abban, hogy a kántorképzősök felülemelkedhessenek a komfortzónájukon. Az utazásnak olyan anyagi feltételei voltak, amelyek meghaladják egy gyülekezet vagy a kántorképző erejét – a reformációi emlékbizottság támogatása nélkül a Fót–Kőszeg-távolság legyőzhetetlen maradt volna. A kőszegi gyülekezet sok-sok tagjának, mindenekelőtt lelkészeinek, Baranyay Csabának, Rohn Erzsébetnek és kántorának, Szász Juditnak is sok erőfeszítésébe került, hogy ez az ünnepi istentisztelet megvalósulhasson. A legtöbbet dr. Kamp Salamonnak, a kántorképzősök és a zenekart vezénylő karmesternek köszönhet a csapat. Az ő szakmai tudása és Isten ügye iránti elkötelezettsége ragadott úgy magával több mint hetven zenészt és kórustagot, hogy ezáltal a gyülekezetet is elvezette az Istennel való találkozáshoz.

Luther a teológia után a muzsikát becsülte a legtöbbre. Az evangélikus istentisztelet az az alkalom, ahol ez a két „tudomány” egymást erősítve megjelenhet. Mi pedig az Ige és a zene erejére támaszkodva felülemelkedhetünk önmagunk és a körülöttünk lévő világ korlátjain, hogy Urunkkal találkozzunk. Kívánok magunknak minél több ilyen, a komfortzónánkon felül töltött időt a reformáció kezdetének ötszázadik (és ötszázegyedik, ötszázkettedik...) évfordulóján.

■ KERTÉSZ BOTOND

Nyitott templomok napja volt Kisbéren

A kisbéri napok városi rendezvényéhez kapcsolódva a helyi evangélikus, református és római katolikus közösség idén is megszervezte a nyitott templomok napját. Több programot is kínáltak július 29-én, szombaton fiataloknak és idősebbeknek.

Délelőtt a Nagyboldogasszony római katolikus templomot, annak tornyait és harangjait ismertette meg a látogatókkal Bajkai Csaba esperesplébános. Délután a református templomban az érkezőket igés könyvjelzők fogadták a „Szeressétek az Urat, és mindenben az ő útjain járjatok” (Józs 22,5) igével.

A templom hűvösében Vajs Tibor református lelkész köszöntötte a vendégeket, majd a különböző felekezetű jelenlévőket igével, áldással vonta egy közösségbe. A gyülekezet főgondnoka ismertette a

zók együtt szurkolhattak gyermekeiknek, unokáiknak. Eközben a gyülekezeti házban hitoktatói-tanári vezénnyellett vidám műveltségi vetélkedő zajlott négy csapat részvételével. Hálátábla is volt az udvaron, amelyre ki-ki felírhatta, hogy aznap miért adott hálát az Úrnak, miért mondott köszönetet. A rendezvényt a Kis Langallik néptáncscsoport műsora zárta.

A programok közben a szervezők vendéglátással kedveskedtek a résztvevőknek: a nyár izeiből kínáltak frissítőket, finom harapnivalókat, üstben főtt kukoricát.



FOTÓ: EVANGÉLIKUS.HU

templom, a gyülekezet történetét, terveit. Ezt követően orgonamuzsikát hallgattak a jelenlévők Bartha Melindának, a Pro Cantata kórus vezetőjének előadásában. Énekkel közreműködött Bartha Júlia Menta. A zene megadta a hangulatot a további programokhoz is.

Kora este került sor a templom udvarán a már nagyon várt hagyományos katolikus–protestáns ifjúsági futballmérkőzésre. A polgármesteri kezdőrugás után három csapat mérte össze erejét, a né-

Ezen a szép nyári napon megtelt a templom, az udvar, öröm volt hallani a gyermekek zsi-bongását, jó volt egymással és azokkal is találkozni, akik máskor ritkábban járnak a templomok felé. Sokan meghallották a hívó szót, és remélhetőleg így lesz ez máskor is. Eljöttek egy olyan közösségbe, amelynek tagjai valóban jól érzik magukat Isten, a gyülekezetek és a város közösségében is. A templomok ezután is mindenki előtt nyitva állnak.

■ VÖRÖS ZSÓKA

Előttünk járó szeretet

Keresztelőkutat szenteltek Csabdban

Ünnepre gyűltek össze július utolsó vasárnapján a Csabdin lakó evangélikusok. A reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójára ugyanis azt határozták el, hogy pótolják a templom eddig hiányzó keresztelőkútját.

A mikor a pápa Luther Mártont kiközösítette, Luther a keresztségben találta meg a kapcsolódási pontot: nem a papok és nem a pápa tesz minket az egyház tagjaivá, hanem a keresztségünk, amely Krisztus Urunkhoz kapcsol.

Az ünnepi istentiszteleten a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke, Szemerei János hirdette Isten ígését az egybegyűltek számára János apostol 1. leveléből választott íge alapján: „Mi tehát azért szeretünk, mert ő

előbb szeretett minket.” (1Jn 4,19) „A régi és az új találkozik itt és most” – mondta a püspök. A régi templomba, amelyet a jelenlegi gyülekezet tagjainak ősei emeltek, egy új kegytárgy, egy új keresztelőkút került. Összekapcsolódik a régi az újjal, és ebben is Jézus Krisztusnak az előttünk járó szeretetét fedezhetjük fel. Az ígehirdetést követően Szarka István esperes szentelte fel a keresztelőkutat, majd a szentelés után rögtön „használatba is vették”: a gyülekezet felügyelőjének legkisebb unokáját Szebik Károly helyi lelkész keresztelte meg. Az ünnepi istentisztelet szeretetvendégséggel folytatódott a parókia udvarán. ■ Sz. K.



A keresztelőkutat a gyülekezet egyik presbitere, ifj. Sefcsik Kálmán készítette. Formáját a nyolcágú csillag ihlette, amellyel a napkeleti bölcseket vezető betlehemi csillagot is ábrázolni szokták. Ez azért is ideillő, mert vízkereszt ünnepéhez, Jézus megkezeszteléséhez és a pogánymisszióhoz kapcsolódik. A kút tartóoszlopa a pár évvel ezelőtt megalkotott új karzat gerendájából készült – ilyen értelemben is összekapcsolódik a régi és az új.

Fődíjért versenyez a fesztivál

A győri Öt templom fesztivál is felkerült Európa legjobb kulturális rendezvényeinek huszonhatos listájára. A májusban tartott programsorozat így az Európai Fesztiválok Szövetségének fődíjért is versenyben van.

A z Európai Fesztiválok Szövetsége (EFFE) idén második alkalommal tette közzé felhívását, hogy a 2017–2018-as szezon fesztiváljait minősítse és rangsorolja. A harminckilenc országból érkezett pályázatok közül a zsűri döntése alapján tavasszal hétszázötven európai fesztivál – köztük harminc magyar pályázó – nyerte el az EFFE Minősített Fesztivál címet; ezek a rendezvények használhatják a következő két évben a díjjal járó logót kommunikációjukban, és ezzel együtt bekerülnek az EFFE nemzetközi adatbázisába – közltek a Magyar Távirati Irodával az Öt templom fesztivál szervezői.

Tájékoztatásuk szerint a hétszázötvenöt fesztivál közül választotta ki az EFFE nemzetközi zsűrije azt a huszon-

hat díjazottat, amelyek a jövőben viselhetik az EFFE Laureate Festival címet. A huszonhat kiemelt között a zsűri nem állított fel rangsort, ezzel is jelezve, hogy ezek a rendezvények továbbra is versenyben vannak az EFFE fődíjért. A hivatalos díjátadó gálát szeptember 18-án Brüsszelben tartják.

Az Öt templom fesztivál középpontjában Győr-Újváros egyedülálló építészetű értéke, az egy utcában egymás után álló, öt vallást képviselő öt templom, valamint a zsidó-keresztény kultúra áll.

A fesztivál szervezői hangsúlyozták: az öt templom építészeti mementő és egyben példa arra, hogy Európa közepén évszázadok óta békében élnek együtt evangélikusok, katolikusok, re-

formátusok, szerb ortodoxok és zsidók. Az Öt templom fesztivál ennek a történeti és emberi értéknek a fontosságára, a kultúrák, vallások, közösségek és egyének között évszázadok óta meglévő párbeszéd erősítésére és támogatására hívja fel a figyelmet.

Márta István, a Magyar Fesztiválszövetség elnöke a közleményben hangsúlyozta, hogy az elismerés nemcsak az Öt templom fesztivált, de az egész magyar fesztiváletelet is reflektorfénybe állítja, hiszen a pályázó harminckilenc ország közül mindössze húsz képviselteti magát a rangos huszonhatos listán.

Pál Kálmán, az Öt templom fesztivál igazgatója kiemelte: az EFFE zsűrijének döntése az első hivatalos elismerése annak a tizenkét évnek, amelyet a fesztivál szervezői, a fellépők és a velük együttműködő gyülekezetek megéltek.

Forrás: MTI

Lelkészbúcsúztató Szarvason

Táborzáró, családi istentisztelet keretében búcsúzott háromévi szolgálat után augusztus 6-án a Szarvas-Újtemplomi Evangélikus Egyházközség híveitől Cairns-Lengyel Henriett lelkész asszony. Az Úr úgy döntött, hogy 2017 szeptemberétől máshová vezeti őt: a Mohács-Magyarbóly-Siklósi Társult Evangélikus Egyházközség híveihez.

A korábbi évek megpróbáltatásai után az elmúlt három évben a presbitérium és a lelkész nő közös munkájának eredményeképpen az újtemplomi egyházközségben megnyugodtak a kedélyek. Békesség, nyugalom, összetartás, összefogás és előretökéltség jellemzi a közösséget. A gyülekezet épül, gyarapodik, erősödik mind lelkiekben, mind anyagiakban.

Sok nehéz feladatot sikerült megnyugtatóan megoldani, és egyre több rendezvényt szerveznek. Ezek közül a legközelebbi a szeptember 24. és október 29. között a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulója alkalmából megrendezendő időszaki kiállítás és előadás-

sorozat, amelynek címe: *A szarvasi szlovák evangélikusság értékeinek megőrzése.*

A lelkész nőtől az istentisztelet végén ajándékkal és virágokkal, valamint egy bibliai igével – „Az Úr irányítja annak az embernek a lépteit, akinek az útja tetszik neki” (Zsolt 37,23) – köszöntek el a hívek, a hittanos gyerekek és a presbitérium tagjai. A búcsú során sokak szemében könnycseppek csillogtak.

Az újtemplomiak azonban a jövőt illetően sem maradnak kétségek között, és bizakodhatnak, hiszen szeptember 1-jétől új, fiatal lelkész érkezik a gyülekezetbe Zahorecz Pál személyében. Augusztus 20-án mutatkozik be istentiszteleti szolgálattal és igehirdetéssel, majd



szeptembertől beosztott lelkészként kapcsolódik be a gyülekezet életébe. Emellett a Vajda Péter Evangélikus Gimnázium iskolalelkészeként is láthatják és hallhatják őt a szarvasiak.

Forrás: Szarvas-Újtemplomi Evangélikus Egyházközség presbitériuma



KÖTŐSZÓ
Evangélikus közéleti blog

- **Társadalom és egyház**
- **Kereszténység és közélet**
- **Krisztus és a 21. század**
- **A világ (nem csak) lutheránus szemmel**

Kötőszó – Rákérdez, következtet, összekapcsol.

Olvassa, kövesse és ossza meg!

kotoszo.blog.hu 

Új lelkészek Gyulán

Két fiatal evangélikus lelkész, Pápai Attila és Pápai-Tóth Orsolya kezdte meg szolgálatát augusztus 1-jén Gyulán. A lelkészeket Gáncs Péter, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke helyezte a fürdővárosba.

Orsolya annak idején nem erre a pályára készült, csak később döntött a mostani hivatás mellett. Attila kisgyermekkor óta járt hittanra, és a légköre megtetszett neki, majd az orosz evangélikus gimnáziumba járt, ahol olyan lelkészek vették körül, akik irányt mutattak számára utóbb választott hivatása felé. Egyik legfontosabb feladatának tekinti, hogy szoros és szeretetteljes kapcsolatot alakítson ki az egyházközség tagjaival.

A lelkész házaspár hosszú távra tervez Gyulán, a lelkészi szolgálat mellett hitoktatói feladatokat is ellátnak majd. A házaspár az első vasárnapi istentisztelet után jó hangulatú rendezvényen találkozott a hívekkel. *Forrás: Gyulatelevizio.hu*



Támogatja a kormány a győri Insula Lutherana befejezését

A Magyar Közlönyben megjelent határozat szerint 390 millió forintot kap a Magyarországi Evangélikus Egyház Győri Evangélikus Egyházközsége az Insula Lutherana épületegyüttesének befejezésére idén és jövőre.



Vendégségben a Gusztáv Adolf-napon. Már hagyománynak számít, hogy a Soproni Egyházmegyéből minden évben többen részt vesznek a burgenlandi (Ausztria) Gusztáv Adolf Egylet napján. Idén a rendezvényt az Oberschützeni (Felsőlövi) evangélikus templom mellett felállított sátorban tartották. Az alkalom mottóját a 18. zsoltárból választották: „Istenemmel falakat ugrok át.”

A nyitó és a záró istentisztelet között a Magyarországról érkezett résztvevők jót beszélgettek a burgenlandi evangélikus testvérekkel, lelkészekkel, ismerősökkel egy finom kávé és sütemény mellett, közben pedig ki-ki választhatott az érdekesebb programok közül. ■ PLÖCHL ILDIKÓ



Egyenlő vallások

Az Országgyűlésnek biztosítania kell, hogy az adózók az „egyházi” egy százalékaról rendelkezésük során valamennyi vallási közösség közül választhassanak – döntött az Alkotmánybíróság.

Az Alkotmánybíróság (AB) mulasztásban megnyilvánuló alap-törvény-ellenességet állapított meg, mert a törvényalkotó nem biztosította az adózók számára, hogy személyi jövedelemadójuk „egyházi” 1%-áról rendelkező nyilatkozatuk kedvezményezettjeként valamennyi vallási közösség közül választhassanak – olvasható az AB honlapján. Az Alkotmánybíróság ezért felhívta az Országgyűlést, hogy jogalkotási kötelezettségének 2017. december 31-ig tegyen eleget.

Alkotmányjogi panaszában az indítványozó azt kifogásolta, hogy a 2012. évi befizetett személyi jövedelemadója „egyházi” 1%-áról rendelkező nyilatkozatát a Nemzeti Adó és Vámhivatal (NAV) érvénytelennek nyilvánította, mivel nyilatkozatában olyan szervezetet jelölt meg kedvezményezettként, amely nem minősült (az

akkor hatályos jogszabályok szerint) elismert egyháznak, és így technikai számmal sem rendelkezett. Az eljáró bíróságok a NAV döntését helybenhagyták.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszban támadott ítéleteket, illetve határozatokat az érintett bíróságok és a NAV a hatályos jogszabályok figyelembevételével hozták meg, amelyek alapján a személyi jövedelemadó „egyházi” 1%-ának kedvezményezett körebe az indítványozó által megjelölt hitközség nem tartozik bele. A jogalkotó ugyanis csak a bevett egyházak számára tette lehetővé a kedvezményezetté válást. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt elutasította.

A testület ugyanakkor hivatalból eljárva észlelte, hogy a különböző vallási közösségek tagjai, azaz a hívők (a személyi jövedelemadó tekintetében adózók)

vonatkozásában diszkriminatív helyzet jött létre. Az államot egyfelől széles mérlegelési lehetőség illeti meg a vallási közösségeknek nyújtható anyagi, pénzügyi támogatások, kedvezmények és mentességek területén, és a különböző vallási közösségek – a hatályos szabályozás szerint bevett egyházak és vallási tevékenységet végző szervezetek – eltérő jogokat élvezhetnek. Másfelől azonban a szabad vallásgyakorláshoz fűződő jog tekintetében a különböző vallási közösségek tagjai között nem tehető különbség: minden vallási közösség valamennyi tagját megilleti a vallásszabadság joga.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította: nem indokolható az olyan megkülönböztetés, hogy a bevett egyházak tagjai felajánlhatják jövedelemadójuk 1%-át egyházuk számára, ugyanakkor a vallási tevékenységet végző szervezetek tagjai nem élhetnek ezzel a lehetőséggel. Ebben a tekintetben ugyanis a hívők (adózók) összessége és egyéni jogaik egyezősége alapján a bevett egyházaknak és a vallási tevékenységet végző szervezeteknek egységes szabályozás alá kell tartozniuk.

Forrás: Jogaszvilag.hu

Filmre vett reformáció

Megszülettek a pályázat eredményei

Közös városnéző séta Kálvinnal és szívszorító emberi történetek két percre csomagolva. Kiválasztották a reformációi emlékvé alakmából Az én reformációm címmel meghirdetett kisfilmpályázat nyertes filmjeit, melyekből kiderül, milyen sok jelentéssel bírhat a reformáció üzenete.

A kormányzati Reformáció Emlékbizottság telefonoskisfilm-pályázatának kiírásában arra kérte a fiatalokat, vegyék filmre, mit jelent számukra a reformáció. Voltak, akik a reformáció egy-egy kiemelt emlékhelyére látogattak el, mások főleg az érzelmek, hangulatok átadására fókuszáltak, végig szem előtt tartva a reformáció szellemiségét. A pályázók mobiltelefont, digitális kamerát, illetve GoPro kamerát használhattak a felvételekhez. A beérkezett pályamunkákat dr. Hafenscher Károly evangélikus lelkész, a Reformáció Emlékbizottság miniszteri biztos, Pozsgai Zsolt filmrendező, Csizmazia Gábor filmkritikus és Hirsch Tibor, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Filmtudomány Tanszékének docense értékelte.

„Sokféle filmet kaptunk, rendkívül színes volt a felhozatal, hiszen ahány ember, annyi nézőpont. Voltak, akik humorosan közelítettek a reformáció kérdésköréhez, mások inkább az ironikus hangvételt részesítették előnyben. Az biztos, hogy nem volt könnyű dolgunk a zsűrizésnél” – árulta el Hafenscher Károly.

Tirpák Orsolya kisfilmje nyerte el leginkább a zsűri tetszését. „A reformáció

kérdéskörét, történetiségét járja körbe, egy kis katarzissal zárva a filmet” – magyarázta Hirsch Tibor. „Orsolya filmjének az az erőssége, hogy tömör, lényegre törő, a reformáció értékeihez kapcsolódó asszociációkra épül” – egészítette ki Csizmazia Gábor filmkritikus.

A klipkategória második helyezettje, a Csiszár Gergő és Maróti Márk páros is elvárásolta a zsűrit érzelmes, hangulatok átadására fókuszáló rövidfilmjével. „Tetszetek az átgondolt operatőri vágások és az, hogy generációkat köt össze, így ábrázolva a reformáció szellemiségét” – árulta el Pozsgai Zsolt filmrendező.

A harmadik díjat Fekete Zsófia és Erdős Ágnes alkotása nyerte. A kisfilmek megtekinthetők az interneten, a Reformáció 2017 Youtube-csatornán.

Az első helyezett kisfilmjét többek között az emlékvé kiemelt eseményén, a nemzeti megemlékezésen vetítik le, amelyet a protestáns egyházakkal közösen rendez meg a Reformáció Emlékbizottság október 31-én a Papp László Budapest Sportarénában.

Forrás: Reformacio2017.hu

Békedíjat vett át Munib A. Younan



A palesztin evangélikus püspök, dr. Munib A. Younan július 27-én vette át a Niwano-békedíjat. A díjátadón a vallási vezetőkhez intézve szavait a püspök azt mondta, hogy forduljanak szembe az extrémizmussal és a beteg ideológiákkal. A Lutheránus Világszövetség (LVSZ) korábbi elnöke, a Jordániai és Szentföldi Evangélikus-Lutheránus Egyház vezetője a harmincnyedik, aki ebben a kitüntetésben részesült.

A díjátadó ünnepségre a japán fővárosban, Tokióban került sor. A Niwano Béke Alapítvány ezzel a díjjal Younan fáradhatatlan munkáját honorálta, amelyet a püspök a vallásközi párbeszédben fejt ki, keresztények, muszlimok és zsidók között Jeruzsálemben és világviszonylatban is.

„Olyan ember, aki mély meggyőződéssel vallja a párbeszéd jelentőségét, és tántoríthatatlanul munkálkodik azon, hogy teret nyisson a különböző vallási irányultságú emberek számára a békés összejövetelekhöz és a kölcsönös bizalomhoz” – áll a díj indoklásában. Younan az alapítvány tiszteletbeli elnökétől, Nichiko Niwanótól vette át az elismerést.

Az LVSZ-t dr. Martin Junge főtitkár képviselte az alkalmon, az új LVSZ-elnök, dr. Musa Panti Filibus pedig jókívánásait küldte a püspöknek. A kitüntetést megköszönve Younan hangsúlyozta: a különböző vallási tradíciók vezetőinek minden erejükkel azon kell fáradozniuk, hogy a szélsőségeket elutasítsák a mérsékelt hozzáállás melletti bizonyágtétellel.

2013-ban a Lutheránus Világszövetség egykori főtitkára, a norvég dr. Gunnar Stålsett nyugalmazott püspök vehette át az elismerést.

Forrás: LWI

Fordítás: HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA



Hittantábor 38 fokban

Napközis hittantáborunk volt Kisapostagon, amely családi istentisztelettel kezdődött, majd hétfőn reggel 8-tól érkeztek a gyerekek. Reggeli, áhítat a hús tempomban, majd irány a foci pályára, ahol akadályverseny és foci várt ránk.



Délben ebéd, majd a tűző nap elől ismét a templom oltalmába mentünk, ahol a Szentírás jelesebb személyein keresztül az engedelmességről tanultunk (Jónás, Pál, Péter, Sámson és Ábrahám). Kedden Baracson kocsikáztunk, szerdán a szege-di Léghajó Színház előadásában a *Mátyás király és a furfangos leány* című darabot láthattuk. Csütörtökön Duna-part és fürdőzés várt ránk, pénteken a *Vuk* című filmet vetítették nekünk, majd a Skicc Művészeti Egyesület kiállítása nyílt meg a templomban, utána a Neopolis együttes adott koncertet.

Köszönet Bánkuti Kati szervező és áldozatkész munkájának, a többi segítőnek és a gyerekeknek, akik engedelmesen kézműveskedtek, játszottak és vettek részt a tábor életében (augusztus első hetében – a szerk.).

■ STERMECZKI ANDRÁS LELKÉSZ
Forrás: *Evangelikus.hu*

ORATIO OECUMENICA

Mennyei Atyánk, aki Fiad által örök szövetséget kötöttél velünk, hogy életünk legyen, egy új munkaév kezdetén könyörgünk gyülekezetünkért. Segíts bennünket, hogy újrainduló alkalmaink a veled való találkozás alkalmi lehessenek. Te segíts megtalálnunk a helyes utat, ha valami újra szántuk el magunkat. Megszoktában és szokatlanban te adj nekünk újulást.

Különösen is kérünk gyermekeinkért, fiataljainkért. Te látod, mennyire leterheltek. Kérünk, segíts nekik, hogy az általad kínált örök értékek felé is meglegyen bennünk a nyitottság. Ne érezzék újabb tehernek a hittanórát, az ifjúsági órát. Áldd meg mindazokat, akikre nevelésüket bíztad: szülőket, keresztszülőket, tanárokat, gyülekezetünket. Add, hogy egész gyülekezetünk feljelje a fiatalokban azokat az értékeket, amelyekkel megajándékoztad őket, és így életkortól függetlenül egyetlen testvéri közösséggé lehessünk.

Könyörgünk minden szenvedőért. Kérünk, te gyógyíts életet adó szavaddal minden betegséget, minden sérülést, minden szenvedést. Adj erőt azoknak, akiket arra hívtál el ebben a világban, hogy enyhítsék a szenvedést és a fájdalmat.

Könyörgünk magunkért is, Urunk. Rád bízunk szereteteinket, barátainkat, és rád bízunk azokat a kapcsolatainkat, amelyek összetörni látszanak. Rád bízunk azokat is, akiket nehezen vagy egyáltalán nem tudunk szeretetben elhordozni. Segíts, hogy a követés útján mindannyian megtaláljuk a hozzád és az embertársunkhoz vezető utat.

Mennyei Atyánk! Jobban tudod nálunk, mire van szükségünk. Hálát adunk neked, amiért bízhatunk abban, hogy ezenfelül is elhalmozol bennünket ajándékaiddal, kezedben tartod életünket, és megtartasz bennünket abban a szövetségben, amelyet kötöttél velünk a mi Urunk, Jézus Krisztus által. Ámen.

Evangelikus Élet

A Magyarországi Evangélikus Egyház lapja

Megjelenik kéthetente

- E-mail: evelet@lutheran.hu
- EvÉlet online: www.evangelikusélet.hu
- Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu
- Előfizetés: kiado@lutheran.hu
- Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-20/824-5519. Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA (maria.balla@lutheran.hu)
- Főszerkesztő: ILLISZ L. LÁSZLÓ (laszlo.illisz@lutheran.hu)
- Magazinszerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu)
- Hírszerkesztő: T. PINTÉR KÁROLY (karoly.pinter@lutheran.hu)
- Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR (sandor.dobsonyi@lutheran.hu)
- Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUZSANNA (matetot@gmail.com)
- Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu)
- Rovatvezetők: KENDEH K. PÉTER — Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA — A vasárnap igéje (mariann.matrai@lutheran.hu),

FÜLLER TÍMEA — Gyermekeknek (f.timea.71@gmail.com),

TAMÁSY TAMÁS — Új nap — új kegyelem (tamytam@t-online.hu),

DR. ECSEDI ZSUZSA — Cantate (ezsu@lutheran.hu),

KOVÁCS ELEONÓRA — Thesaurus (eleonora.kovacs@lutheran.hu),

STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA — Életem igéje, Tallózó (evtallozo@gmail.com)

- Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518

- Felelős kiadó: KENDEH K. PÉTER (peter.kendeh@lutheran.hu)

- Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.) Felelős vezető: NAGY ZOLTÁN

- Árusítja a kiadó.
- Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther Kiadónál.
- INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

- Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyedévre 3900 Ft, fél évre 7800 Ft, egy évre 15 600 Ft, más európai országba egy évre 52 500 Ft (167 euró), egyéb külföldi országba egy évre 61 400 Ft (195 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza.
- Címlapfotó: KISS TAMÁS



9 770133 130004

Szentháromság ünnepe után 12. vasárnap

Ézs 29,17-24

Isten teljesíti minden ígéretét

Amikor egy kiválasztott emberén keresztül megszólal az Úr hangja, akkor vagy a ráérős időszemléletünkkel hadakozik, vagy bátorít: „Tarts ki, csak egy kevés van hátra!” Ézsaiással belelátunk a bátorító és sürgető valóságba, az Isten uralmát bemutató végidők képe rémlik fel.

Megnyugvás vagy félelem? Isten választott népe mindig nagy várakozással nézett az eljövendő elé, főleg akkor, amikor megalázottság, száműzöttség terhét viselte, a meg nem értettség fájdalmát szenvedte. Az Úr ígéri, jön, és minden megváltozik. A füst, köd, kilátástalan káosz, a lidércfények és kísértő hangok eltűnnek, a rendetlenség helyére részletekig kifésült egyértelműség jön. Új helyzet ez, ahol a gonosz minden gondolatának, szavának, minden tettének az árnyéka sem jelenik meg. Ez az új világ mindannyiunkat megnyugtató ígért.

Időszerű? Az elmúlt néhány ezer évben azt remélték az emberek, hogy végre beteljesedik Isten szava. És eljön az a kor, amikor testi és lelki értelemben a vakok látnak, a siketek hallanak, az értelem és a szív megnyílik. De ma is azt látjuk, hogy zsarnokok és csúfolódók ereje igyekszik felülkerekedni. Eközben ki-ki a maga vakságával, sükettségével botorkál, várja a gyógyulást, sürgeti a szabadulás eljövételét.

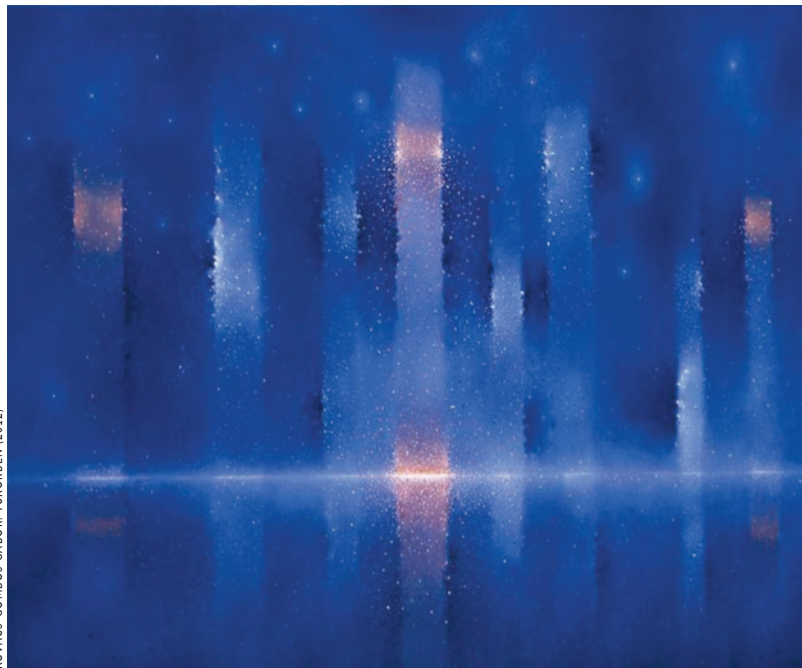
Eljövétel ünnepe. Várjuk az eljövendőt, hogy az isteni szeretet parancsát betöltők mindent átjáró örömet éljenek át. Közeledik az idő, és jön a Megváltó. Eközben senki sem tudja, hogy mikor jön el az az idő, az az óra! Annak az órának azonban itt az ideje, amelyben valóságosan véget kell érnie a homályhoz, a kétértelműséghez, a türelmetlenséghez, a féligazságok kereséséhez és a felületességhez való minden ragaszkodásunknak. Ha a figyelmünket ezektől elfordítjuk, és az érkezőre tekintünk, olyat érzünk, mintha elkezdődne valami itt és most. Olyan ez, mint amikor valaki hosszú útra indul. Kezd csomagolni, rendezni a gondolatait, „ünneplőbe öltözteti a lelkét”. Ekkor voltaképpen ő már úton is van, a teste csak követi lelke szándékát.

Krisztussal vagyunk biztonságban. Küzdelmes időszak áll előttünk, ezért nem mindegy, hogyan kezdünk el csomagolni, mit viszünk magunkkal, és mit hagyunk hátra. Az Úr azt ígerte, ő velünk lesz úton járásunkban, igazságkeresésünkben. Az életben maradásunkért az életét adta! Számítunk neki még akkor is, ha a mi kis nádszáléletünk kornyadozik, és a mécsesünk, melynek nagy lánggal kellene égnie, csak füstölög, és a végét járja. Ő újít meg. Isten mindent újjátesz, ezért semmit sem kell félnünk.

Ígért. „Isten nem teljesíti minden elvárásunkat, de teljesíti minden ígéretét.” (Dietrich Bonhoeffer) Isten megtartja az ígé-

reteit minden negatív, elmaszatoló igyekezet, elhomályosító erő ellenére! Az övele szemben támasztott követelményeink befolyásolják a róla kialakított képünket, ezért a kép torzul. A vágyaink és képzeleteink akarják formálni Isten ígéreteit, és el akarják odázni azokat az időket, amelyeket voltaképpen várunk kellene.

Amikor Isten ígér valamit az embernek, az már olyan, amit oda is adott, amit már teljesített is. A zsolttáros szavai ezt így mutatják be: „Emlékezz szolgáltnak tett ígéretedre, amelyhez nekem reménységet adtál. Ez a vigasztalásom nyomorúságomban, mert beszéded megelevenít engem. [...] Ha ősrégi döntéseidre gondolok, megvigasztalódom, Uram! [...] Rendelkezéseid olyanok nekem, mint az énekek, azon a helyen, ahol jövevény vagyok.” (Zsolt 119,49–50.52.54)



ROVÁCS-GOMBOS GÁBOR: TÜKÖRBEN (2012)

Időnként bibliai próféciaik szólítanak meg bennünket. Ahhoz, hogy ne a félelem járjon át, hanem inkább a szeretet, szükséges ráébredni: minden isteni ígért mögött áldás, öröm, oltalom és védelem áll.

Meddig még? Már csak kevés idő van hátra: Isten mindent újjátesz!

■ BENKÓCZY PÉTER

Imádkozzunk! Istenünk! Add, hogy felismerjük az idők jeleit és tennivalóinkat. Engedd látni ígéreteid gazdagságát, mutasd meg nekünk naponta, melyikbe kapaszkodhatunk legerősebben. Erősítsd meg mindazt, amit elkezdted bennünk! Ámen.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (szeptember 3.) *[Pál] pedig ott maradt két teljes eszten-deig saját bérelt szállásán, és fogadta mindazokat, akik felkeresték. Hirdette az Isten országát, és tanított az Úr Jézus Krisztusról teljes bátorsággal, minden akadályoztatás nélkül.* ApCsel 28,30–31 (Neh 8,8; Mk 7,31–37; ApCsel 9,1–9[10–20]; Zsolt 119,49–56 Nyugalom és szolgálat. Ez jellemezte Pált római fogsága idején. Tudta, hogy nyugodtnak kell maradnia, és tennie kell az Isten-től rendelt dolgait. A mai ember számára egyik sem könnyű: megkötözött, kilátástalan helyzetekben nyugodtnak maradni és folytatni az életét tovább. Talán ha panaszkodás és átkozódás helyett mi is Isten országát hirdetnénk, és Krisztusról tennénk bizonyosságot, akkor az a bizonyos bátorság- és akadályoztatás-nélküliség nemcsak a külsőségekben, hanem még inkább a lel-künkben lehetne valóságá.

Hétfő (szeptember 4.) *Mindazok az izráéliek, férfiak és asszo-nyok, akiket a szívük arra ösztönzött, hogy adakozzanak a különféle eszközökre, amelyek elkészítését Mózes által elrendelte az Úr, ön-kéntes adományokat hoztak az Úrnak.* 2Móz 35,29 (Lk 6,38; Mt 9,27–34; 4Móz 13,1–3.17–33) Manapság mindenfajta pénz-és adománygyűjtést fenntartásokkal kezel az ember. Becsap-va érezzük magunkat, mert nem tudjuk, hogy vajon mi lesz a sorsa adományunknak. Izrael népe nem kételkedett Mózes és az Úr kérésében. Izrael Istene, a mi teremő Istenünk egészen akar bennünket, hogy az övéi legyünk. Ne csak egy kicsit, ne csak részben, ne csak vasárnaponként egy-egy órára, hanem egész életünkben és teljesen. Abban pedig egészen bizonyo-sak lehetünk, hogy neki odaszánt életünk az ő kezében biztos helyen van.

Kedd (szeptember 5.) *Ezért fel is magasztalta őt Isten mindenek fölé, és azt a nevet adományozta neki, amely minden névnél na-gyobb, hogy Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyieiké, földieké és föld alattiaké.* Fil 2,9–10 (Zsolt 8,2; Mk 3,1–10[11–12]; 4Móz 14,1–25) A világ jelenleg talán egyik legnézettebb sorozata, a *Trónok harca* augusztusban futó részeinek egyik köz-ponti kérdése volt: fejet és térdet hajt-e egyik király a másik előtt? Melyik ismeri el előbb a másik hatalmát és királyi voltát az összefogás, egy közös cél érdekében? Isten nagyságát, szentsé-gét látva az ember magától omlik térdre. Nem félelemből, nem valamiféle érdekből, hanem mert előtte nem tehet mást. Mert a kereszt alatt csak leborulni lehet.

Szerda (szeptember 6.) *Mert nem a magunk igaz tetteiben, ha-nem a te nagy irgalmadban bízva visszük eléd könyörgéseinket.*

Dán 9,18c (ApCsel 15,11a; ApCsel 9,31–35; 4Móz 14,26–38) Azt mondják, hogy zuhanó repülőgépen nincsenek ateisták. Azt mondják, hogy minden ember életében eljön az a pillanat, amikor valamiféle felsőbb erő, hatalom, istenség, szellem segít-ségét kéri. Mi, keresztények minden vasárnap imádkozunk az istentiszteletek záró imádságában a mennyei Atyához az egy-házért, a gyülekezetért, betegekért, gyászolókéért... Mennyire vesszük ezt komolyan?

Csütörtök (szeptember 7.) *Emlékezzél tehát vissza, hogyan kap-tad és hallottad: tartsd meg azt, és térj meg!* Jel 3,3a (Jób 9,4; Jak 5,13–16; 4Móz 14,39–45) János a szárdiszi gyülekezethez in-tézett levelében (Jel 3,1–6) elmarasztalja a város lakóit, és fel akarja rázni őket „halófélben” levő állapotukból. Jó, ha az em-ber életében van legalább egy olyan személy, aki tartja benne a lelket, aki baráti vagy éppen kritikus szavával felráz, és kilendít a mélypontról. Így terel és hív vissza Isten igéje, amikor eltéve-lyedünk és távolodunk tőle: térj vissza hozzám, várlak!

Péntek (szeptember 8.) *Az ember és a felesége elrejtőzött az Úr-isten elől.* 1Móz 3,8 (Mt 5,8; Mt 12,15–21; 4Móz 17,16–26) Bizonyára sok család fényképalbumában van egy-egy olyan kép, amelyen a legfiatalabb családtag éppen bújócskázik, és hol a lába, hol a keze vagy más testrésze lóg ki, eléggé szemmel látható módon, a fa, a függöny vagy éppen a kerti fészker mö-gül. Isten és ember „bújócskájában” nekünk mindenünk kilóg. Láthatók vagyunk az Úr előtt, amikor legszívesebben valóban eltűnnénk, de láthatók vagyunk elveszettségünkben is. Jó ott nekünk a bokorban? Nem jobb Isten közelében?

Szombat (szeptember 9.) *Tekints le az égből, nézz le szent és di-cső hajlékodból: Hol van féltő szereteted és hatalmad?* Ézs 63,15 (Lk 12,49–50; Ézs 57,15–19; 4Móz 20,1–13) A világ talán egyik legkönnyebb és legegyszerűbb megoldása a másik embert hi-báztatni saját vétkeinkért, tehetetlenségünkért, hiányosságain-kért, mulasztásainkért. Így van ez az Istennel való kapcsolatunk-ban is. Számonkérően tesszük fel neki kérdéseinket, és kiáltjuk az ég felé: hol késik segítsége, miért nem hallja meg imáinkat? Amikor Isten Fia az emberek bűnei miatt megalázott módon, fájdalmas szenvedések után meghalt a gólgotai kereszten, Is-ten nem vetette ezt a szemükre, nem büntette őket, hanem ugyanolyan isteni kegyelemmel és mentő szeretettel tekintett rájuk, és tekint ránk is. Ilyen nagy szeretetet látva miért kétel-kednénk benne?

■ GYŐRI VERONIKA ÁGNES

HIRDETÉS



Kövessen bennünket a Facebookon is: facebook.com/evangelikus
Magyarországi Evangélikus Egyház – Életközelen vagyunk



ÚJ SZÍVET ADOK NEKTEK, ÚJ LELKET ADOK BELÉTEK

PROGRAM

9.40: Közös éneklés Győri János Sámuel vezetésével

10.00: Köszöntés, ima – Szemerei János, dr. Hafenscher Károly
IGEHIRDETÉS – „ÚJ SZÍVET ADOK NEKTEK, ÚJ LELKET ADOK BELÉTEK”
(Ezékiel 36,26a) – Ulrich Parzany (tolmács: Bukovszky Ákos)
ÁLDOM SZENT NEVED! – Selah muravidéki dicsőítő csapat

11.30: Bibliakörök, szekciók

Ulrich Parzany (templom)

Malik Péter – imaközösség (gyülekezeti kisterem, I. emelet)

Dr. Fabiny Tamás (gyülekezeti terem, I. emelet)

Lázárné Skorka Katalin (gimnázium, alagsori terem)

Bakay Péter (gimnázium, 12. terem)

Aradi György (gimnázium, 15. terem)

Lupták György (gimnázium, 17. terem)

Szemerei János (gimnázium, 18. terem)

Dr. Hafenscher Károly (gimnázium, 21. terem)

Bozorády András (gimnázium, 22. terem)

Zsarnai Krisztián (gimnázium, 24. terem)

Endreffy Géza (gimnázium, 27. terem)

Verasztó János (gimnázium, 23. terem)

B. Pintér Márta (gimnázium, 26. terem)

Deák László (gimnázium, 28. terem)

Koháry Ferenc (gimnázium, 33. terem)

Cselovszky Ferenc (gimnázium, 37. terem)

Luther asztalánál – Marosán Csaba színművész, Kolozsvár
(gimnázium, díszterem)

A digitális nemzedék megszólíthatósága – Miklya Luzsányi Mónika
(gimnázium, tornaterem)

Képmeditáció a reformációról – a múzeum munkatársai
(Evangelikus Országos Múzeum, előadóterem)

12.45: Ebédszünet (az egyház szerény vendéglátást biztosít)

14.00: Tanúságtétel

MIT TETT VELEM AZ ISTEN? – dr. Garádi Péter, Németh Mihály, Deme János

15.00: Istentisztelet úrvacsorával – Gáncs Péter
IGEHIRDETÉS – „MEGBOCSÁTTATTAK A TE BŰNEID” (Lk 7,36–50)
– Szeverényi János

Gyermekfoglalkozás lesz a Kisdeák óvoda termeiben a Keresztény Önkéntesek Szövetsége az Ifjúságért (KÖSZI) vezetésével. Gyülekező az I. emeleten.
Az alkalomra mindenkit szeretettel vár a Magyarországi Evangélikus Egyház Missziói Bizottsága.



REFORMÁCIÓ MA

ORSZÁGOS
EVANGELIZÁCIÓ

2017. OKTÓBER 14.
SZOMBAT
10–16 ÓRA

BUDAPEST, DEÁK TÉRI
EVANGÉLIKUS TEMPLOM



2017 LUTHER
REFORMÁCIÓ 500

12. SZÉLRÓZSA
ORSZÁGOS EVANGÉLIKUS IFJÚSÁGI TALÁLKOZÓ
Bük 2018. július 25-29.

Beharangozó kerti parti

2017.

09.21.

- csütörtök -

18.00 Gyülekező

18.30 VOG (az orosházi evangélikus gimnázium diákzenekara)

19.00 Áhítat (Pongrácz Máté)

19.30 Réz-Nagy Zoltán (az EHE lelkesze),
Pongrácz Máté (a Szélrózsa vezető lelkesze) és
Simon Réka (a 2018-as Szélrózsa házigazdája) köszöntője

20.00 Grillvacsora

21.00 Lift! (lemezbemutató koncert)

Evangélikus Hittudományi Egyetem

1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.

EHE
HALLGATÓI
ÖNKORMÁNYZAT



Sok szeretettel hívunk és várunk minden érdeklődőt! A belépés ingyenes!
Részvételi szándékodat, kérünk, a Facebook-eseménynél, vagy a szelroszatalalkozo.hu honlapon
jelezd legkésőbb szeptember 8-ig.